

AREGGEL

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
VI. KERÜLET, TERÉZ-KORUT 52. SZÁMSZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
TELEFON: AUTOMATA 278-82 ES 278-83

MEGJELENIK MINDEN HÉTFŐN REGGEL

FELELŐS SZERKESZTŐ: LÁZÁR MIKLÓS

Előfizetési ár (csak vidékre) egy negyed
évra 3 pengő. Egyes szám ára 30 Groschen
+ dinár, 1-20 lira, 2 francia frank, 10 leiTELEFONOK VASARNAP DELUTANTOL
REGGELIG: JOZSEF 303-30, JOZSEF 310-16

VIII. évfolyam

Budapest, 1929 szeptember 16

37. szám

Halálos balesetek a semmeringi autóverseny után

Bethlen miniszterelnök fogja képviselni Magyarországot a keleti jóvátételi konferencián, amely már ma megkezdődik Párisban

A miniszterelnök valószínűleg még e héten Párisba utazik egy pénzügyi szakértőkből álló delegáció élén

Genf, szeptember 15.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.)
Hétfőn kezdődnek Párisban azok a szakértői
tárgyalások, amelyeknek célja az ugynevezett

„keleti jóvátétel”

problémájának megoldása. E tárgyalásokon
egyelőre csupán a hágai konferencia összehívó
államai és kívülük a kisantant, Lengyelország
és Portugália képviselői vesznek részt.

Ausztria, Magyarország és Bulgária kép-
viselőit csupán az előzetes kérdések tisztá-
zása után kívánták a tárgyalásokba be-
vonni.

Ez a terv *Streeruwitz* osztrák kancellár, *Walko*
és *Burov* külügyminiszterek genfi tanácskozá-
sai folytán megváltozott. A hétfőn kezdődő pá-
risi jóvátételi szakértői tanácskozáson

Magyarország, Ausztria és Bulgária kép-
viselői a legrövidebb időn belül ugyan-

Walko külügyminiszter, aki hazaérkezett Rómából, meg- állapította, hogy Magyarország eddig még nem kapott meghívást a konferenciára

(A Reggel tudósítójától.) *Walko* külügymi-
niszter szombaton délután érkezett vissza
genfi és római utjáról Budapestre és

vasárnap már egész délelőtt benn dolgozott
hivatalában.

Hazaérkezése elé politikai körökben annál
nagyobb érdeklődéssel tekintettek, mivel
Párisban hétfőn délelőtt összeül az a konfe-
rencia, mely a magyar, osztrák és bolgár jóvá-
tételi kérdésével lesz hivatva foglalkozni. Né-
hány vasárnapi lapban már Magyarország
képviselőinek személyére vonatkozóan is je-
lentek meg kombinációk, amelyekről beavatott
helyen ezeket mondták vasárnap *A Reggel*-
nek:

— A kormány magától értetődően tudja,
hogy a párisi konferencián a Young-tervezet
és a hágai konferencia rendelkezései alapján
tárgyalás alá kerül az ugynevezett keleti jóvá-
tételi kérdése is. Az is ismeretes, hogy ha majd

olyan jogkörrel és ugyanolyan módon fog-
nak résztvenni, mint Németország meg-
bízottai a hágai konferencián.

Tekintettel a tanácskozások fontosságára — kü-
lönösen az utóállamok tulajdonába jutott ál-
lami javak értékének megállapítása kérdésé-
ben, valamint a természetben szolgáltatások
folytatása és a háborúelőtti tartozások likvidá-
lása terén, amely kérdések

a mi szempontunkból rendkívüli jelentő-
séggel bírnak

—, a párisi tanácskozásokon, beavatott forrás-
ból nyert értesülés szerint

Magyarországot gróf Bethlen István mi-
niszterelnök fogja képviselni.

Bethlen egy kisebb szakértői bizottság élén,
amelynek tagjai között valószínűleg *Teleszky*
János és *Egry Aurél* is helyet foglalnak, vá-
lószerűleg még e héten, de mindenesetre még
szeptemberben Párisba utazik.

Ausztria, Magyarország és Bulgária jóvá-
tételének tárgyalására kerül a sor, *módmunkban*
tesz a tanácskozáson képviseltetni magunkat.
A helyzet azonban egyelőre az, hogy

Magyarország még nem kapott semmiféle
fölszólítást képviselőinek megnevezésére és
kiküldésére.

Tudomásunk szerint *nem kapott még ilyen*
fölszólítást Ausztria és Bulgária sem. A kor-
mány természetesen

bizonyosra veszi, hogy ez a fölszólítás
mihamarább megérkezik

és akkor kerül majd sor arra, hogy állás-
foglalását nyilvánosságra hozza.

Politikai körökben megállapítják, hogy a
jóvátételi probléma elsősorban pénzügyi kérdés
és így most már a pénzügyminiszteriumtól
várják azt, hogy ebben a kérdésben részletesen
tájékoztassa a közvéleményt.

Magyar tükör

A sajtó a közvélemény tükré. Ez a tükör
néha vak, gyakran homályos, nem egyszer
meg van repedezve. Vagy a tükörrel van
tehát baj, vagy a közvéleménnyel! Keserves
csalódásra vezetne, ha azok, akik a nemzeti
élet vezetésére hivatottak, abban az illüzió-
ban ringatóznának, hogy a sajtó nagyrésze-
nek és a közvéleménynek némasága — meg-
nyugvást, elégedettséget és közbizalmat je-
lent. Ez a tévhit a magyar kálváriának
ujabb állomása volna! A szenvedély, a gyü-
lölet, a bosszúvágy, a hazugság narkotiku-
mai elmúltak; a sebek sajognak, a fájdalom
lúktet és a tiszta eszmélet tükréből ránk bá-
mul a gond, ránk mered a szegénység, ránk
sandítanak az eliramított tíz év bünei, kése-
delmei, vesztéglései, tévedései. Mondjuk ki
nyers őszinteséggel: majdnem mindenki elé-
gedetlen. A fővárosban éppen úgy, mint a
vidéken. Ez a közlegélettenség azonban
elenyésző mértékben politikai természetű.
A magyar társadalom beletörve és bele-
törődve, fásult közönnyel viselné el a mai
rendszer centralisztikus törekvéseit, ha
gazdasági helyzete derüesebb képet mutatna.
Ha azok részéről, akik leszoktatták a köz-
ügyekben való részvételtől, törhetetlen aka-
ratot, példás lelkiismeretességet, önfeláldozó
munkát látna, hogy az elszegényedéstől az
országot óvják, hogy a munka becsületét
visszahelyezik legitim polcára, hogy a büro-
krácia és az élet közötti félelmetes szakadé-
kot áthidalni kísérlik meg. De nem látnak
mást, mint vakláttságot. Nem látnak, de
hallanak. Az emberek nem beszélnek, de
suttognak. Ugy tesznek, mint a csókasereg
alkonyatkor, kóvályognak, csoportokba ve-
rődnek, szétrebbenek, ismét összeverődnek,
irányt nemelve, célt nem követve. És ez a
suttogás csak keveseket kímél! Szegénység,
irigység, látszatok, tömegszuggeráltó, el-
ismerjük, mind belejátszik abba, hogy a
tektély bástyái aláaknázatlanok és már
a józanság és tárgyilagosság se tudja meg-
különböztetni a valóságot a rágalmától, az
igazságot a hazugságtól. A sajtó és a köz-
vélemény néma és hideg fedője alatt sise-
tereg a bosszorkánykonyhák főzje. Most
megbosszulja magát az a konok irányzat,
amely expropriálta az őznetlen szókimon-
dást és a bátor, becsületes kritikát, amely
viz alá nyomta azokat, akik nem usztak az
árral és azokat, akik nem álltak az osztoga-
tók közé, hanem ellenőrizték az osztalékok.
Hiába törték össze a tükröt! Az erkölcsi
hürok a végtelenségig vannak feszítve. Már-
már elpattannak... Ölbetett kézzel, szem-
forgató alázattal, vagy kárörvendő kaján-
sággal nézzük, mint őri a szű a megritkult
erdő törzsfáit? Ez árulás, bűnrészesség
volna! Gátat kell emelni e szennyesen
hőmpölgő balkáni folyamtnak! Ki kell
hirdetni minden érték, erő, tektély zászló
alá hívását a szent háborúra, amelynek
célja, hogy a köztisztesség és a köztisztaság
egy ragyogjon újra az ország fölött, mint
Szent István koronájának kettős keresztje.

Decemberben ül össze Londonban a tengeri leszerelési konferencia

Az amerikai sajtó kitörő örömmel üdvözlöi MacDonald látogatását

(Washington, szeptember 15.)

(A Reggel tudósítójának távirata.) Az Egyesült Államok és Anglia között megkezdésére jött létre a tengeri leszerelési konferencia időpontjára vonatkozólag. A tengeri leszerelési konferenciát decemberben tartják meg

decemberben tartják meg

az Egyesült Államok, Anglia, Franciaország, Japán és Olaszország részvételével. A tengeri leszerelési konferencián résztvevő amerikai delegáció, hír szerint, a következőkből fog állni: Stimson külügyi államtitkár, Dawes londoni nagykövét, Gibbons brüsszeli nagykövét, Hilary, Jones és Andrew Long tenger-nagykövét. A konferencia

Londonban lesz.

Washingtonban már befejezték az előkészü-

leteket MacDonald fogadtatására. Az amerikai sajtó kitörő örömmel üdvözlöi MacDonaldot.

Páris, szeptember 15.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.)

A „Chicago Tribune” genfi külföldi tudósítója szerint Franciaország és Olaszország részvesznek ugyan a tengeri leszerelési konferencián, azonban

a konferencia kihatásait pesszimistikusan ítélik meg,

minthogy az Anglia és az Egyesült Államok között létrejött ideiglenes egyezmény a másik három államot juttat elcsúsztatja. A „Petit Parisien” jörelésűl körökök azt a véleményét közli, hogy Franciaország és Olaszország között aligha jön majd létre meggyőzés, ha csak Olaszország jelenlegi követeléseit a Franciaország tengeri haderejével való paritásra vonatkozóan el nem ejti.

Pártokon fölül álló parlamenti blokk alakul a balatoni játékbank tervének megbuktatására

Teleki Tibor gróf: „Megengedhetetlen, hogy ilyen erkölcsi eszközrel segítsenek egyes vidékeken”. — Erdélyi Aladár: „Követelnünk kell azt is, hogy a már működő kaszinókat és klubokat kímélet nélkül megrendszabályozzák”

(A Reggel tudósítójától.) A balatoni játékbank engedélyezésének ügye most már menetrendszerűen halad előre. Vasárnap délután visszaérkezett ugyanis Budapestre Darányi miniszterelnökségi államtitkár, a játékbank kérdéssel foglalkozó bizottság vezetője, aki rövid időn belül elkészíti jelentését a beérkezett ajánlatokról és a végleges döntésre vonatkozóan előterjesztést tesz a kormányának. A minisztertanács állásfoglalása után

hamarosan elkészül a furdőfejlesztési törvényjavaslat, amelynek legfontosabb része a balatoni játékbank engedélyezésének fog szólni.

végeredményben tehát a törvényhozás lesz hivatalos arra, hogy a nemzetközi játékbank főlállítása ügyében még az ősszel kimondja a döntő szót. Mivel most már elintézték tekinthető, hogy a kormányának erről szóló törvényjavaslatát a parlament elé kerül, azok a politikusok, akik a játékbank engedélyezését erkölcs szempontból megengedhetlennek tartják, máris megkezdtek a tárgyalásokat

pártokon fölül álló játékbankellenes parlamenti blokk

megalakítására. Az előkészítő tárgyalások azt bizonyítják, hogy a törvényjavaslatnak nemcsak a baloldalon, hanem a keresztény pártban és a kormánypártban is jelentékeny ellen-

zéké lesz. A keresztény párt, megbízható értesülésünk szerint, egyhangulag fog a javaslat ellen szavazni, de a javaslattal szemben foglal állást a kormánypárt legtekintélyesebb tagjainak nagy része is. Erre vonatkozóan

gróf Teleki Tibor,

az összeférhetlenségi bizottság elnöke ezeket mondotta A Reggel-nek:

— Megmondom nyíltan a véleményemet: morális szempontból súlyos aggodalmaim vannak a játékbank főlállásával szemben. A múltban akartak már egyszer Budapesten játékbankot létesíteni, de akkor Tisza István gróf, éppen morális okokra hivatkozva, megakadályozta azt. Ugyanezek a morális akadályok ma is főlállnak. Hiába akarják majd a kiskorúakat és a magyar állampolgárokat távol tartani a játékbanktól, az ilyen korlátozó intézkedéseket, mint a külföldi példa is mutatja, könnyű kijátszani.

Megengedhetlennek tartom, hogy ilyen erkölcsi eszközrel igyekezzenek egyes vidékeken, vagy akár az egész magyar furdőügyön segíteni.

Tessék erre más — morális szempontból kifogástalan — utat és módot találni.

A Reggel beszélt

Erdélyi Aladárral

is, aki a következőket jelentette ki:

— A hazárdjátékot a véleményem:

sokkal erkölcsiellenesebb, akár az erdei utonállás.

Az utonálló ugyanis csak azt vesz el tőlem, ami a zsebemben van, míg a hazárdjáték mélyebbre nyúl, erkölcsileg is megfertőz és olyan pénzt is elharcol, ami a másé és ami esetleg büns uton került hozzám. Csak természetes, hogy

a leghevesebb ellenzéké vagyok a hazárdjáték állami kitenyészésének, vagyis a játékbank főlállásának.

Egyenesen undorító, hogy ezzel az ügygel kapcsolatban mielőtt tülekedést visznek végbe állítólág tiszteltre igen számoltatót egyének is. Pedig nagy tévedés, ha valaki azt hiszi, hogy a nemzetközi játékbank főlállítása idegenforgalmat fog teremteni. A világ kártyásainak ma már oly sok helyük van, ahol szenvedélyüknek hódolhatnak, hogy ezért igazán nem fognak a Balaton mellé csúszni. Azután meg no felejtjük el, hogy

Magyarországon máris működnek játékbankok, patentozott kaszinók és ugynevezett politikai klubok, ahol a kártyások nyugodtan kifosztathatják egymást

ŐSSZEL nélkülözhetetlen a felöltő, raglán, átmeneti kabát

Vásároljon készen vagy rendeljen mérték után

WIDDER férfiszabónál

IV. Városház-utca 29. szám. — Telefon: Automata 880-20

UNDERWOOD írógépek

magyarországi vezérképviselete:

GREINITZ-PIRKNER RT., V. Nádor-u. 11

Telefon: Automata 143-23, 211-14

anélkül, hogy a köz javára bárminő áldozatot kelene hozniok. Nem szabad tehát megelégednünk az-
zal, hogy a nemzetközi játékbank főlállása ellen energikus vétót emeljük, hanem ha már itt tartunk, követelnünk kell azt is, hogy a már működő kaszinókat és klubokat végrevalahára kímélet nélkül megrendszabályozzák.

Tardieu vasárnap a jobboldal ellen élesen támadó beszédet tartott

Páris, szeptember 15.

(A Reggel tudósítójától.) Tardieu belügy-miniszter vasárnapi beszédében a szélsőjobboldal ellen intőzést támadást. A katonai szolgálat csökkentését a kamarák egyhangulag kívánták ugyan — mondotta —, amikor azonban a csökkentés végrehajtásáról volt szó, a szélsőjobboldal valóságilag Franciaország hadseregét szarta. Minden párt óhajtja a háboru likvidálását, amikor azonban most új megoldáshoz jutunk, amely Franciaország számára kézzelfogható előnyököt is jelent, mindenki ismét siránkozik és szeméret veti a kormányt, hogy az engedmények politikáját folytatja. Mielőtt a kormány cselekedni kezd, azonnal gyanasítás és rágalom a bérc. A politikai légkört meg kell tisztítani.

Két autóbusz összeütközött Berlinben, 12 ember súlyosan megsebesült

Berlin, szeptember 15.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Vasárnap délután Berlin centrumában, a forgalmas Friedrichstrasse és a Dorotheenstrasse kereszteződésénél két egymással szembejövő autóbusz összeütközött. Tizenkét utas súlyosan megsebesült.

Hercegi rangot követelnek Primo de Riverának

Madrid, szeptember 15.

(A Reggel tudósítójának távirata.) A spanyol hazafias szervezetek szövetsége Valiadelidban négygyűlést tartott, amelyen határozati javaslatot fogadtak el és ebben főlszólítják a királyt, hogy Primo de Riverát nevezze ki herceggé.

Hitelképes Ön?

Akkor Önnek nincsen szüksége arra, hogy hivatalának garanciájával, vagy főnökének engedélyével vásároljon és hogy fizetéséből levonást eszközöljenek.

Ön tudja vállalt kötelezettségét és fizet minden levonás nélkül, tehát sem hivatali garanciára, sem semmiféle szervezeti támogatásra nincsen szüksége. Ön minden, amit óhajt, beszerezhet abban az áruházban, amely árut a legelőszóbban bocsátja az Ön rendelkezésére. Minden férfi-, női-, gyermek-, valamint háztartási textilcikket, cipőt, minden divatruát szállít hitelképesége tudatában Önnek a

Havas-áruház

A sok adminisztráció drágít. Egyszerű adminisztráció, nagy forgalom, valamint azon körülmény, hogy az eladások után jutalékok senkinek nem fizetnek, teszik lehetővé, hogy felárak és kezelési költségek nélkül

kirakati készpénzáró tudok folyószámlahitelt nyújtani

Körülbelül 20.000 verem igazolja, hogy t. vásárlóközönségemnek mindenből a legelőszóbb áron a legjobbat nyújtom.

Keresse föl tehát áruházamat, tegyen vásárlási kísérletet és Ön megelégedetten sorakozik állandó verem hatalmas táborába. Biztosítom, hogy a legjobbat árut a legelőszóbban bocsátom rendelkezésére és a fizetésekre néve is a legmesszebbmenő kedvezményeket fogom nyújtani. Garanciát nem kérek, az Ön személye és hitelképesége számomra biztosíték.

Vidékteleknek mintákat bérmentve küldök.

HAVAS LASZLÓ
Budapest IV, Calvin-tér 1

HELLER dobozemmenthali

Kereskedők és iparosok figyelmébe!

Váltóhitelt

dologi fedezetre, kintlevőségekre, autóra, motorkerékpárra, ékszerre, szőnyegre, zongorára és egyéb kereskedelmi árura előnyösen és gyorsan folyósít a

Bank és Áruforgalmi Vállalat

Budapest V, Nádor-utca 30. szám

Apponyi: „Lassan ugyan, de mégis forog a föld még itt Genfben is, sajnos, nekünk magyaroknak sohasem elég gyorsan...”

Genf, szeptember 15.

(A Reggel kiküldött tudósítójának telefonjelentése.) Kézzelfogható eredményeket, amint ez várható volt, nem hozott a Népszövetség ezidei közgyűlése. Hol mutatkozik mégis eredmény, a mérleg „tarlozik” vagy „követel” oldalan? Ezt a kérdést intézte A Reggel tudósítója

gróf Apponyi Alberthez.

— Az én véleményem szerint a szaldó az aktív oldalon van, mégpedig három okból — felelte Apponyi. — Először az államok egész sora elfogadta a fakultatív választott bírósági szerződést. Főntartásokkal ugyan, amelyeknek tartalmát nem ismerjük, de elfogadta, ami annyit jelent, hogy

a választott bíróság elve lassan, de mégis utat tör magának s ez nekünk, akik fegyvertelenül állunk az erőszak világában, nagyon fontos.

A második pont, amely az aktív szaldó mellett szól, az, hogy a Népszövetség érvöl-erre szelt egyoldalúságából, merevségéből. Hitte volna

őn öt év előtt, amikor először találkoztunk ebben a teremben, hogy a Népszövetség nyugodtan fogja végrehallgatni azt, amit a revizióról én vagy más útt kifejtett, anélkül, hogy a fülháborodás viharát támasztaná föl az ember?

Ahogy ma a kisebbségi kérdéssről beszélünk, úgy fogunk itt néhány év múlva revizióról is beszélni.

És végül a harmadik pont: a lefegyverzés kérdése, amely ugyan még mindig nem halad előre, de az atmoszféra mégis megváltozott!

Elkerülhetetlen, hogy valami történjék a lefegyverzés terén.

ezt ma már azok az államférfiak is elismerik, akik eddig mosolyogva beszéltek a lefegyverzésről, mint egy elérhetetlen ábrándról. Így hát, amint látja — fejezte be szavait az őz magyar államférfi —, lassan ugyan, de mégis forog a föld, még itt Genfben is, sajnos, nekünk magyaroknak sohasem elég gyorsan...

Kiss Dezső

Berlinben vasárnap a bombamerényletek több gyanúsítottját szabadonbocsátották

Alfonában 24 közül 23-at letartóztattak

Berlin, szeptember 15.

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap folyamán a bombaügyből kifolyólag Berlinben letartóztattak egyrészt

szabadonbocsátották.

A szabadlábrahelyezettek között van a Schill-féle önkéntes csapat parancsnoka, Werner Plass, továbbá dr. Friedrich Salinger igazgató, Krusch György gyáros és Hans Tschow. Berlinben ezidő szerint még hét összecsküvő van letartóztatásban, akiknek egyrészt hír szerint holnap szabadonbocsátják.

Atlanta, szeptember 15.

(A Reggel tudósítójától.) A bombamerényletek nyomozása, amint a porosz országos büntetőrendőrségi hivatal közli, körülbelül befejezést nyert. Hivatalos megállapítások szerint a különböző bombamerényletek szélsőjobboldali aktrivista körök egységes politikai mozgalma vezethetők vissza. E mozgalom központjává nyilván a birodalmi főváros tekinthető. A Berlinben letartóztatott 11 ember közül holnap délelőtt hetet az illetékes bírónak adnak át. Az Atlantaiban politikai őrizet alatt lévő

24 gyanúsított közül 23 ellen annyi bizonyíték gyűlt össze, hogy a rendőrség letartóztatási parancsot eszközölhetett ki ellenük.

Ebben a csoportban van a landvolk-mozgalom több vezetőembere is.

Elcsapják a kommunista „Humanité” főszerkesztőjét

Páris, szeptember 15.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Vaillant-Couturier párisi kommunista képviselőt, a „Humanité” főszerkesztőjét, akit hosszú ideig tartó körözés után elfogtak, Párisba hozták. Ezzel kapcsolatban jelentik, hogy a kommunisták hivatalos lapjánál, a „Humanité”-nél eddig leplezett okok miatt tömeges munkatársbocsátások következtek be. Egyes munkatársak nem voltak hajlandók követni a moszkvai irányítást. A lap vasárnapi száma bejelentet olvasóinak, hogy

Vaillant-Couturiert a pártvezetőség megfosztotta a lapnál viselt főszerkesztői állásától,

egyben további hat munkatársat elbocsát a szerkesztőségéből. Mivel a „Humanité” redakciójának nagy része szolidárisnak jelentette ki magát az elbocsátottakkal, valószínű, hogy a lap hétfői száma nem is tud megjelenni, ha csak sztrájkőrök segítségével nem.

A Fővárosi Operettszínházban vasárnap este viznyomás hiánya miatt nem lehetett megtartani az előadást

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap este 8 órákor szépszámu publikum töltötte meg a Fővárosi Operettszínház nézőterét és várt türelmesen az előadás kezdetét jelentő gong megszólalására, a gongütés azonban egyre később. Negyedkilenckor végre megjelent a függöny előtt Szabolcs főrendező s a már türelmetlenül publikumnak bejelentette, hogy

a színház legnagyobb sajnálatára nem tudja megtartani az előadást, mert a viznyomás jelző készülék nem működik, azt kijavítani csak holnapra tudják s ilyen körülmények között a rendőrség az előadás megtartását nem engedélyezi.

A publikum kelletlenül vette tudomásul a bejelentést, kitöltve a ruhatárkaba, majd felsorakozott a pénztár előtt, amely megkezdte a jegyek árának visszafizetését. A Fővárosi Operettszínházban az utóbbi évek folyamán másodszer fordul elő, hogy a viznyomás jelző készülék, amelyet egy nagy budapesti cég rendezett be, nem működik, legutóbbára két évvel ezelőtt

a „Broadway” egyik előadását nem lehetett ugyanilyen okból megtartani.

A Reggel értesülése szerint Faludi Sándor, a Fővárosi Operettszínház igazgatója kártérítési pert indít a cég ellen, amely a viznyomásjelző készüléket a színháznál berendezte.

A semmeringi autóverseny után a fölázott bécsi országoton több halálos és számos súlyos autószerencsétlenség történt

Bécs, szeptember 15.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Amíg a vasárnapi semmeringi autóverseny minden baleset nélkül folyt le, addig a versenyről Bécsbe igyekvő nagyszámu autó közül számos kocsi járt szerencsétlenül.

Az autószerencsétlenségeknek halálos és számos súlyosan sebesült áldozatuk van.

Az egyik áldozat, egy híres, dúsgazdag bécsi

kávé leánya, Schöffler kisasszony is, akit holtan húztak ki a kocsi roncsai alól, míg hozzátartozói súlyosan megsbesültek. A sorozatos autószerencsétlenségeket az a körülmény idézte elő, hogy a teljes út az esőzés következtében lehetetlenül tette a kocsik fékezését. A möllersdorfi keréknarverseny egyik győztese is beteroant egyik robozó gépkocsiba. Az autó elgázolta a kerékpárost, aki azonnal szörnyethalt.

Óriási bányarobbanás a Saar-vidéken

Berlin, szeptember 15.

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap reggel Kleinrosselnben a De Wendel Löhningi Bányatársaság Charles-bányájában robbanás történt. A tárnában 400 munkás volt, akiket azonban egy mellékaknán át teljes fegykezett-séggel felszínre lehetett irányítani. A robbanás négy bányamunkás életébe került; negy súlyos sebesültet kórházba szállítottak. Az anyagi kár jelentékeny.

Kigyulladt Amerikában egy petróleumfinomító: a kár egymillió dollár

Newyork, szeptember 15.

A Standard Oil Company Newjersey államában Staten Island mellett levő petróleumfinomítója, valamint a közelében fekvő Swani Finth finomító múlt ójszaka hatalmas tüvésznek esett áldozatul. A kár körülbelül egymillió dollár. A tüzet egy közeli petróleumszállítóhajó kigyulladására, illetve az erről elszálló szikrakéve idézte elő.

Facit svéd számológép a legtökéletesebb

Képviselet: Greinitz-Pirkner Rt. V. Nádor-utca 11. Tel.: Aut. 143-22

RONEO legszebben másol, legtökéletesebben sokszorosít

Képviselet: Greinitz-Pirkner Rt. V. Nádor-utca 11. Tel.: Aut. 143-22

Autóvásárlásával várjon!

A 8 HENGERES MARMON 1930-as

uj modell a jövő héten érkezik. A 8 hengeres kocsi 6 hengeres árban kapható

Erzsébet-tér 9-10, Adria-palota

Telefon: 811-67

SIMÓ

Tabánban öröklakás még kapható 1, 2, 3, 4 szobás, hallal Hegyalja-ut 5 üzőhelyiségek kiadó.

VÁSÁROLJON MAGYAR PERZSASZŐNYEGET

HORVÁTH MIKSA SZŐNYEGIPAR RT.

BUDAPEST, V. KERÜLET, VISEGRÁDI-U. 62. TEL.: L. 906-98 ÉS L. 906-99

LUXUSADÓ NÉLKÜL SZINTARTO, MOSHATO

A magyar parlament svájci kirándulótársasága vasárnap délután hazaérkezett

Puky alelnök elragadtatással beszél A Reggel-ben élményeiről

(A Reggel tudósítójától.) A kormánypart negyven főnyi tucatcsapata vasárnap délután érkezett vissza Budapestre. A Keleti pályaudvarra pontosan négy órakor fut be a bécsi gyorsvonat, amelyről leszállt arcal, diákos jókedvvel ugrálnak le a képviselők. Legtöbben a feleségükkel utaztak és mint Örfy Imre megjegyzi,

társadalmi téren épp a képviselő-feleségek aratták a legnagyobb sikert a svájci körúton.

— Már sok külföldi uton vettem részt — mondja Örfy —, de úgy éreztük, hogy ilyen jó munkát még sohasem végeztünk. Persze, sokat köszönhetünk az asszonyainknak...

A képviselők boldogan hangoztatják a svájci út sikerét, rámutatnak arra a nagy érdeklődésre, amellyel Sváje részéről nemcsak társadalmi, hanem gazdasági téren is mutatkozik Magyarország iránt. Ennek bizonyítéka — mondják —, hogy már

e héten hét kiváló svájci pénzügyi szakember érkezik Magyarországra.

Békassy Jenő földmívelésügyi miniszteri tanácsosnak pedig, aki tenyészállatokat vásárolni utazott ki Svájcha, sikerült az import és az export között junktimot teremtenie, amennyiben

a tenyészállatvásárlás fejében Sváje 600 vagon búzát fog Magyarországon vásárolni.

A képviselők egyhangú lelkesedéssel dicsérik Puky Endrét, a képviselőház alelnökét, aki a svájci uton vezetőjük volt és háromnyelvű — német, franciá és olasz — szónoklataival mindenütt nagy sikert aratott. A svájci út jelentőségéről ezután

Puky Endrét

kérdeztük meg, aki ezeket mondotta el A Reggelnek:

— Svájci utunk tíz napig tartott. A svájci határon St. Gallen kanton és Bux város hatóságainak képviselői fogadtak bennünket. Zürichben megtekintettük az ipartelepeket, így az Orell és Füssli grafikai intézetet, ahol egyidőben a magyar bankjegyeket

nyomatták. A zürichi technikai főiskolára már eddig 80 magyar hallgató iratkozott be. Itt az a kedves megjelölés ért, hogy

Sváje legnevesebb dalárdájának, a Harmoniának tagjai a magyar Himnuszát magyarul énekeltek el nekünk.

Rendkívül meghatót mindnyájunkat ez a nem várt figyelem, a teremnek minden virágdíszét a dalosok lába elé szórta. Badenben a fürdő parkjában a zenekar a Rákóczi-indulóval fogadott bennünket. Azután a vierwaldstätti tavat hajóztuk körül, majd a Rüttli-hegy lábánál gyülekeztünk azon a ponton, ahol 1291-ben a három óskanton emberei esküdtek egymásnak örök hűséget. Elmentünk a Tell-kápolnához is. A következő napon utunk a Jungfraura vezetett, 3452 méter magasságba mentünk föl. Unterlakenben a kurszalóban

magyar hangversenyt rendeztek tiszteletünkre

és szemképrázátó tüzijátékkal kedveskedtek. Brocban a világhírű Callier csokoládégyárat látogattunk meg. Genfben az Ariana-park kastélyában a genfi kanton elnöke fogadott bennünket. Itt találkoztunk Apponyi Albert gróffal, aki az előző napon beszélt a Népszövetségben. Mondhatom,

egész Genf Apponyi beszédének hatása alatt állott.

Beszédemben, amelyet a bennünket üdvözölő szavakra mondtam, azokat a vonatkozásokat emeltem ki, amelyekkel Genf jelent számunkra a történelemben. Annak a reményemnek adtam kifejezést, hogy a Népszövetség a jogot és az igazságot fogja érvényesíteni az országok fölött. Le Locle közszépen megtekintettük Sváje legnagyobb órágyárát, a Zenithet, ahol 32.000 ember dolgozik. A Zenith-gyártól

mindnyájan egy-egy ébresztőórát kaptunk ajándékba.

Az ebéden Gál Jenő beszélt nagy hatást kelte. Bernben a szövetségi kormány vendégei voltunk a város legelőkelőbb hoteljében. Dr. Hoob, a szövetség elnöke a magyar nemzet jobb jövőjéről beszélt. Erre a beszédre, franciá, német és olasz nyelven válaszoltam. Utunknak politikai célja nem volt, mégis, ha sikerült rokonszenvet kelteni hazánk ügyei iránt és rokonszenvet hozni haza, akkor azt hiszem, ettől politikai tekintetben is csak jó hatást várhatunk.

kerül ébre, azonban

a német Momberger a tribünökön levő németek örömjongása közepette közvetlenül a cél előtt behozta, majd rendkívül izgalmas finis után alig egy köcsihosszal előzve az olasz, győztesként fut át a célvonalon. Momberger ideje 34 p. 16.6 mp., ami 173.295 km. átlagnak felel meg. A döntőfutamban a három kategória három leggyorsabbja volt részt. Start után Maserati került ébre, előnyét azonban nem sokáig tudja tartani, mert Borzachini és Momberger fölválva előzik, majd újra mögéje kerülnek. A rendkívül izgalmas küzdelemben

mindhárom kocsi sorra gumidefektet szenved és a versenyt végül Varzi nyerte Alfa-Romeo gépen

31 p. 38 mp. alatt 187.736 kilométeres átlagssebességgel. Második Nuvoletti (Talbot), harmadik Momberger (Mercedes).

Bánffy Miklós gróf csak mint rendező vesz aktív részt a kolozsvári színház vezetésében

Kolozsvár, szeptember 15.

(A Reggel tudósítójától.) Az erdélyi magyar színház még sulyosabb helyzetben van, mint eddig.

Bánffy Miklós gróf, aki kezébe vette az erdélyi színház ügyét, nem küzdötte le az anyagi zavarokat,

s így Janovics már most, a szezon kezdetén, csak a legnagyobb nehézségekkel tudta előteremteni azt az összeget, amely szerződés kötelezettségének teljesítéséhez szükséges. A Reggel munkatársának Janovics Jenő elmondta, hogy az erdélyi magyar színház helyzetében csak annyiban történt javulás, hogy a román kormány huszonöt százalékot tizenhárom százalékra szállította le szeptembertől kezdődően a vígjátmi adót.

— Bánffy Miklós gróf — mondotta Janovics Jenő — a színház anyagi kérdéseivel nem foglalkozik.

Bánffy Miklós aktíve, mint rendező fog szerepelni a színházban.

Tervei szerint több új darab rendezését vállalja magára. Kétségtelen, hogy sokoldalú, nagyserű kvalitásaival komoly művészi eredményeket fog elérni. Igéretet kaptam arra, hogy a román hatóságok ez éven már nem fognak olyan nehézségeket támasztani a vendégművészekkel szemben. Így tehát lehetséges, hogy

a szezonban több budapesti művész lehozhatok vendég szereplésre.

Az erdélyi magyar színház sorsa a gazdasági viszonyok függ. A gazdasági viszonyok, sajnos, egyre hanyatlának. Ha ez a helyzet rövidesen nem változik, akkor az erdélyi magyar színház sorsa is teljesen bizonytalan...

Varzi (Alfa-Romeo), Momberger (Mercedes-Benz), Brilli-Peri (Alfa-Romeo) és Arcangeli (Talbot) győzött a vasárnapi monzai „Grand Prix“-n

Monza, szeptember 15.

(A Reggel tudósítójának távirata.) Hatalmas nézőközönség előtt folyt le a monzai nagy díjért rendezett verseny, amely az Európa Nagy Díjat van hivatva helyettesíteni. Hogy a tavalyi emlékezetes szerencsétlenség meg ne ismétlődhesse, a közönséget a pályától alacsony kőfal és többméter széles sáncok választotta el. A verseny minden baleset nélkül folyt le. Három előfutamban az egyes kategóriák leggyorsabb kocsijait rostálták ki, amelyek azután a döntőfutamban mérköztek egymással. A verseny huszonkét körön, összesen kilencvenkilenc kilométeren került lefutásra.

A másféliteres kategóriában start után az amerikai Packard (Packard Mill) került az ébre, a tizenegyedik forduló után azonban csapatgyaladás miatt kénytelen volt a versenyt feladni.

Győztes Arcangeli lett Talbot-kocsin.

33 perc 9 mp. alatt, 179.113 kilométeres átlagssebességgel. Második ugyancsak Talbot-kocsin Nuvoletti 33 p. 11 mp. alatt, míg harmadik Ruggieri (Maserati) 37 p. 48 mp. idővel. A 11. kategóriában (1.5-3 lit.) tíz kocsi indult: négy Bugatti, egy Packard, két Alfa-Romeo és három Maserati. A mezőnyt a florenói Brilli-Peri (Alfa-Romeo) vezeti és noha egyízben meg kellett állania,

végig vezetve, könnyen nyerte a kategóriát.

Az amerikai Packard ebben a kategóriában is defektust szenvedett és közvetlenül a cél előtt adta föl a küzdelmet. Brilli-Peri 184.810 kilométeres átlagssebességet ért el. Második Borzachini (Maserati) 16 p. 13 mp., harmadik Varzi (Alfa-Romeo) lett 16 p. 34 mp.-el. A legizgalmasabb küzdelemet a III. kategória hozta, ahol a három literen fölüli hengerűrtartalmu kocsik küzdöttek meg. Itt három Mercedes-Benz állott szemben egy tizenhatoseres Maseratival. A verseny favoritja a német Rosenberger (Mercedes), aki nagyszerű start után három körön át első helyen áll, a harmadik forduló után azonban gyertyadefekttel kiállani kényyszerül. A második helyen levő Maserati

MA PREMIER!

Harold Lloyd kecskagató komédiája:

TEMPÓ, HAROLD!

Továbbá Charles Rogers vígjátéka:

HOZOMÁNY MELLÉKES?

Kizárólagos joggal és leszállított helyárrakkal.

Előadások: 5, 1/8, 1/10 órákor

ROYAL APOLLO

A LUSSINGRANDEI GYÓGYINTÉZET
ISTRIA, LUSSIN-SZIGET

GYERMEKOTTHONA

Tulajdonos: Dr. med. JOS. SIMONITSCH

Fülvétetnek 6-12 éves gyermekek kisérettel és kíséret nélkül. Lelkiismeretes felügyelet és ápolás orvosi vezetés mellett. Olcsó árak. Tájékoztatót kívánságra küld az igazgatóhoz.

Legjobb műsor
a
TABARINBAN

A világhírű Johnson csónakmotorok

10, 14, 16, 32 HP erősségben, lényeges árcngedménnyel kaphatók

Pneumatik Árusító Rt.

Andrássy-ut 27

Meghitt beszélgetés a rózsadombi villában Rassay Károllyal,

aki dáhliákat nevel s úgy érzi magát demokratikus törekvéseivel, mint Amanullah, amikor Afganisztánban európai reformokat próbált életbe léptetni

„Nem bukkanhat föl olyan botrányos eset, amelyre a legközelebbi 24 óra rá ne duplázna!”

(A Reggel tudósítójától.) Hajának merev, makaes növesével, tatárosan ferdemetszésű szemével, egyenes szembenézésével, térliasan erőlyes hangjával, egész lényével

Rassay Károly

rádiktálja az emberekre a maga meggyőződését. Rózsadombi villájának nagy terezzán szinte koppannak a szavak, amikor nyomatékkal mondja:

— *Hogy milyen érzéssel, tervekkel indulok az őszi politikai kampányra? Hm!*

A fehér nádkarosszék, amelyben Rassay ül, hirtelen mozdulat alatt megreccsen. Cigarettrára gyújt és elfújja a füstöt. Ilyen apró gesztusokban is vehemens... De a szava higgadt megmondottsággal hangzik:

— Ha erre ösztíntelen felelnék, az nagy baj volna. Inkább megkerülöm a kérdést és azt mondom: ilyenkor minden országban már tájékoztatták a közönséget, milyen őszi kom-pányt tűzött programjára az induló parlamentáris élet. Ez a program ilyenkor már blankettákon, sémákon, ankéteken, sajtómegvita-tásokon ment keresztül.

Ít senkinek halvány fogalma sincs, mi lesz az őszi kampány!

Ami előjelle annak, hogy komoly, mélyrchtó törvényreformokról szó sincs. Előrelátható, hogy majd előkeresik — a képviselők mentelmi ügyeit. Nálunk a parlament működése ugyanis egészen arányban áll a képviselők büntzési hajlamával — ez pedig nem ok, hogy az ember reményteljes érzésekkel induljon neki az ösznek.

Keserű iz van szavaiban. Az erőlyes száj körül barázdát vés a pesszimizmus, amelytől ez a java-korbeli férfi és fiatal politikus minden sugárzó tet-tévája mellett sem bír szabadulni. Szinte idekap-esolódik a gyors kérdés: — Milyennek látja a de-mokratikus átalakulás eshetőségeit?

— Sajnos, ennek az átalakulásnak lehetősége a parlamentáris viszonyok miatt nem mér-hetőek le azzal a mértékkel, amely alkalmaz-ható volna egy parlamentáris államban. Par-lamentáris államban az átalakulás lehetősége egyetlen fölveteltől függ: kivánja-e a közvéle-mény az átalakulást vagy sem? Amelyik pillan-atban kivánja, abban a pillanatban automa-tikusan végbemegy. Nálunk a demokratikus fejlődés alatt azt értjük, hogy az ilyen kíván-ság kifejezése és érvényesítése lehetőre létessek. Másutt az antidemokratikus kormány-zattal szemben a demokratikus közvélemény-nek és az ellenzéknek a feladata, hogy alkalmányos eszközökkel megbuktassa a kormányt és helyébe demokratikus kormányt teremtsen.

Nálunk az ellenzéki harc a mai viszonyok mellett, fájdalom, csak arra irányul, hogy a korlátlan hatalommal rendelkező kor-mányt az irányváltoztatás szükségességéről meggyőzze és így elárja azt, hogy valóban irányt változtasson.

Természetes, hogy ez a helyzet homlokegyenest ellenzékzi a parlamentáris kormányzat gon-

dotatával. Ebből a groteszk helyzetből származ-nak azután az olyan komikus fordulatok, mint amilyeneknek legutóbb is tanui voltunk a Baltazár-Mayer-féle tárgyalások alkalmával. A demokratikus átalakulás eshetősége ebben a percben — ha egy formadalmi átalakulás lehe-tőségét elutasítom magamtól — kizáróan attól függ, hogy gróf Bethlen István mikor lesz haj-landó levonni ebben az irányban azokat a kon-zekvenciákat, amelyeket a jelenlegi külpoli-tikai és belső gazdasági helyzet egy a mánt messzebb tekintő államférfi számára parancsolólag előír.

Leszállt az est, a Margitszigettől majdnem Csepel-ig s a Gellérthegyől a Várhegyen át egész a János-hegyig ivelő panoráma, amely innét, a terezzáról látható, most már kigyulladt lámpái érzével viszi távolba a tekintetet. A most öntözött kert lábunknál domboldalba vajt terezzairól friss virág- és föld-illatot küld hozzánk. („Rózsám és dáhliám van-nak” — beszél Rassay, akinek nincs kertése, maga gondozza kertjét. „Ma olvastam a „Times”-ban, hogy megalakult az angol dáhliakertészek ligája... Ez a virág most nagy divat, de az én gyerekkorom-ban az öst még gyöngyökének, georginának hívták. Azóta annyit nemesítettek, furtak-faragtak rajta, amíg csak dáhlia nem lett belőle...”.) Ezek itt közbe-szart, eljett mondatok. De ebben a házban mégis a politika a legfőbb téma: — Lehet-e arra számítani — kérdezem — hogy

azok a politikusok, akik pártonkivüli ellenzék-iek, végre szövetségre egyesülnek?

— Ez a kérdés — feleli Rassay — nem tul-zott jelentőségű és bizonyos tekintetben anakronizmus abból az időből, amikor a poli-tikai helyzetet a parlament folyosóján szövöge-tett intrikák, csoportosulások, blokkok, disszi-dálások segítségével akarták megoldani. A politika ilyen kaszinói metodúsaí aligba hatá-sosak. Azal, hogy a parlamentben 8-10-15 különböző fölfogású képviselő összeáll, még a helyzetet megoldani nem lehet.

Nem a parlamentben kell megteremteni az egységet, hanem magában a társadalom-ban!

Ehhez pedig nem elegendő a legutóbbi erőszak-os választások után parlamentbe bejutott és elenyésző töredéket alkotó ellenzéknek egy erőszakolt pártkeretbe való összefoglalása. Ez épp úgy nem fejezné ki az ország ellenzéki fölfogását, mint ahogy a kormánypárt nem képviseli az ország igaz akaratát.

Új eszközökre van itt szükség, hogy a parlamentarizmus mai válságából kikerül-hessünk.

Jobbról és balról bölesességgel és áldozat-készséggel meg kell teremteni azt a politikai platformot, amely egy nagy, haladó politikai program alapján összefoglalni képes a polgár-ságot. Hogy mi volna ez a program? Ez adva van azokban a nyilatkozatokban, amelyeket lord Rothermere, aki távol a belső politikai villongásoktól, pártszempontoktól és egyéni érdekektől, több ízben körvonalazott. Ha ilyen egyszerű a kérdés, hogy miért nincs eddig megvalósítva, arra csak azt felelhetem: lord Rothermere távol van, de a jelenlegi politikai tényezők éppen nem tudják emancipálni ma-gukat a villongásoktól és pártszempontoktól.

— És vajdon nem gondolja-e, hogy lehetséges olyan politikai csoportosulás, ahol a pártkereteket nem érintve,

minden becsületes ember egyesül köztisztaságért és köztisztességért?

— Erre a kérdésre, azt hiszem, az összes poli-tikai pártok és még inkább az egyes politikai-csoportok egyhangú igennel felelnének. Mindegyik büszkén hivatkoznék arra, hogy a közéleti tisz-taságért folyó harc: politikájának és közéleti működésének legfőbb programját alkotja. Ez azonban hipokrizis, mert ha ez valóban így volna: tárgyalan volna e kérdés fölvetése, márpedig, hogy nem az, hanem

az ország közéletének legégetőbb problé-mája.

azt mindnyájan tudjuk, akik kapcsolatban ál-lunk a valóságos élettel. Napról-napra látunk olyan jelenségeket, amelyek közül egy is elég lett volna — még csak egy évtizeddel ezelőt is —, hogy a legnagyobb igazlat váltsák ki az országban. Ma már annyira hozzácsoktatták a közvéleményt ezekhez a botrányokhoz, hogy fásultan halad el mellette, mert tudja, nem bukkanhat föl oly botrányos eset,

amelyre a legközelebbi 24 óra rá ne dup-lázna.

Nem elvi kijelentésre van tehát szükség a köz-életi tisztesség kérdésében, hanem gyökeres rendszerváltoztatásra és mindenekelőtt szabad sajtóra és esküdtörekre, amely a történelem tanulsága szerint egyetlen orrosság a korrup-ció kiirtására és megelőzésére.

— Mi az ön véleménye

a gazdasági helyzetről.

amelyről Bethlen és minden gazdasági miniszter azt ígerte, hogy összel javulni fog?

— Az a kérdés, mit értenek gazdasági hely-zet javítása alatt? Komoly kiküszöbölését-e azoknak az okoknak, amelyek az általános és rajtuk kívülálló világ gazdasági jelenségek mellett a magyar gazdasági helyzetet súlyos-bítják, vagy pedig pillanatnyi megkönnyülést a nehéz megélhetési viszonyoknak. Az utóbbi elérhető azáltal, hogy újabb kölcsönök fölthaj-szolásával, közmunkák végzésével sikerül újra munkalelőket teremteni. Ebből a szem-pontból megkönnyebbülés áll be abban a pillan-atban, amikor sikerül a kormányt akár közvetlenül, akár az ipar útján újabb jelentős tökélt szereznie. Hogy ez lehetséges-e, arra az optimizmust hirdető kormányférfiaknak kellene tettekkkel válaszolniuk. Azonban az ilyen átmeneti könnyebbülés lényegileg alj je-lent mást, mint a beteg fájdalomt csillapító morfininjekció.

Hatása csak addig tart, amíg a kölcsön felhasználása után beáll a további eladósó-dás és a fokozott kamatterhek reakciója.

Komoly gazdasági javulás véleményem szer-int csak egy uton érhető el. Ennek az utnak jelzőkővei:

ridék fakarékosság, az állami kiadások 20-25%-kal való leszállítása, az állam bevéte-leinek a termelés érdekében állított racioná-lis fölhámlása, a meglévő adó- és közter-hék csökkentése és igazságos megoszlása.

Természetesen ezt a programot nem lehet meg-valósítani az eddig követett politikával, amely az adócsökkentés és a közterhek igazságos megosztásának gondolatát az egész világ gaz-dasági fejlődésével szemben, csupán az örökös-södési illeték leszállításával jutatta kifeje-zésre.

Fáradhatatlanul folytatja Rassay:

— Mi a véleményem az ellenzéki szellemről.

OLCSÓ

KIADÁSBAN MEGJELENT

REMARQUE

NYUGATON A HELYZET VÁLTOZATLAN

DANTE-KIADÁS.

Füzve 3.60 Kötve 4.80

Megnyílt a

„Múza” kölcsönkönyvtár

Budapest V, Lípól-körút 24

Magyar és idegen nyelvű, külföldi klasszikus, továbbá modern könyvek nagy választékban, úgy a művelt közönség, mint a serdülő ifjúság számára.

Előfizetési díj havonta 2 pengő

Szíves támogatást kér

Auer Renée, v. dr. Száva Zoltánné

Igazán olcsó csillárt

esak a METEOR Rt.-nél vásárol-hat Podmaniczky-u. 27/f, Teréz-körút sarok

Néző az áraknál!

Egylámpa masszív bronzcsillár lakásban fűszerelvé	18.- P
Ugyanaz négylámpa	28.- P
Ugyanaz öt lámpa	44.- P

Fók: Vármház-körút 11

Óriási választék! Kérje új árjegyzékünket!

amely az egész ország publikumát eltölti és amely csak azért nem nyilatkozhatik meg, mert nagyon kevés a független ember? *Ugyanaz, mint a levegőben lévő billió elektronok hullámáról, amely addig megfoghatatlan és halálatlan, amíg be nem szerezük azt a készüléket, amellyel a hullámokat föl tudjuk fogni és ható energiává változtatni.* Amíg nincs meg a választóközönség akaratából született parlament,

addig ez az ellenzéki szellem hiába van az ország érdekében és legföljebb azt a veszélyt rejti magában, hogy kritikus pillanatban szét fogja repeszteni az állami élet jelenlegi mozdulatlan és megmerevített struktúráját, anélkül, hogy helyébe újat tudna teremteni. Ennek az igazságnak fölismerése elsősorban azok lelkismeretének lenne föladata, akiket felelősség terhel a mai mesterségesen föntartott helyzetért.

Telefonosöngés vet véget a beszélgetésnek. Rassayt illésre hívják. Indulunk a városba. Hátrafordulok, hogy teljes képet kapjak a halványpiros családi villáról, a képekkel teleagratott szobák kivilágított soráról...

Vasárnap a rendőrségre idéztek egy fővárosi tanítót a Hengermalom-utcai napközi otthonban gondozott kisleányok panasza miatt

(A Reggel tudósítójától.) A főváros Hengermalom-utca 66. szám alatti elemi iskolájának kínos szenzációja van. Az intézetben napközi otthonot rendeztek be, ahol a környék szegénysorsú gyermekeit reggeltől estig egy tanító és egy tanítónő felügyelete alatt tartották. Amint véget ért a vakáció, különös dolgokat kezdtek beszélni a napközi otthonban történetekről s végül

egy kisleány apja meg is jelent az intézet igazgatójánál,

akinek elmondotta, hogy leánykaja szerint a napközi otthon felügyelő-tanítója föltűnő magaviseletet tanúsított a gyermekekkel szemben. Az igazgató erre egy tanítónőt bízott meg, hogy tartson vizsgálatot és hálgásza-t a kisleányokat. Az igazgató a vizsgálat eredményéről nyomban jelentést készített az iskola fölfülfes hatóságának, a főváros tanügyi ügyosztályának és mielőtt jelentését elküldte, magához hívatta a bepanaszolt tanítót és közölte vele, hogy milyen vallomások hangzottak el ellene. A tanító elszápadt a vádak hallatára és

— A ház nem az én izlésem — mondja esőndesen a házigazda —, nem elég egyszerű; kétszen vettem. A kert az más, az az én munkám, azt szeretem... Kár, hogy időm nincs semmire. Például; olvasni; csak összegyűjtöm a polcon az érdekes jogászai, történelmi, társadalomtudományi munkákat és biztatom magam; majd egyszer! Ha szabad nyugalomba vonulni! Pedig úgy érdekelnek a könyvek, a szépirodalom is. Angol gyakorlatul mostanában a Londonban szünetelt újabb szindarabokat olvasom. Alig tudok fölül megvárni — egy-egy aktuális javaslat áttanulmányozása kedvéért...

— Tehát — mondom borús tekintete láttára — nem a legrészesebben érzi magát az az ember, aki Magyarországon demokratikus politikát csinál?

Rassay megáll és széles karnozdulattal, egy lélekzetre azt mondja:

— Ugy érzi magát, mint Amanullah, amikor megpróbálta, hogy nyugat európai tapasztalatait lesszere. Afganisztánban haladó reformokat léptetésre éltebe...

És a magyar demokratikus ellenzék vezére, kemény mozdulattal, fejébe nyomja kalapját.

Dénes Zsófia

a következőket jelentette ki:

— Állásomról önként lemondok és nem igénylek semmiféle más állást.

Az igazgató ezt a kijelentést is jegyzőkönyvbe vette és így küldte meg jelentését a tanügyi ügyosztályhoz. A szülők azonban ezzel az elintézészel nem elégedtek meg és

vasárnap azzal a kéressel fordultak a főkapitánysághoz, hogy a tanító bűnvádi uton nem vonható-e felelősségre?

A rendőrség azonnal megindította a nyomozást, a tanítót még

vasárnap beidézték a főkapitányságra,

ahol nyomban kihallgatták. Kihallgatása alatt olyan zavaroson viselkedett, hogy rendőrorvosi vizsgálat megajánlást tartották vele szemben szükségessé. A rendőrorvosi vizsgálat megállapította, hogy a tanító

idegállapota nem normális és különben is három évvel ezelőtt már ideggyógyintézetben volt. A rendőrség a tanítót ezeketán elbocsátotta, az ügy okait azonban átteszik az ügyészségre.

meg önként olyan közüemek is vannak, amelyek életmódszerültséssel és más közüükségleti cikkeket eladásával szolgálnak ki a közüükséget. Párisban szó sem lehetne ilyen közüemekről;

minden párisi polgár egyéni szabadságában érezne sérve magát, ha szociális szempontok címén a város gámszónal akarva fölfülfes és konkurenciát támasztana a kereskedőknek.

Loyauxnak ezeknél a szavainál a küldöttség többi tagjai élénken helyeselnek, közöttük Emile Faur, aki a francia kamara tagja is és a legfiatalabb párisi városatyja, Georges Prude, aki a „Le Journal” munkatársa és mindössze — 25 éves.

— Ez az utunk egy Páris számára áletberágóan fontos kérdéssel függ össze — mondják. — Páris ivóvíze rossz, majdnem ihatatlan; a Szajna vizét klórral kell fertőtlenítenünk, hogy betegségeket ne terjeszsen. Most arról van szó, hogy a Loire vizét vezetjük Párisba, majdnem 200 kilométer távolságból. Az új vízvezeték kiépítése azonban 2 milliárd frankba fog kerülni és azért nagyon sokan ellenzik. Azt mondják, hogy kár ilyen fölöslegesen költeni, inkább isznak víz helyett ezután is bort. Hiába, ezt a tervet most már nem lehet elejteni, azért voltunk Bécsben, mert az egész világon ott oldották meg ezt a kérdést a legragyogóbban és ezért jöttünk Budapestre is, mert az iltén vizszolgáltatást is díserik.

Bécsben találtak valamit, amire számítani sem mertek: a munkás- és kispalárnakások ügyének tökéletes rendezését. Tapasztalataikat otthon is föl fogják használni, mert Loucheur javaslatára a francia kamara elhatározta, hogy azonnal hozzáfog kétszáz ezer kislakás építéséhez. A francia képviselők azt mondják: most

kíváncsian várják, mit lehet Budapest föl szociális téren tanulni?

Hát igenis, lehet! Majd meglátjuk! (B.P.)

A párisi lapok meglehangú beszámolója a pesti fogadtatásról

Páris, szeptember 15.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) A párisi városi tanács tagjainak budapesti látogatása kapcsán a vasárnapi esti párisi sajtóban nagyon meleg hangú beszámolók jelentek meg Budapest szépségéről, a magyarok vendégszeretetéről és francia rokonszerevéről hírdetve. A lapjelentések mind kiemelik, hogy a párisi városi tanácsosok látogatása a francia és magyar főváros magisztrátusa és közönsége közti közeledést jelenti.

Farkas Géza képviselő fia szerelmi bánatában követte el az öngyilkosságot

Miskolc, szeptember 15.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Vasárnapra tisztázódott Farkas Géza képviselő fia tragédiájának minden eddigi ismeretlen részlete. Ifj. Farkas Géza

a parkban vadászfegyverével lőtt a szájába s a lövés azonnal halálát okozta. A tett elkövetésekor a szerencsétlen fiatal ember szülei nem voltak odahaza, a tija Miskolcon volt a közüzemügyi bizottság ülésén, édesanyja pedig Tiszánál volt látogatásban. A fiatal ember 25 éves volt és okleveles gazdasz.

reménytelenül szerelmes volt egy környékbeli nrisányba

és végzetes tettét szerelmi bánatában követte el. A tragikus sorsú fiatal embert, akinek halála az egész megyében óriási részvétet keltett, ma temetik el a rázsonyi kastélyból.

Páris városatyái, akik vasárnap megtekintették a fővárost, kíváncsian várják, mit lehet itt szociális téren tanulni

(A Reggel tudósítójától.) Páris polgármestere, hiába várták, nem jött el Budapestre a Szajna-kerület parlamentének küldöttségével. Helyette, akit mellét vereső szakálla miatt Párisban mindenki „A városzáza benedécsék”, „Le Benedictin de la ville”-nek nevez, Páris tizenöt városi tanácsosa jött el három napra Budapestre. A küldöttség, amely

vasárnap megtekintette a magyar fővárost,

Loyaux Alfonz vezeti. Loyauxról társai azt mondják, hogy a párisi városatyának párkülönbség nélkül legnagyobb egyénisége. Negyvenegyenöt év körüli férfi, független republikánus, azelőtt mechanikus volt, most azonban nincs már egyéb dolga, minthogy kerületének

ügyes-bajos dolgaival törődjék.

— Páris megháztli a maga nyolevan városi tanácsosát, a párisi „városatyákat” — magyarázza büszkén Loyaux —, de el is várja tőlük, hogy minden idejüket a város polgárainak szolgálatára szenteljék. A kormányzat csak két exponense van a városban: a szájnéi prefektus, meg a rendőrfőnök. A tanács többi tagjait Páris polgárána választja. A tanács föladata, hogy Páris közüzemre: a víz, gáz, és villanyszolgáltatásra, meg a közlekedési vállalatokra felügyeljen. Tudjuk, hogy Németországban

Csüfűrtükön:

RAMONA:

DOLORES DEL RIO

Wiener Emil úgy a saját, mint leánya, Miel és férje, dr. Kepes Olivér, valamint az egész rokonság nevében fájdalomtól szívevel jeleníti, hogy imádott neje, hisztes élettársa, önfeláldozó anyja és gyongédek rokon,

Wiener Emilné

boldog házasságának harminceadik évében, megadással türt hosszú, fájdalmas szenvedés után e hó 14-én elhunyt.

Drága halottunkat ma, hétfőn, e hó 16-án délután 4 órakor kísérik a rákoskeresztúri izr. temetőben örök pihenésre.

Gyászruhák 4 óra alatt

Horváth és Halász

Telefon:
Aut.
871-09

női gyászruhakészítő vállalat, IV. Váci-utca 26
Teljes gyászfelszerelések speciális raktára

Óragyár a tuberkulózis elleni küzdelem szolgálatában

— Irta Hadik Mihály gróf —

Jakabháza, szeptember 14.

Vass miniszterelnökhelyettes ur népjóléti programjának hangsúlyozottan legfőbb pontja: **harc a tüdővész ellen!** A tüdővész elleni küzdelem minden kultúrember személyes ügye. Legtöbb a népjóléti miniszter ur fulmináns beszédében kötelezte el magát a tüdővész elleni küzdelem első harcosául s a magyar sajtó munkáit kérte föl, hogy támogassák.

A Reggel hasábjain most az újságíró esz-közveivel sietek a népjóléti miniszter urnak bemutatni a tüdővész elleni küzdelem új korszakának egyik első etapját.

amely irászatolomtól hat kilométerre jászóndik le, a kiesnek éppen nem mondható Szentgotthárdon. Ismeretes, hogy a tuberkulózis elleni küzdelem legeredményesebbnek bizonyult módja a Németországban, Franciaországban és Svábjában oly nagyszérien bevált iskolaszanatórium-rendszer,

amely a tüdővész veszedelmét már az iskolába járó gyermeknél ragadja meg. Az iskolaszanatórium jelentőségét fölismerve, Magyarországon a „Magyar Iskolaszanatórium Egyesület” érzi hivatásának, hogy ez gyógyítási rendszeri a tüdővész elleni küzdelemben fölhasználja. Egy pestkörnyéki kísérlet után most Szentgotthárdon épül az első iskolaszanatórium.

Története:

— A harminöt éve fennálló **szentgotthárdi Első Magyar Óragyár**, amely egyetlen óragyára volt Magyarországnak és állandóan mintegy háromszáz munkást foglalkoztatott, — a gazdasági viszonyok miatt fölkent.

A gyár megmentése, háromszáz család kenyere, a magyar gyáripar érdekében semmi nem történt

s a gyárat ez év nyarán elárverezték. Illetékes körök a gyárat iskolaszanatórium céljaira szentelték ki s a kerület érdemes képviselője, **L. Vargha Gábor** ügyvéd és bankigazgató is melegen támogatta az iskolaszanatórium eszméjét. A nemcsél hangzatosával sikerült elérni, hogy több helybéli igénylő, aki egyébként ipari célokra pályázott volna az objektumra, — nem vett részt az árverésen és a gyár a hozzátartozó területtel (összesen 10.025 m², ebből beépített terület, két emeletes épület: 739 m², egy földszintes épület: 197 m²)

harmincöt ezer pengőért a Magyar Iskolaszanatórium Egyesület tulajdona lett,

amely objektumra a szombathelyi bankok százezer pengő ingatlankölcsönt folyósítottak. Ezek után az átalakítási és építkezési munkálatok meg is kezdődtek. 1929 július 29-én dr. Fehér Samu helyettes járási tisztí orvos a következő fölhívást intézte Szentgotthárd község előljáróságához és dr. Frühwald István szentgotthárdi körorvoshoz:

Vonatkozással Vasvármegye Tiszli Főorvosának 104/1929. számú rendeletére, amely szerint tudomásra jutván, hogy Szentgotthárdon egy iskolaszanatórium létesítése van folyamatban, amelyről mindaddig semmiféle hivatalos jelentés nem történt, ez ügyben kimerítő véleményes jelentésekre hívom föl. Huszonnégy óra alatt jelentse, hogy valóban történt-e ez ügyben lépések, hol tervezetik az iskolaszanatórium elhelyezése, hány tanuló föl vételére lesz az berendezve, minő betegségben szenvedők vételnek föl, mi módon tervezetik a tanulók taníttatása, ellátása és milyen intézkedések történnek az esetleges fertőzések megakadályozására?

Erre a fölhívásra a község előljáróságától a következő válasz érkezett:

„185/1929. j. o. számú rendelet folytán jelentem, hogy a községi előljárásának annyiban van tudomása arról, hogy Szentgotthárdon egy iskolaszanatórium létesítése van

tervhelyébe,

amennyiben a Magyar Iskolaszanatórium Egyesület (Budapest, Főherceg Sándor-utca 26) iskolaszanatórium céljaira az 1929 június 6 án megtartott bírói árverésen az óragyári épületeket megvásárolta és

az egyesület a községtől 35.000 pengő egyszer és mindenkorai hozzájárulást kért.

Az iskolaszanatórium elhelyezése a megvett óragyári épületben tervezetik, megfelelő átalakítással és **tüdőbetegsége hajlamos középiskolái tanulók vételnek abba föl.** Hogy hány tanuló föl vételére lesz az berendezve, mi módon tervezetik a tanulók taníttatása, ellátása és milyen intézkedések történnek az esetleges fertőzések megakadályozására, arról a községi előljárásának ezideig tudomása nincs.”

Azok számára, akik csak „tervezgetésekről” tudnak és azok számára, akiket érdekel, hogy milyennek kell lennie egy iskolaszanatórium telephelyének, a következőket közlöm:

A megvásárolt óragyár épülete a vasútállomástól kétszáz lépésnyire van. Frontja 55 méter hosszú; fölkentül a Grác felé vezető forgalmas országút mellett fekszik.

Az épület két gyár közé, a dohánygyár és a selyemgyár közé van építve.

Padlózata hajódeszka és beton. A meglévő vízvezeték és a gőzfűtés teljesen használhatatlan állapotban van. Az ablakok vasból készült, rosszul záródó gyári vasablakok. Az udvar és a kert területe összesen 9149 m². Az udvaron fűrt kut van.

csatornázás nincs és nem is lehetséges,

mert a telep ugyan a Rába-folyó közelében van, de 500 lépésnyire egy vízduzzasztó fölött fekszik, úgy, hogy a földzúzástott Rába vize a csatorna tartalmát visszanyomná s így annak lefolyása nem volna lehetséges. Az itt leírt épületben létesül tehát az iskolaszanatórium. Az iskolaszanatóriumok elhelyezésének elvét, tehát a szentgotthárdit is, kétféle szempontból kell elbírálni, amint azt dr. Müller Vilmos főorvos ur, akit egyébként, mint a Szentgotthárdi Iskolaszanatórium jövődöntő vezetőjét emlegetnek, a „Népegészségügy” egyik számában igen helyesen fekteti le: az **elkülönítés és a gyógyítás szempontjából.** Az óragyár épülete a nagyközség forgalmas helyén, a vasuti állomásra, illetőleg a Grába vezető út mentén fekszik, két gyár közé szorosan beékelve. A katalógus közlése szerint — **mert katalógus is van már!** — a könnyebb beutazás a helybeli realgimnáziumba és népiskolába járnának tanulni, tehát az egészséges gyermekek közé. **Ez az elkülönítés érv!** Ami a gyógyítást illeti, nem kell egészségügyi főtanácsosnak lenni ahhoz, hogy tudjunk a tüdőbetegség legfontosabb gyógytényezője a jó táplálkozás mellett a jó levegő

és a tökéletes nyugalom. Kétségtelen, hogy óragyárnak nyugalmas, tulságosan is nyugalmas volt ez a hely, de iskolaszanatóriumnak...

talán mégis közegészségügyi képtelenség?

Ezek után vegyük kezünkbe a Szentgotthárdi Iskolaszanatórium prospektusát. A prospektusból kiderül, hogy az iskolaszanatórium szeptember 15-én már megnyílt. Sőt mi több, már fényképfelvételeket is készült a prospektus az előcsornokról és a kórtermekről is, holott

az egész csak most épül s előreláthatóan a jövő év februárja előtt nem is készül el.

A prospektus bizonyos fénykérdőrejelteket mutat be, amelyek csak egy tizenegy kilométerre vannak a sanatóriumtól, a Farkasfalva községbe vezető úton és semmi közük Szentgotthárdhoz. De bemutatja a prospektus Szentgotthárd egyetlen parkját is, amely a ciszterci rend tulajdona, ahová évek óta a szentgotthárdi anyák viszik apróságait napozni és játszani és amit a ciszterci apátság semmicségre sem fog átengedni az iskolaszanatóriumnak.

Ugyanennyi joggal a prospektus tátrai fénykérdők fényképét is közölhetné.

De egyébként is a prospektus több adata tudatosan hamis, a sanatóriumnak nincs parkja, nincs fényese, telkén kukoricaföld van s egy szomszéd idegen telken 10—15 szék porostetejű fényőfa szegyenkezik — mint fényes. Ismétlem, a prospektus több adata tudatosan hamis és érthetetlen. Kiknek az érdeke lehet megívesztetni akarni az illetékes körököt és a gyermekek gyógyulásáért remegő szülőket? **A prospektust valószínűen**

csak tévedésből

parafálta a Magyar Iskolaszanatórium Egyesület vezetősége: Zichy János gróf elnök, Dréhr Imre és Korniss Gyula társelnökök, Kálmán Gusztáv és F. Szabó Géza ügyvezető elnökök.

Ez lenne tehát első etapja a tüdővész elleni küzdelemnek — iskolaszanatóriummal.

EZ A HIRDETÉS

nem mond újat azoknak a hölgyeknek, akik a SEVILLA műselyemmel csak egyetlen egy próbát is tettek. Ők már ismerik a SEVILLÁT és mert ismerik, örökké hűek is maradnak hozzá. Ők már tudják, hogy a SEVILLA nemcsak a legjobb és legértékesebb Küttner-Zellvag fonalból készül, hanem a legnemesebb izlésű színekben és mintákban kínál dus választékokat. Arról is meggyőződhetek, hogy a SEVILLA színeinek valódisága és a színtartás tekintetében minden eddigi ruhaanyaggal szemben eredménnyel veszi föl a versenyt. A SEVILLÁBÓL készült ruha még gyakori mosás és vasalás után sem lesz fakó és nem látszik viseltesnek

MINDENKIT ÉRDEKEL

mégis ez a hirdetés, mert ennek az a célja és föladata, hogy fölhívja a nők figyelmét azokra az ujitásokra, amelyeket időnként — éppen az ő érdekükben — fáradszhatatlan munkával kidolgozunk és forgalomba hozunk. Kérjük tehát a hölgyeket, hogy saját érdekükben figyeljék közleményeinket.

Filter Sevilla

az elsőrangú minőségű Küttner-Zellvag fonalból készült tökéletes anyag. Minden vásárlásnál meg kell győződni arról, hogy az áru valódi-e. Valódiságát ez a pecsét bizonyítja:

Legújabb különlegességünk, az **ARANY SZEGÉLY-NYOMÁSSAL** ellátott **CREPE DE LUXE MÁR** a piacon van

»FILTEx RT«

Szülőföldem szép határa

— Irla Márkus László —

Hódmezővásárhely, szeptember.

Lenézek a Nagyhegyre. Szőről-szóra így van, mert ez a másfélméteres vasúti töltés olyan magasra tornyosul a hegy fölébe, hogy felülről nézhetem az ormát, de hát azért hegy ez a csongrádi magyarnak, mert a többi föld körös-körül olyan szép síma, egyenes téglalapszerű, mint maga a tenger. Nagyhegy ez, ha csak földetérni is, hiszen messzibbre látni a tetejéről, mint akár a Montblancról, meg aztán itt olyan kukorica terem, hogy a lovas ember is elbujhatik benne, holott azon a Montblancon csak jeget asszal a francia. Kis tanyák mindegyikét, haj, régi vándorhadak sátraiból lettek ez zömök sárfalak, de aztán annyiba is maradt a település, mert városba szorult nem hajlamos a tanyák, Ha valami okból összebb is verődtek a tanyák, város ebből sohasse lett, még falu se. Bárha halványan magyar sűrűsödött egy telenbe Hódmezővásárhelyen, ott is külön tanya, külön ország minden lélek és olyan messzi lakik egyik nemzetség a másikhoz, hogy csak toron, vagy lakodalmon kerülnek közelebb.

Akkora területen, talán még nagyobb darabon is, mint Budapest területe, hatvan-czer ember él itt, ennek is fele inkább kint a tanyákon.

Ez a hatvanzer magyar, vagy pláne ennek állandóan idetelepült fele aztán elkezdjen csatornázni, kövezni, világítani, vízvezetékkel építeni, akkora tsemérdek pusztán, mint ez az egész milliós Budapest? Reménytelenebb dolog nincs a világon, mint az alföldi város-építők erőfeszítése és mégis vannak, akik csatornázni, kutat furnak és villanyvilágítást teremtenek, mert nagyon furcsa nép ez az én magyar népem: együtt semmit se tud végezni, de egyenként, ha nekisziajodik, megcsinálja, amire másutt egész népek fognak össze.

Most itt a három víz közében Attila ur sirtját keresik. Persze, magányos, társtalan magyarok. Az egyik olyan népvándorlaskori múzeumot kapart össze Szentesen, hogy

Indiából is járnak ide esodálkozni.

Azt mondják, egyszerű díjnok volt Csallány Gábor ur a szentesi kórháznál; ma nagytekintélyű régész, holnap pedig, amilyen kőnek és kőrellehetetlen magyar, még házat is fog építeni az ő muzeumának, egyedül a többi magyarok sokaságában, akik nézik ezt a furcsa földmunkát és nem avakoznak a Gábor ur privát turkálásaiba. Amint hogy senki se bántja másfelől Móra Ferencet sem, amiért Szeged szikes ugarjaiból hun és gepida sirtokat forgat ki. — nem bántják, mert itt messzi van egyik tanya a másiktól és kiki azt teszi e szabad pusztán, ami neki kellemes. Vásárhelyen adtán furt, faragott Endrey Béla főjegyző ur, amíg egyszer csak megnyílt ott is egy remek kis csografiai múzeum. Aztán megépült Magyarország legszebb uszodája, százméteres, kristályvizu fürdő, aztán ártézi kutak buggyantak föl és a magyarok ezt se bántják: kiki a maga módja szerint.

Van itt a tanyákon a gémeskut mellett antenna és Beethoven huzatja fülébe olyik magyar.

biciklén jár és traktorral szánt, akinek ez így alkalmas, de együtt valamire összefogni, csatornával öntözni, mezőgazdasági gépeket építeni együtt sose fognak, legföljebb, ha egy magyar nekilódul és megcsinálja egymaga.

Micsoda művészet terem ezen az én szülőföldemen. Itt termett Pásztor János, Kallós Ede, Rudnai Gyula, Tornyai János, Koszta József és néhai, szegény, jó Endre Béla, aki el se ment innen soha és a többi magyarok talán azt se tudják, hogy milyen kincseket halmozott ő itt, aholt Tisza füzesei között. Mind csupa olyan lélek, akiből egy elég lenne egy német városnak, hogy egyesületeket

alapítson és idegenforgalmat szervezzen a nevével. Magányos magyarok, a maguk dacos kedvüvel maguknak művészei, vagy eljöttek Pestre, hogy kiszabaduljanak a Nagyhegy minden elborított monumentális laposából. A magyar, ha neki művészet kell, csinálja maga. Irókat fog a csongrádi fazekas és olyan ágas-bogas fantáziákat álmodik vele különböző bögrékre, hogy aki idegen meglátja, a nyála csurog tőle és farag a vén Markovics-Horvát egy rossz bieszkával olyan Szent Csárdót és olyan tehent és galambbegyészto kányát szívós körisirtóból, hogy

Ilyen expresszionizmust ötven német szak-tudós se hozna össze.

Itt énekelt Nótás-Szabó, szegény napszámos-csindt vagy pohár borért, a kocsmasztalnál emindt verset és nótát, olyant, hogy ötven német írta könyvet róla, ha egy kicsit odébb születtek napnyugt felé. De hát itt minden privát-ügy, itt roppant nagy a pusztasága, itt nem akadnak fonn egymás viselt dolgain. Aki farag, az faragjon, a gölönöcsér korongoljon, a régész turja a földet, a városépítő építsen fürdőt, kiki magának tetszése szerint és ha Kakas-

széken, ahol páratlan jóforrás terpeszkedik, szép, csokoládébarna gyöngyvíz tószáma, ha mondom, ezen a Kakaszéken az uradalmi intéző ur kivágatja a fákat és ezzel szikes pusztává öli a fürdőt, hát ez is privátügy és senkise mondja, hogy az osztrákok ebből az egyetlen pocsolgyából meg tudnának élni örökre.

Nagyon meszire vannak egymástól a tanyák ezen a dugszagd pusztán. Mindegyikben külön-külön egy Magyarország, mind külön külön kulturát, művészetet, vagy alszik, vagy a felhőt nézi, mind külön-külön, csupa különböző ország minden tanyá és minden telek. Innen a félméteres Nagyhegyről dusabb világokat látni, mint a Mont-Blanc tetejéről, de maga ez a Nagyhegy nem látszik ki a laposból és nem hív senkit, hogy nezzen és megismerjen ismeretlen szépségeket.

Nincs a tanyának kerítése, mégis úgy el-zárja köröskörül a föld, mintha emeletes hegyek strázsálnák

és hetedhétországra való erők kelnek és omlanak el a kerületen elzárt országokban és nincs ember, aki kiálljon a Nagyhegyre és oltat kiáltson, hogy a sokból egyszer legyen az az egyetlenegy. Országot építeni: a magyarok közt; ez is magános emberek magános pasz-tiója.

„Nem hiszem, hogy a budapesti egyetemen még egyszer fölemelem a létszámot“

— mondja Klebelsberg kultuszminiszter, aki „nem akarja okatlanul növelni a szellemi proletariátust“

(A Reggel tudósítójától.) Klebelsberg kultusz-miniszter vasárnap befejezte nyári szabadságát és hétfőn délelőtt újra átveszi hivatalának vezetését. Megkérdeztük a kultuszminisztert, hogy az elterjedt híreknek megfelelően

hozzájárul-e a budapesti egyetemen föl-vezető hallgatók további létszámemeléséhez

és szükségesnek tart-e további intézkedéseket a jelesen érettségizettek és a vidékről Budapestre visszatérő diákok fölvetéle ügyében? A kultuszminiszter ezeket mondta A Reggel-nek:

— A dékánokat valószínűen már hétfőn magamhoz kéretem, hogy megismerhessen a tényleges helyzetet.

Nem hiszem, hogy a budapesti egyetemen még-egyszer fölemelehet a létszámot,

már eddig is messzemenő kívánásokat elégítettem ki. A jelesen maturáltakat és azokat a diákokat, akik legalább egy éve fővárosi lakosok, kivétel nélkül föl-vezetik a budapesti egyetemre. A hozám érkezett jelentések szerint eddig is csak vidéken lakó, jelesen érettségizetteket utasítottak el a budapesti egyetem fölvetéle bizottságai. A létszámot azért nem emelhe-

tem föl újra, mert

a szellemi proletariátust okatlanul nem akarom növelni.

Megint azt látom, hogy mindenki jogász akar lenni, ezért van a rengeteg jelentkező. A jogi kar kíván-ságára az utólag megállapított létszámot tegnapelőtt négyszázról négyszázötvenre emeltem föl, ennél to-vább nem mehetek.

Megemlítetük a kultuszminiszternek, hogy tudomásunk szerint a kari ülések a további létszámemelés mellett döntöttek és ilyen irány-ban fognak előterjesztést tenni.

— Majd meglátjuk, mi lesz — válaszolta Klebels-berg —, alig hiszem, hogy szó lehetne további lét-számemelésről.

Arra a kérdésre, hogy sor kerülhet-e a vidéki egyetemek létszámemelésére, nem adott elutasító választ a kultuszminiszter.

hanem kijelentette, hogy áttanulmányozza a jelentéseket és aztán fog dönteni. A miniszter környezetében úgy tudják, hogy ha a pesti egyetemen nem is, de a vidéken mindenesetre fölemele a létszámot.

Egészség!

Tisztaság!

Fiatalság!

A finom gyapju- és flanelkelmék, frottirkabátok, selyem-harinyák, sálak, trikók, pulloverek és kötöttkabátok mo-sásához használjunk Meister „mozsár“ színezappant (lila dobozban, szelvényvel), mert a ruha anyagát és színt kiméli, a kelme ruganyosságát megőrzi és a legelhanjagol-tabb ruhaneműt is felüdíti.

Motto:
Kétszer kéltő = négy,
Meister-szappant végy!

Garantált vízmentes
50/55-ös **hátfizsák** 7.80
széles szíjjazattal P
Impregnált
viharkabát P 14.90
Eredeti goyzerer varrásu vízhatlan
turacipő P 34.50
Hoffmann-sportüzlet
VII, Erzsébet-kört 48
a Royal-Apollóval szemben

Hüvösvölgyi Mérsékelt árak!
Parkszanatórium

HIREK

Furulya

*Enyém az alkonyatok néma bája,
Mikor a nap nyugogva sít a tájra,
Mikor a hold elüti a világot,
De nem enyéme a nagy lángoló sok.*

*Másé a harcok gögös büszkesége,
S a nagy siker. Enyém csupán a béke.
Nem nekem szól a tenger harsonája,
Inkább a tavak mély harmóniája.*

*A csillag, mely a végtelenben reszket,
Az evész, amit keresztlétek,
A messzi parttól átcsillanó fények,
Övék vagyok én s ők mind az enyémeik.*

*A földi chaos vöd' forgatagában
Egy furulya szól csendesen, magában,
Ha nem is veri fel az egék alját,
Lesznek talán, akik így is meghallják.*

Ambrus Balázs

Magyarok Svájcban

Naptól barnultán, fáradtan, de vidáman és benyomásokkal bőven megrakodva tért haza vasárnap a magyar parlamentárisok kis csoportja svájci körutjából. A nagy, impozáns svájci postautóknál végigrohogtak a nyári verőfényben uszó országban, pompázó szép városokon, viruló és idilliikus falvakon, állottak rohanó hegyipatakok örvénylő és tajtékzó vize fölött, a Jungfrauok pompás magaslatáról élvezték a jég és hó birodalmának kristályos esillogását, élvezték meredek tetőkre merészen kanyargó hegyi vasutak rohanását s olyan fejedelmi illatok kísérték őket végig a tavak és hegymok, patakok és erdők kis birodalmán, mint csak kevés kiválasztottak. A magyar parlamentárisok kirándulása éppen a szénnyújtás hetébe esett s a frissen kaszált szén illata végigkísérte a boldog utasokat Buchstól Bernig.

Mindenki szívből örül annak a szíves fogadtatásnak, amelyben a magyar uraknak és asszonyságoknak svájci földön része volt, szívből örül annak a sok kellemes élménynek és emlékeknek, amelyet gyűjtöttek. De roppant nehéz a kezdő köztörsz után következő mondatot papírra vetni! De talán mégis másként kellett volna ezt a kirándulást megszervezni, talán úgy, hogy bár kevésbé színes és fölszínes, de annál mélyebb és maradandóbb emlékek gyűljenek azoknak az uraknak a lelkében, akik hivatva vannak az ország tanácsában dönteni magyar dolgok és magyar emberek sorsa fölött. Robogó vonatok, autók és luxus-szállodák ablakából egy országnak csak a külső arculatát, de nem a lelke lényegét lehet megismerni. S aki így robot Svájcban át, az nem ismerheti meg a svájci demokráciát, a svájci szabad polgári szellemet, a svájci ember nyugodt és független életét.

De minden politikai vonatkozást kikapcsolva, — még a mindennapos gazdasági élet egyszerű és természetesen adódó jelenségeinek mélyébe sem pillanthatunk bele a magyar képviselő urak. Vajon akadt-e köztük, aki érdeklődött a söfför, a kalauz, a pineér havi budgetje iránt, vagy hogy a legeslegegyszerűbb példát vegyük, vajon akadt-e az urak közt valaki, aki a zürichi piacon megállapította volna, hogy a zöldbár kilója az ipari Svájcban pont a felébe kerül annak, amit a pesti háziasszony fizet érte a Duna mellett. De nemcsak az árkülömbőség van a hángsúly, ámbár a jóléthez s a jóérzéshez legalább olyan fontos, hogy valaki otson és könnyen jusson nemcsak a mindennapi eledelhez, hanem pompás gyümölcsöshöz és olyan finom falatokhoz is, ami mifelénk még rendes kaputos embernek is elérhetetlen ábránd; a fontos s ezt, sajnos, alig állapíthatják meg az urak, az, hogy a svájci ember ki-egyensúlyozott és teljes rendben tartott életét él, hogy kiadásai az egyéni háztartások 90 százalékában nemcsak, hogy bő fedezetet talál-

nak bevételeiben, hanem fölösleg is marad, amiről a takarékbetétek nagyszáma tanuskodik.

Gondolt-e valamelyikük, mialatt a sárga postaköcsi a fűkőrsima utakon rohogott vele, arra a megragadó tényre, hogy Svájcban koldusok sohasem látni? Gondolt-e valamelyikük, mialatt a smaragdzöld hegyoldalhoz simuló kedves svájci falvakban, a tágas, tiszta, virágos parasztházakon siklott végig elragadtató tekintete, milyen szegénységet, milyen sajnáru szellérsorsokat hagyott maga mögött? Láttá-e valamelyikük egy svájci kocma belsőt, amikor úgy ebédlődésben svájci munkások asztalhoz ülnek és gondolt-e arra, mikor eszik magyar munkások ilyen ebédet? Vagy föltűnt-e valamelyiküknek az új család házak nagy száma, amelyek, mint eső után a gomba, úgy nőnek ki a földből a kis svájci városok periferiáján? S megállapították-e, kik laknak bennük: kispolgárok, kishivatlanok, munkások! Nem lehet föltűnni, hogy magyar urak és hölgyek e társaságban ne lettek volna olyanok, akiknek föltűnt s akiket magabamélyedésre, gondolkodásra kényszerített a svájci jólét, a svájci bőség!

De a gondolatfor odáig már nem mélyedt, hogy ezt a rendet, ezt a jólétet, ezt a bőséget a svájci demokráciával hozza kapcsolatba. Pedig demokrácia és jólét elválaszthatatlan és organikus kapcsolatban állanak egymással és amíg ezt az ország tanácsában meg nem értik és lelkükbe nem vesik, addig hiába utazunk Svájcba és hiába írunk ilyen és ehhez hasonló cikkeket.

— Mérsékelt meleg idő... A budapesti meteorológiai intézet vasárnap kiadott jelentésében az időprognozís a következők szerint: részben felhős, mérsékelt meleg idő, esetleg kisebb esőkkel.

— Krúdy Gyula jobban van. Krúdy Gyula, a nagy magyar elbeszélő, kilencedik hete fekszik nagybeteg a Liget-szanatóriumban. A kitűnő író válságos napokon ment át és voltak idők, amikor az állapota súlyos aggodalmakra adott okot. A legutóbbi napokban Krúdy Gyula állapota jobbra fordult és most már kezelőorvosai biztosan remélik, hogy gyorsan halad majd a gyógyulás után és nemskára újra elfoglalhatja elvárható őrösztét.

— Az osztrák földmívelési miniszert súlyos baleset érte. Bécsből jelenti a Reggel tudósítója: Födermayer földmívelésügyi miniszter Hubertendorfbán beszédet tartott az új népház megnyitására. Amikor a szónoki emelvényről lement, elbukott és lezuhant a lépcsőről. A miniszter arcára esett, elájult és orrosontján súlyosan megsérült. Nyomban autóbá ültették és Linzbe szállították, ahol Pödermayrt egy sebész megoperálta.

— A fővárosi kereskedők elismerése Lázár Miklósnak és A Reggelnek. A Fővárosi Kereskedők Egyesülete az itt következő levelet intézte Lázár Miklóshoz, A Reggel főszerkesztőjéhez: „Egyesületünk multheti értekezletén behatóan foglalkoztunk azzal a fontos kérdéssel, amely a főváros tanácsának a magyar kereskedelem általános érdekeivel szemben legutóbb ismeretessé vált különleges eljárása folytán fölmerült. Minthogy tisztelt Főszerkesztő ur volt az, aki ezt a kereskedelmet igen közelről érintő ügyet oly nyomatékosan a nyilvánosság elé hozta és ugyanezt a közigazgatási bizottsági ülésen ismételte, legelemből kötelességünknek tartjuk, hogy ezért az önzetlen, ugy a kereskedelmet, mint az ipart mód fölött lekötelező eljárását igaz halánkat és elismerésünkhöz kifejezzük. Mi már régóta, de különösen amióta egyesületünkön szives volt érdeklődésünket mélyen leköti előadását megtartani, önként figyelemmel kísérjük Nagyságodnak a közügyek terén kifejtett mélyenszántó és mindenkor önzetlen működését és biztosítjuk, hogy úgy mint a multban, a jövőben is elismeréssel és hálával leszünk eltelve Nagyságod iránt. Ismételtlen kérve, hogy ugy a kereskedelem, mint egyesületünk iránti jóakarátát a jövőben is föntartani méltóztaték, maradtunk kitűnő tisztellett: Fővárosi Kereskedők Egyesülete: Vértés Emil, ügyvezető elnök, Dr. Kraemer József, főtájtár.”

— Nagy Emil jövő vasárnap tartja beszámolóját. Nagy Emil jövő vasárnap választókerületének székhelyén, Jászladányban, beszámolót tart, amelyben erőteljes bírálatot fog mondani a kormány revizió politikájáról és az aktuális helypolitikai kérdésekről.

— Fenyes tanárt, akit a toloncházba utaltak, újabb nyaralattási akciók miatt ismét följelentették. Különös külföldi nyaralattási akció révén már több ízben szerepelt a nyilvánosság előtt dr. Fenyes Ferenc budapesti tanár, akit öadéksikkasztás gyanúja miatt egy ízben le is tartóztattak. Fenyes néhány nappal ezelőtt a toloncházba került, ahol eljárást folytatnak ellene. Amint a vele összekötésben állók megtudták, hogy a toloncházba vitték, azonnal több följelentést tettek ellene a rendőrségen. A följelentők szerint Fenyes azt mondta, hogy Budapesten penziója van, amelyet azonban most renoválnak, de addig is otosó áron tud elhelyezni vendégeket. Többekről föl is vette az egyhónapi díjat, az illetéket alberletti szobákban helyezte el és csak félhónapi bért fizetett értük s így a panaszosok nem kaptak ellátást és még a félhónapi lakbért is ki kellett fizetniük. A rendőrség vasárnap intézkedett, hogy Fenyes tanárt hétlőn állítsák elő a toloncházból, hogy az újabb följelentés ügyében kihallgathassák.

— Britannia-szálló éttermében minden este Pertis Jenő muzsikál.

— „Hella” márkájú gyermekkoscsik, gyermekágyak, gyermekszékerek és vasbátórok az ország egyik legregibb gyárának kitűnőnek elismert készítményei, a gyárban, Villányi-ut 10 alatt is beszerezhetők.

MINDEN HÁZNÁL LEGYEN

HA NINCS - AKKOR VEGYEN!

Ideális nyári utóóra a

Siesta-ban
szépen megismerheted.
T. A. 567-60

Lis pesti notesz

1. Louis C. G. Clarke, a cambridgei archeológiai és etnológiai muzeumnak igazgatója és részben tulajdonosa, Magyarország régi, hűséges barátja, Budapestre érkezett. A kiváló régész és tudós saját költségén **Borsodmegyében folytat ásatásokat és főleg a neolitik kor érdekli.** Budapesti mondani körökben kissé kiábrándultan konstataják, hogy a zárkózott tudóst csak egészen öreg, legálabb ötezeréves leletek érdeklik...

2. Bécs művészeti és társadalmi szenczácója **Benedek Péter**, ez a népfelkelőbajuszu földműves-festőművész, aki olyan huszárosan vette be az egykori császárvárost, mint ama Mária Terézia-korabeli lovasserenásis Berlin. A hétfői napilapok után ma minden hetilapban ott látható **Benedek önarcképe vagy fényképe és komoly tanulmányok számolnak be művészetéről.** Hans Tietze udvari tanácsosa, a németek legelőkelőbb műkritikusa, vasárnap délben **valóságos eloadást tartott Benedek művészetének jelentőségéről a Künstlerhausi kiállításán.** A feketébe öltözött egykedvű, buszját sodorgató művész rendkívül megnyerte a bécsi „haute volée” tetszését. Bálint Jenő művészeti író, a főfödézke mutatója be éppen **Schober rendőrfőnök**, volt kancellárnak, **Maria Henrik** volt külügyminiszternek, **Louis Rotschildnak**, báró Grödeléknek, **Felix Saltennek**, **Kárpáth Lajos** udvari

tanácsosnak, az osztrák kultuszminiszterium művészeti tanácsosának és mindazoknak, akik áradozva fogják körül az uszodi magyar mestert. **Benedek azonban annak örült a legjobban, hogy Darvas Lívivel megismerkedett. Eddig harminc Benedek-képet adottak el a kiállításán, amely a bécsi művészeti szeczon első igazi nagy szenzációja.**

3. Elutazott vasárnap Pestről háromhavi ittartózkodás után **Hajós Mici**, de vadonatúj nagy „Penna”-kocsiját (ezt az új amerikai márkát Pesten nem is ismerik) már **itt hagyta, mert ezután csak hat hónapot tölt Amerikában, hat hónapig mindig Pesten lesz.** Megkérdeztem, hogy mi a programja, ha újból visszajön, amire azt felelte, hogy **a kutatóját (egy belga griffont) akarja férjhez adni.** Amerikában pedig: el szeretné játszani „**A két lány az utcán**”, „**malteros**” szerepét, ami azért is érdekes, mert „**utcai**” szerepét szintén **Gloria Swanson** szeretné eljátszani. Talán még **összejön a dolog...**

4. Pesten volt **Kenény János** báró, a híres marosvécsi kastély lelkes-tulajdonosa s — a marosvécsi (erdélyi) **Helikn megteremtője.** Irodalmi körökkel tárgyal, írakkal, akiket a Helikon fölölvasztására meghívott. Ugyancsak elutazott Pestről többheti tartózkodás után **báró Mantica Pálné Vészi Margit**, Róma helyett — **Pirenzébe, ahol villát vásárolt...**

(e.z.)

— **Dr. Sámuel Andor** nagy kártyaveszteségei miatt követte el az öngyilkosságot. Rövid idő alatt a második tragikus esettel kapcsolatban kell rámutatnunk a pesti kártyaklubokra, amelyekben **ismét nagyban folyik a veszedelmes hazárdjátékra való csábítás.** Csak nemrég temették el a kártyaklubok egyik szerencsétlen áldozatát, **Almássy Endrét**, a Nemzeti Színház művészt s most arról értesülünk, hogy **dr. Sámuel Andor pestszentlőrinci ügyvéd**, aki a napokban a Széchenyi-fürdőben öngyilkosságot követett el, **hasonlóképpen a kártyaklubok áldozata, Dr. Sámuel**, aki gyakran fordul meg a pesti kártyaklubokban, **legutóbb egy várospolitikai kártyaklubban járszott nagyobb tételeken s ebben a klubban közvetlenül öngyilkossága előtt föltűnően nagy vesztésegei voltak.** A rendőrség dr. Sámuel, akinek állapota nagyon súlyos, eddig még részletesen nem hallgathatja ki, azonban a nyomozó közegek nagyon könnyen megállapíthatják, hogy hol és milyen körülmények között érték dr. Sámuelt a végzetes vesztések. Ezek a gyorsan ismétlődő **kártyapartidák** fokozottan kötelezővé teszik a rendőrségnek, illetőleg a belügyminiszterium illetékes osztályának, hogy a kártyaklubokat újabb szigorú ellenőrzés alá vegye.

— Vasárnap este a ligeti autóbusz elázott egy rendőrmestert, A Városligetben, a Fővárosi Pavilon előtt a Bp. 17—501. számú autóbusz, amelyet **Gonda Károly** vezetett, **előlötöte Kamondi József rendőrmestert**, aki a pavilon előtt teljesített őrszemes szolgálatot. Az őrmestert **súlyos állapotban** szállították be a mentők a Mosonyi-utcai rendőrkórházba, a sofőrt pedig a rendőrök **előállították a főkapitányságra.** Az eljárást a rendőrség megindította.

— **Zubkov árverezeti a felesége ingóságait.** Párisból jelenti **A Reggel** tudósítója: A párisi újságok vasárnapi reggeli számában az olvasók igen imponáló nagyságra hirdetésre bukkantak, amely **Zubkov Sándor felesége ingóságainak árverésére hívja föl az érdeklődők figyelmét.** Zubkovné neve mellett **óriási betűkkel** jelenik meg az utalás, hogy **Viktória, született Hohenzollern hercegnőről van szó.** Az árverés **Bomban lesz, október 16-án.** A hirdetés szerint eladásra kerülnek stílustorok, régiségek, gazdag ékszergyűjtemény, képek, szobrok, **Hohenzollern-émlékek.** Az árverés **négy napig tart.**

— **Lakásunk díze és értéke — a szőnyeg.** A magyar népszöveg, amely meséket és szántárt, már huszadéknál is kaptho minden mérethez (padló, szőnyeg és ágyló nagyságban) a Horváth Miksa Szőnyegipari Részvénytársaságnál, V. Vízgradány-utca 62. Irodai órák: 9—12 és 2—7-ig. Telefon: Lipót 906—98 és Lipót 906—99.

— **Fodor testnevelő és vívónövénél** a beiratások. Fyank, Gyermek testnevelő. Külön helykurzusok. IV. Fodor Sándor-utca 3. Telefon: 897—01 és Andrássy-ut 88.

— **Véres szerelmi affér vasárnap délután a Király-utcaiban.** Izgalmas esemény játszódott le vasárnap a Király-utca 87. számú házban **Ballagi Etel** főzőnő lakásán. A nő különváltan él férjétől, **Abel Sebastyén** budafoki asztalosmestertől, aki a délutáni órákban megjelent nála és rá akarta beszélni, hogy térjen vissza hozzá. **Abel**, miután az asszony elutasította, **ki-rántotta zsebkését, rávetette magát feleségére s a késsel az arcát végighasította.** Az asszony segélykiáltásaira összelöptünk a házbéliek, akik nagynehezen **lefojták a dühöngő embert s a kést elvették tőle.** Ballagi Etel, aki **súlyosan sérült**, a mentők a Kun-utcai kórházba vitték, **Abel** pedig a rendőrök **előállították a főkapitányságra.** A férj kihallgatásakor azzal védekezett, hogy még mindig szereti feleségét s amikor az elutasította, **késétségében elvesztette az eszt.** **Abel** a rendőrségen **örizetbe vették.**

— **Vasárnap lebonyolították a budapesti nemzetközi sakkturna utolsóját.** Vasárnap délután a Vigadó kisteremében a budapesti nemzetközi sakkturna utolsóját, 12. fordulóját folyt le. A késő esti órákig a **het játszma közül három fejeztek be a tornán résztvevő mesterek.** **Prze-piora** vezérnyalag megnyitással, **24 lépés után győzött Prokesch ellen.** **Rubinsten** ugynevezett **Réti-féle** játszmában, **28 lépés után nyert Monticelli ellen.** A **Thomas-Capablanca**-játszma **25 lépés után remis-vél végződött.** Ugyancsak remis-vél végződött **32 lépés után a Vajda-Canal**, és **51 lépés után a Tartakover-Colle**-játszma, **Steiner** **46 lépés után győzött Havasi ellen.** Ma, hétfőn következik a 13. és utolsó forduló, **keddre csak a díjak kiosztása, valamint a versenyekelt bezáró ünnepi lakoma marad.**

— **Halálra zúta magát egy német akrobata Franciaországban, mert féltékenységből elvágta a trapéz kötelét.** Párisból jelenti **A Reggel** tudósítója: A németországi **Zirkus Gleich** vendégszerelése Toulonban szörnyű artistatrapédiával végződött. **Jovanovics**, 40 éves artista a trapézon akrobatamutatványokat mutatott be, amikor a kötélt váratlanul elszakadt és az **artista 12 méter magasságból a fövényre zuhant.** **Haldokolva szállították a kórházba.** A rendőri vizsgálat megállapította, hogy **bűntény történt, minthogy a kötélt két helyen is át volt vágva.** A gyilkos merényletet valószínűleg féltékenységből követték el.

— **Előttöte a gépkocsit.** Vasárnap este 6 óra tájban a Bp. 29—388. számjelzésű gépkocsi, amelyet **Bónis Lajos** sofőr vezetett, a pesti Erzsébet-lidőfőnél **előttöte Hefflinger Nándor** 47 éves szabómestert. Az elgazolt embert, aki a kezén sebesült meg, a **mentők reszesítették orvosi segítségben.**

— **Gyűjtöte a M. E. I. S. T. E. B betűket!** Minden Meister-szappandobozban bétűvel ellátott szelvény van. Szappanvásárlásnál kifejezetten Meister-szappant kérjen és ha összegyűjtött betűből a Meister-szó együtt van, azt borítékba téve, címevel együtt küldje be a Meister-szappangyárnak (Budapest, IX. Soroksári-ut 47/49). A beküldött szelvényekért a szelvényen felsorolt szappanokból szabad választás szerinti 1, 2, illetve 3 darabot küld a gyár ingyen és bérmentve!

— **Autocar összeütközése egy autóval Fontainebleauban két német halottal és öt holland sebesülte.** Párisból jelenti **A Reggel** tudósítója: Fontainebleau közelében egy kirándulókat vivő autocar **vasárnap reggel az országúton összeütközött egy másik autóval.** Az autocar utasai közül **két német meghalt, öt további utas, többnyire hollandus, meglehetősen súlyos sérüléseket szenvedett.**

— **Mayer János** nyitotta meg vasárnap a jános-halmi gyümölcskiállítást. **Jánoshalmról** jelenti: A Jánoshalmi község és a vidék termelőinek gyümölcskiállítását vasárnap délben nyitotta meg **Mayer földművelésügyi miniszter**, akit **Fabiny** és **Csemez** miniszteri tanácsosok kísérték le. **Truka** főszolgabíró üdvözlőbeszédében utalt arra, hogy a **vidék kisgazdái 5990 hold hasznavehetetlen homok-talajon teremtetlek virágzó gyümölcsültetvéket.** **Marshall Ferenc**, a kerület képviselője után **Mayer miniszter** beszélt. Az idei szeczonban Jánoshalmról **780 vagon gyümölcsöt** indítottak utnak, ebből **590 kalföldre**, a többi Budapestre esett.

— **A mentőautó elé került.** Vasárnap reggel a Teréz-körtön **Tóth Ferenc** üzleti szolga **saját vigyázatlanságából a mentőautó elé került**, amely elgázolta. **Tóth könnyebb sérülésekkel** szenvedett s a mentők a helyszínen reszesítették segítségben.

Kezdődik az Iskola

- Sötétkék matrózruha**, kitűnő tiszta gyapjú sevitökméből, dusan berakott szoknyával, bélelt bluzsal, dupla gallérral, 6 évesnek **16.— Nagyságónként P 150 emelkedés.**
- Csikos vászonruha**, jól mosható cernavászonból, dupla gallérral, elsőrendű kivitelben, 6 évesnek **13.— Nagyságónként P 150 emelkedés.**
- Intézi mosóruha**, jól mosható csikosi vagy pettyes mosódelénből, hosszú ujjakkal, fehér vászongallérral, 6 évesnek **4.90 Nagyságónként P —50 emelkedés.**
- Fehér vászon matrózbluz**, dupla gallérral és közelével (egy fehér és egy sötétkék garnitúra), 6 évesnek **8.50 Nagyságónként P —75 emelkedés.**
- Csikos vászon matrózbluz**, színördiszítéssel, elsőrendű, jól mosható csikos vászonból, 6 évesnek **7.50 Nagyságónként P —75 emelkedés.**
- Piros kazánbluz**, saját gallérral, előírás szerint, fekete színördisszel, 6 évesnek **11.— Nagyságónként P —75 emelkedés.**
- Leányka télikabátok**, különböző színes köpenyekelméből, dusan szőrmézve, vatelinözve, műselyem béleléssel, 6 évesnek **29.— Nagyságónként P 2— emelkedés.**

Sötétkék baktiskabátok nagy választékban

Postán utánvétellel bérmentve szállítunk!

FENYVES
Calvin-tér 7. — Károly-kört 10

Styl-csillárok
biedermayer, empir,
Mária Terézia üvegcsillár
rendkívül nagy választékban
jutányos áron. Készítés, restaurálás saját műtermemben. — Kedvező fizetési feltételek.
Kadelburger Csilláráruház
Budapest V, Lipót-kört 5. Telefon: 251—69

Mitterdorfer
KIGYÓ-UTCA 4
télemeleti
szezon-árusítása
folyamatban van
NYAKKENDŐK 3.50—7.— P-ig
HARISNYÁK. 4—8 P-ig stb.

Vasárnap este a Dunába ugrott egy felsőkereskedelmi iskolai diáklány

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap este 7 óra tájban nagy izgalmat keltett a Lánchidon egy fiatal leány

öngyilkossági kísérlete. Az uriságnak öltözött fiatal leány a hidról a Dunába vetette magát. A közeli motoros őrség csónakja azonnal megmentésre indult s a hullámokkal küzdő leányt csakhamar sikerült is a vízből kimenteni. A csónakkal az őrség parti őrházához vittek, ahol már vártak a mentők, akiket köz-

ben kihívtak. A mentők az első élesztési kísérletek után a megmentett urt leányt a Rókus-kórházba vitték. Itt megállapították, hogy az életunt leány

Zunfy Anna felsőkereskedelmi iskolai tanuló,

aki szüleinél, a Szigony-utca 37. szám alatt lakik. A rendőrség az öngyilkossági kísérlet okának megállapítása végett megindította a vizsgálatot.

— Az olasz tanárnő áorvosait vasárnap szabadonbocsátotta a rendőrség. Dumai Rudolfot és Király Imrét, akik ellen, amint ismeretes, egy olasz tanárnő följelentést tett, hogy orvosnak adták ki magukat és kezelésére vállalkoztak, vasárnap elbocsátották a rendőrségtől. Az eljárást azonban természetesen folytatják ellenük. A rendőrség Dumai és Király ellen följelentést tett a belügyminiszteriummal és a főváros tisztifőorvosi hivatalánál is, kuruzslás és jogtalan cím használat miatt, megbizonyosodott ugyanis, hogy receptkönyvük is volt, sőt Király mint tanársegéd szerepelt. Az, hogy az olasz tanárnő csakugyan gyógykezelt is, nem nyert beigazolást, de a rendőrség szerint kétségtelen, hogy betegkezelésre vállalkoztak és ezért család címén folytatja ellenük az eljárást a rendőrség, amely az így iraitat átteszi az ügyészséghez. Ezzel az ügyvel kapcsolatban a rendőrség fölhívja a népjóléti miniszterium figyelmét is arra, hogy a kuruzslási esetek mind gyakoribbak és egyes kuruzslók fölhasználják a rossz anyagi viszonyok között levő orvosokat is, hogy nevük alatt folytatassák üzemüket.

— Vasárnap avatták föl a turisták a csnehegy-i hősi emlékművet. Nagyszámu turistaközösség jelenlétében avatták föl vasárnap a Budapesti Turista Egyesület a Csnehegyben levő dr. Győző Deső-menedékháznál fölállított hősi emlékművet. Az egyesület 12 tagjának emlékére emelt hatalmas terméskő-obeliszket lélekemelő ünnepség keretében avatták föl. Jellinek János főtitkár emlékbeszéde után az egyházak képviselői megáldották az emlékművet, amelyre a honvédelmi miniszterium nevében Eperjessy ezredes, a főváros nevében Goszleth főjegyző, majd a társégysületek és a Magyar Turista Szövetség küldöttjei tettek le koszorúikat.

— Halálózás. Wiener Eminé meghalt Budapesten. Kiterjedt, előkelő rokonság gyászolja. — Özv. dr. János Arvadné, szül. Strelinger Rozát ma, hétfőn délután temetik a rákoskeresztúri temetőben.

— Művészi sírkövek Gerenday A. és Fia, Fiumei-út 7.

— Mi lesz a rokkantakkal? (Levél a szerkesztőhöz.) Szerveznék, skatulyáznák, fölülvizsgálnák, egyszer föl-, mászor leminősítenek, ígéretekből és havi három-öt pengő rokkantjuttatásból gondtöndüink évek óta. Százszor is megígérték, hogy segítenek rajtuk, hogy rendezik járulékaikat, hogy valószínűleg világi érneim fölülvekre zsugorodott pótdíjat és elbírtetik az aszfalton a világháború idegkóros áldozatait. Nyakra-főre alakultak a különböző rokkantszervezetek, de a mi sorsunk csak nem javult! Legalább a régen ígért országos rokkantgyűlést hívnák össze, hogy szívünk szerint kipanaszkodhassuk magunkat! Sektuk Márton, ötvénszázalékos hadirokkant, újságíró.

Szépség és tudomány. A szépség a léleknek éppen olyan ültő itala, mint az öröm, vagy a boldogság. Hanem az ember a szépség nagy részét nem hozza magával erre a világra. Ami hiányzik belőle, azt pótolja a ruha. Ma már nem kell gazdag divathölgynek lennie a nőnek, hogy szépségért epedő szomszédait kielégítse. A mai kőmia a textiliparral karöltve, megteremtett egy olyan csodát, mint a Sevilla-műselyem. Műselyem, de megvan benne a selyem minden jótulajdonsága. Sőt, hogy mosható és tökéletesen szántaró, arra is alkalmas, hogy otthon, vagy munkaházán is ott a tökéletes ruhatagból készítsen. A közismert és általánosan használt műselyemgyártási és nyomási módokon fölül a Fillex Rt. egyedüli lírtokosa annak a nyomási szabadalomnak és gyártási módjának, amelynek megszerzéséért egymással vetélkedő történet a világ összes gyárai. Ennek a világhírű és utánozhatatlan nyomási eljárásnak fölhasználásával éri el a Fillex Rt. azokat a csodálatosan szép mintákat és színeket, amelyek köszönhetően utóérhetetlenné teszik.

— Berlinben löszerekekkel telt ládát találtak a földalatti vasuton. Berlinből jelentik: A földalatti vasut Spitelmarkt nevű pályaudvarán múlt éjszaka egy üres szerelvény, amelyet tisztogatásra vittek, löszert tartalmazó ládát találtak. A ládában 388 darab gyalogsági töltegy, tölthetőveredben 22 robbanótöltény és 200 gram fekete lőpor volt. A láda megtalálásáról értesítették a berlini rendőrség politikai ügyosztályát.

— A 32-es hónapéki vasárnap emlékünnepet tartottak. A volt dési 32. honvédek vasárnap rendezték ezredünnepségüket, amely a helyvárosi főplébániatemplomban tartott isztentisztelettel kezdődött. Ezután a Tiszti Kaszinó kis dísztermében bajtársi gyűlést tartottak, ahol Száhlender altábornagy elnököt. Papp Desző alezredes ismertette az emlékünnepest célját, majd vitéz Gyurotsik-Jászay Mihály ezredes fölolvasta a 32. honvéd tábori ezred rövid történetét. Görgey József ezredes a 32. népfőlkéző gyalogezrednek a világháborúban való szerepét ismertette, vitéz Csics Pál alezredes pedig az ezred bukóvívai alakulatának tetőitől meg. A bajtársi gyűlés tisztag permanens bizottságot választott, amelynek az lesz a feladata, hogy az ezred emléktörténetét megírja és elbentartsa az emlékeztető az ezred iránt. A volt 32-es hónapéki ezután koszorút helyeztek az Ismeretlen Katona emlékművére.

— General von Seeckt — londoni német nagykövét? Berlinből jelenti A Reggel tudósítója: Politikai körökben nagy fölünést keltett az „Evening Standard” egyik hirt, amely szerint Siharmer londoni német nagykövétet visszahívják és helyére Seeckt tábornokot nevezik ki. Sthamernek már régi szándéka, hogy megváltik állásától, de akik ismerik a Stresemann-politika irányát, valószínűbbnek tartják, hogy utódává Hűsch párisi nagykövétet fogják kinevezni. Ebben az esetben Schubert külügyi államtitkár menne Párisba nagykövétnek.

— Lulu. Lázás tempója, bizarr stilusu könyv Cséleányi Wallerhausen Zsigmond új regénye. Lulu egy kis táncosnő. Minden zajos jazz-bandán hatalmasabb zenekar kíséri táncát. Messzi ágyúztú dörgése, ifjú szívek utolsó dobbanása sikolt bele a budapesti mulatóknak szentimentalizmusától és érzékiségétől túlfutott 1918-as atmoszférájába. Maga az író, egyben ismert nevű festő és grafikus, illusztrálta ezt a könyvet, amely ott íródott 1918-ban, ahol az életnek és halálnak egy arca volt.

— Nagy gondtól szabadul meg mindenki, aki „Zephir” fatüzelésű kályhát vásárol, mert egyesíti a cserépkályha, a kőzetmáru, és a legkényesebb kályha. Kőzetmáru, hogy a „Zephir” gazdaságos és a legártósebb kályha. Árlapot ingyen és bérmentve küld: Héber Sándor, Budapest, Vilmos császár-út 39.

— Apponyi. Ő ma a mélabus magyar nagyszab, a tisztaság emelkedett magyar kultúra szimbóluma. A büszke, zárkózott, semleges és félig paraszti, félig polgári svájci társadalom is mélyen a szívébe zárta a nemes aggrastyán alakját. Zürichi előadását szóról-szóra leközlők, arcképeket, rövid s meleg biográfiákat közltek róla és három nagy polgári újság, a „Neue Zürcher Zeitung”, a „Suisse” s a politikailag olyan fontos berni „Bund” elragadtattott vezérelkeket írtak róla. A román születésű Comtesse de Noaille azt mondotta róla: „Il est comme une cathédrale humaine!” olyan, mint egy emberre vált székesegyház! Egy finomleajú francia diplomata pedig most így jellemezte őt: „Il porte depuis dix ans tous les poids de son pays sur son dos!” Tíz év óta hazája egész terhét a vállán tudja! Ennek a csodálatos magyar Atlasznak vajjon mi kölcsönözte azt a természetfölötti erőt, hogy magyar hazája sulyban kifejezhetetlen minden bánatát és buját, keservét és örömet ilyen gyermeki könnyedséggel hordja hajlott vállán? A válasz ez: Apponyi erejének forrása lincsoktalan tisztasága! Ezt érzi meg rajta minden nyugati ember, e tisztaság előtt hajlik meg az angolszász világ és ez a tisztaság nyúgzi le a hallgatóságot, akár a Népszövetség szószékéről hallatja szavát, akár zürichi polgároknak beszél, akár mint tegnap, az Athensium termében finom filozófiai vitába bocsátkozik Triesch professzorral, a lipsei pszichológussal. Vajjon ki veszi át ezt a kiámondhatatlanul sulyos terhet, vajjon ki áll Apponyi helyére, ha út az elkerülhetetlenül sulyos óra? Tehetséges emberünk van, szónokunk is akad, de ki találja meg a föltnélküli tisztaságot, aki Apponyi helyét betöltse?

— Már a zálogházi becsüsk is zálogháza tétik minden értéküket... A zálogházi becsüsk vasárnap délelőtt értekezletet tartottak, amelyen sulyos helyzeteket tárgyaltak meg. A Postatakarékpénztár ugyanis valamennyi zálogházi kövételének fölmondott és a kövételtek pedig alkalmazottaiknak mondtak föl, így a becsüsköknek is. Az értekezleten a becsüsk elpanaszolták, hogy milyen nehéz anyagi viszonyok között élnek, nekik is minden értéktárukat zálogban van, holott több mint 15 millió pengő állami vagyon biztonságba az ő becsüskességüktől és hozzáértésüktől függ. Az értekezlet azt a kívánását fejezte ki, hogy a magánzálogházak becsüskit vegye át a Postatakarék, amely eddig sokféltédes tapasztalattal és szaktudással rendelkező hivatalos becsüsk helyett másokat alkalmazott, így nemrégiben például egy fiatal nőt is kineveztek becsüsk a Postatakarék zálogházában.

— Házasság. Narrati Alexandro, néhai Hegedűs Sándor volt miniszter unokája házasságot kötött Tóry Tibor államvasuti gépészmérővel. — Silberstein Magdát (Nyiregyháza) eljegyezte dr. Grünspan Armin ügyvéd (Nyiregyháza).

— A test tökéletesen plénéséhez elengedhetetlenül szükséges a jó szörnematra, mert a szörnematra ruganyos, kellemes fokvást biztosít. Fölhívjuk olvasóink figyelmét a közméret Sándor „Ideal”-paplangyár mal hirdetésére, amely e téren ismét újat és a cög hírnevet méltó produkát.

— Alkalmi vételek gyönyörű stílesillárkokban, kristály-essilárk készítése saját műteremben: Kadelburger-essilárküz, Budapest, V. Lipót-körút 5.

John Fowler & Co.
VI, Andrassy-ut 28
autók vezérképviselete

**Morris, Wolseley,
Hillman,**
a legkiválóbb angol
sport-, tura- és kisautók

Teherautók 1/2 tonnától 12 tonnáig

Megjelent a

PESTI FUTÁR

új száma

Orczy báróné esete sípelk Balással
fotografiákkal

Tartalom: Egyed Zoltán abszolút őszinte beszélgetése Fedákkal, Dayka Margitról (képpel) Mindenhol kapható 30 fillér

Utazás a bajnokság körül

Szatirisztikus sportnovellák

Az elnök ur! — A kapitány. — A bírő. — A tréner. — A profi. — Az ifi. — Az old-boy. — A krekki. — A tartalék stb.

Ára: 3 pengő 50 fillér

Kapható minden könyvkereskedésben

ŠZINHAZ

Reggeli levél

Mondja, kedves A Reggel,

mért szomorú ma reggel?

— Nem vagyok szomorú. Csak tudja, ez az ősz, ez a szép, piros, fényes ősz simogatta meg a szívemet egy kicsit. Hullanak a levelek, mintha az egész várost, a szigetet, a Dunát be akarnák esődesen temetni maguk alá, hogy rá ne ismirejen, meg se találja senki, soha többet. Gyűlöletesen, féjdalmasan szép és szomorú így ez a város, ahogy ebben a rozsdaszínű őszi pompában hervad, indul a fehér tél felé...

— Kézze, kedves A Reggel, még megríkat ma reggel...

— Ritka természeti túncemény lenne, mondhatom. S ez olimpusi látvány kedvéért még érzékenyebb hurok pengetésére is vállalkoznám talán, de...

— De?

— Nézze, sugok én magának valamit, bajlatsa te szépen a fejét: hagyjuk ezt az egész őszi lantpengelést. A levelek majd csak lehullnak valahogy, minden lírai zenekíséret nélkül is, s aztán jöjjék meg újból tavasz: lesz... Nem?

— De.

— Na látja. Most pedig jöjjen, menjünk és rendezzünk egy kis pöblötörést a Belvárosi Színházba, ahol a héten Lengyel és Karinthy talál, sőt térfélcpi szerint olyan szabályos, kis „szekel” csináltak, hogy az „oberhő”-ről az összes „hekusok” odajárnak „hochemstlagotni” magukat...

— Tessék? Tessék?

— Semmi. Mondom, hogy a főkapitányságról az összes detektívek odajárnak betörő észjárását tanulni, azt a kis kését ennek a földnélküli, sőt Lengyel nélkül színpadnélküli Karinthy Jánosnak. Nem tudom, bátorság kell-e hozzá vagy őszinteség, vagy mind a kettő, én bizony „blinder” élhettem, amikor a színdarabjáról azt hallottam, hogy skót terrier, esetleg pekinois legyen, aki megéri, csak az nem ért a fejébe, hogy akkor hát — a Lengyel darabja milyen? Karinthy, tisztelt barátom, ugyis, mint „nevető böles” — nem drámáiról. Keserűség, újabb egyre aprólékosabb, kicsit veronabú-iú egyéb írásainak is olyan, boesánat, patika-illatuk van, hogy algha lehetne azokat a legelsőntebb irodalmi gourmet asztalára is pudringként föltálatni. Karinthy, ez a zseniálisan elhangzott magánánára szatirikus recept-irodalmunknak, éppen ezért már jöncéhányszor véres lejjel került le a színpadi szöszékről, ahonét bizonyos magasabrendű irodalmi bícsérdizmus mámorában eget s csilagokat ostromolt. Ezuttal azonban máskép történt. Társ, sőt szerzőtársa (szóintem inkább gyámja, korreptitor) a magyar színpadi irodalom nemzetközi delegátusa, Lengyel Menyhért segítségével végre élvezhető s elfogadható, sőt néhol (frissességében, ötletességében, viccében) magának ragadó formában, — nem Színpadnélküli Frigyes kissé demonstratív naglissében, de egy komoly európai színpadi szerző frakkjában — jelentkezik. A darabról a közönség

más-lapok bírálataiból kezd óta tudja, hogy havá céloz, mire lö. Témája, földolgozása egyaránt: az atelier. Nem igaz, hogy ilyen darabnak csak az avilág emberci előtt lehet sikere, hiszen elvégre a drámáiról is ember...

— Hoggye, hoggye!

— Köszönöm... és sorsa, gondolatai, tervci, ábrándjai épp ugy érdekelhetik „a” publikumot, mint más darabok. orvos, ügyvéd, építész, vagy gazdasági főintéző-atajai... Ezt szuggerrálja bele a közönségbe Karinthy és a színpadon keresztül — Lengyel! Az előadás jó, helyenként — a betörő jelenetben — briliáns. Fáklyaviróje ennek az előadásnak Somlay. Az utóbbi évek lelki érmeszedésének mindenesetre kezdeli lémeit nem elvetve, de leruga magáról, olyan temperamentumos alakítással lép meg, hogy milként előadás végén ajkunkról, ill a tollunkról röpjöl el a hangos brávó! Georg Bancroftian jellemző maszkja, — vidámsága, frissessége, elleti, hialja valósággal a darabot. Női partnere Radó Mária. Keeses, karosu, kicsit arzenkúrura szoruló ifju hölgy, aki ukulele-hangoskájával, szép lábaival és wignonettjeivel, Greta Garbó-s érdekeségével francia színpadon aratva igazí sikert, pláne — ha Bajor Gizi Pesten maradna... De erről már szerződötése alkalmából volt szerencsém prelegálni... A Nemzeti nemcs tehetőség kiasszonya, almatag s kényes airgyszíromlengével mindenesetre egyéni porfómót kölcsönzött szerepének. A drámáiról, illetve betörök kompiániájában Lengyel dupla alakítását talalom bravurosnak. Az első, a drámáiról alakítás nagyvilági s kellemes könnyedségével szemben a második, a betörő-alakítás kicsit ugyan „gyári munkás” izü, de egyébként oty jellemző s egészen más stílusú játéka a színpadi álléngyületési képeségnek elismerésreméltó bizonyítványa. Mely pompás újból. Izmainak s kiszólásainak nyersessége egyaránt néhány szölylényi napi pluszt jelent a kasszának, Z. Molnár és Kovács

Vigszínház

A legnagyobb siker!

Két lány az utcán

Emőd Tamás és Török Rezső vígjátéka

Főszereplők:

Titkos Hona, Góthné Kertész
Ella, Dayka Margit, Törzs
Jenő, Góth Sándor,
Rajnai Gábor

Kedd, szerda, csütörtök, péntek

a Theater der Komiker vendégszereplése a Fővárosi Operettszínházban

Rotz Sándor, Armin Berg, Armin Springer

Rendes helyárak

(gondolom) Terus duója jó, utóbbi kellemes színész s örömmel regisztrálom Keleti megdönhetetlen beérkezését. Már ismerik, szeretik, a neve valóságos márka lett. Na, de van egy kis komorna a darabban, egy kis társalkodónó, szegényke... Ott még egész kedves, ahol Somlayval évődik, de ahol bejön és megjé!...

— Ne legyünk olyan szigoruk, kedves A Reggel. Nem lehet mindenki Dusc!

— De nem is kell mindenkinek színpadra menni. Maga például miért nem lett színész?!

— Na várjon csak, még lehetek...

— Haggya, ne nagyon kívánja, Cifra nyomorúság az egész, nekem elhiheti, én közelről látom a dolgokat.

— Cifra nyomorúság? A Kamaraszínházban gondolja?

— No, valljuk be, nemcsak a színpadon: amerre nézünk, mást sem látunk, mint a legcitrább nyomorúságot. Valószínűleg nem szociálpolitikai időszükség miatt dolgozta át és hozta ki Heresi a Kamarában, a nyolcvanas és kilcvencenes évek Molnár Ferencnek, a kétségtelemül kitünő színpadi érzékű Csiky Gergelynek összes elbágyadt színművét. Szívebben vettük volna, ha a Nemzeti Színház igazgatója egy élő, fiatal tehetség művészek színrehozására szán ennyi időt, gondot és munkát — ez volna a Kamara földadata! —, de az előadás kibékített és lefagyvertelt, Rózsahgyi Csoma Bálintja a maga egyszerűségében és emberiségében már nem is színész: sokkal több annál, amit ma színművészetnek nevezünk. Monumentális. Amikor Rózsahgyi diuznistája a színpadon van, a portlepte Csiky-darab frissbb, aktuálisabb, mint egy ma készült pillanatfövélet. Eggyesesen megrendítő Tökés Anna: néhány jelenetében a fiatal Márkus Emiliára emlékeztet. Van ennél mélyebb hók? Milyen szép és milyen nagy színész! Nagyon rokonszenves Mihályi Béla, őszintén mulatságos Matány Antal. Somogyi Boggyó edes volt, mint a piskóta. Kürthy György, Kiss Irén, Nagy Teréz, Gümöri Vilma és Pataki és mind, még a néződéek kisasszonyok is, igazán különök voltak.

— Na most, kedves A Reggel, nézzünk egy kicsit a jörcbe is. Mindenekelőtt mi van a Molnár-darabbal, sőt magával Molnárral is.

— Most az a kérdés, hogy magát mi vagy ki érdeklí inkább? Az ember vagy a darab?

— Tudja, hogy milyen szerény vagyok: előbb az ember, aztán a darab. Elotvashatnám a kéziratot?

— A költővel együtt töltöttem a szombati est néhány percet s ami föltűnt rajta, az, hogy szokatlannal esőndes volt. Máskor árad belőle a jókedv, ömlik a szó s bár nem sem volt rosszkedvű vagy halgatag, valahogy azt éreztem, hogy hiányzik belőle valami...

— Ahá, ahá!

— Semmi ahá, ritka teremtes! Egyszerűen csak az, hogy Molnár mostanában sokat dolgozik a próbával, hi is van mérve egy kicsit, meg aztán Karlsbad óta, ahol szigorú kurát tartott, a legszigorubb alkoholegveléssel, még mindig a karlsbadi rend járja — továbbra is semmi alkohollal!

— Na és a darab?

— Adatom a szót a színtén jelen volt Makay Margitnak, aki a darab női főszerepét játssza:

— Csak egyet, kedves A Reggel: az új Molnár-

Egész Budapest a Terézkörűi Színpad

új műsoráról beszél

Kezdeté: 9 órakor

Telefon: 265—54

Ne utazzék ősszel KÜHÖLDI gyógyhelyre! Legszébb az ősz a Svábhegyen!

Svábhegyi Szanatórium

a világ egyik legszebb és legmodernebb subalpin, (430 m) klimatikus, diétás gyógyintézete

A külföldi ut költségeiért: jegy, utlevél, vízum stb., egy hétiig üdülhet a Svábhegyi Szanatóriumban

Naplidj: | a depéndancia villákban. 22 P-től az új főépületben. 26 P-től

Összéri diétás étkezésel az összes vizuárakkal és fizioterápiás kezelésekkal együtt

Minden este »Aranymadár« a Royal Orfeumban

Kezdeté 9 órakor

és a világvárosi varieté műsor

Telefon: J. 421—68

darab valami olyan abszolút sablonmentes és nem mindennapi oeuvre-je M. F.-nek, hogy még attól is elűt, amit ő külföldben írni szokott, vagy írhatna, vagy — eddig írt... Három főszereplője van: Góth, Rajnay és én, aki egy bübösos amerikai nőt játszom, — nem is tudom hirtelen semmiféle figurához sem hasonlítani...

— Na, erre aztán föl vagyok ajzva...
— Amit Molnár egyébként nem nagyon szeret. Azt mondja ugyanis, hogyha sokat beszélnek a darabjóról, akkor, hacsak a Marsból le nem jön belé egy-két ember, már nem is nagyon tetszik a publikumnak. Amiben igaz is van, az ajzást tehát úgy a M. M., mint a magam részéről ezennel beszüntetem.

— Eppen kérni akartam. S mi újság egyéb-ként?
— Parancsoljon kényelmesen helyet foglalni, — ha tud... A „Szövik az asszony” új premiére — Fedőkkel! A darab ugyanis Budáról átjött Pestre is olyan komoly (már kassza-szempontról komoly) érdeklődést keltett, hogy Sebastyén a még benne levő mintegy ötven előadást Fedőkkel szeretné amugy Istenigazán csábítóvá tenni...

— Tényleg jó volt, hogy helyet foglaltam. Hogy annak a Kardosnak milyen szerencséje van! No meg Brodskynak! Csak — zongorázni tudna legalább! Más?

— Lakatos új darabja a Belvárosiban. Címe: „A tizenhétévesek”. Műfajára nézve tragikomédia, de lírai részletekkel, a vége nem kimondottan happy end, de nem is tragikus. A mai följáratolt, megbolgyatott fiatalágról szól, de nem csufolja vagy elítélve őket, hanem melléjük állva. Három 18 éves fiú és egy 18 éves lány a fűszereplője a darabnak, akik együtt maturáltak, matura után történi velük az, ami a darab lényege... (A Magyarbeli dagabert Drégely egyedül vállalja a felelősséget. Lakatos csak egy kicsit magyarra fordította a „Valaminek történnie kell” című új Drégely-vígjátékot...)

— És mi az a díszletábró a Magyarban?
— Tant de brúit pour un décor... Helytelennek tartjuk ezt az egész béka-egérharca a díszlettervezet elkészítőtől, azért, mert az ember nem terhel a publikumot minden piszlicsár ügyben hírlapi lárgyával és nem kiált azonnal ügyész után, ha véletlenül a lábára lépnek. A színházra nézve pedig, alkalmazottáival szemben főmódó fejelemi viszonyára mindenesetre jellemző, hogy az első premijére után már ilyen természetű ügyekkel handicappeli magát a közvéleménynél...

— S a Fővárosi Operett?
— Kedden jön a kis Rott egy német kabaré-darabjával s szombaton az új darab premijére. Adatom a szót Szabolcsnak, a darab rendezőjének:

— Röviden: a legnagyobb angol burleszk-humor, amelyet nem magyarítottunk és nem pestiesítettünk, úgy juttunk, ahogy Londonban játszották. Tóth Erzi, a darab primadonnája tánoban, énekben, játékban egyaránt meglepetés lesz.

— Hogy lehet az, hogy a színháznak két primadonnája is van, Péchy és Honthy, és ennek a darabnak primadonnaszerepét mégis egy harmadik játssza?

— Nagyon egyszerű: Honthy nem jöhet, egyszerűen mert beteg, másrészt, mert még a Városiban kell játszania, Péchy pedig nem akart a szezon kezdetén szereplést vállalni még...

— Köszönöm. Most pedig...
— Igen, most pedig... Közös kedvencünk, az ifjú terézvárosi báró, akiről igazán csak azért hallgat hosszabb idő óta a krónika, mert nem olyan nagy gusztyus foglalkozni vele, nyári utazásából hazajövet, egy, az uton sajátkezűleg fölvetett filmet mutatott be barátainak és jó-

ismerőseinek. A film szép olasz tájon kezdődik s fölbukkan rajta csakhamar egy csinos lány. Ki a hölgy? — kérdik. „Nem tudom, véletlenül van a képen” — jelöli a díszkréték nagy-mogulja s még díszkrétebben mosolyog, ami szintén nem utolsó dolog. A film percg, a táj s a város változik, a hölgy újból fölbukkan, a filmen végig mindenütt, Génától, le Sziciliáig... Hát nem gyönyörű? A hölgy le van tartóztatva a filmre, hogy még tagadni se tudjon szegény...

* Nem adhatnak elő Talkie-t Budapesten egyetlen kis esavár miatt. Sajnálatos dolog a közönség szempontjából is az a szokatlan szabadalmi pör, amelynek kapcsán a Fórum-színházban leltolták az első várva-várt beszélőfilmet, Al Jolson „Eneklő balond”-ját. A magyar közönség annyit hallott már e kitiűnő beszélőfilm elsőrendű kvalitásairól, hogy érthető kíváncsisággal várta a szeptember harmadik hetére hirdetett bemutatót, arról nem is szólva, hogy a színháznak ez a leltás milyen kárt okoz. Valóban igen sajnálatos dolog, hogy ez a zajos szabadalmi pör megfosztja a közönséget a hangos film végrehalására való megismerésétől és mindez a hühő, kár és csalódás — egyetlen kis esavár miatt.

* A Fodor-zeneiskola szeptember 21-én pótfelvételi vizsgát tart a Zeneművészeti Főiskola felvételi vizsgáin föl nem volt növendékek részére. Jelentkezések szeptember 30-ig jöhetnek 4. szám alatt. Ugyanazok addig lehet jelentkezni a Zenei Óvodába is.

Megnyilt a téli Newyork

1. A téli vagy a szigeti Newyork megnyitása mindig társadalmi esemény. Mint egy premierre, úgy készülnek rá, odarannak, hogy ott legyenek, ahol igazán „out Budapest” ott szokott lenni. Ezen már Tarján sem segíthetne...

2. Szombat este volt a megnyitó (majdnem azt írtam: előadás), persze, zsufova minden. Mindenütt szmoking, estélyi ruha. Az angol lakások helyett az idén szürkedományos, feketeújításos, lakkeszímás magyar huszárok szölgálnak föl. (Molnár Ferenc öltet.) S hogy mennyire fontos volt a megnyitó a közönségnek is, az meglátszott az asztalokon: mindenki pontosan ugyanannál az asztalnál ült, mint tavaly ilyenkor és tavaly egész évben...

3. Mindenki ott volt, persze, a haute crème, a Nemzeti Kaszinótól a legbelsőbb Lipótvárosig. Diplomácia, irodalom, művészet, közgazdaság, primadonnák, író- és színművészek, — egyik

asztalnál nagyobb társasággal Molnár Ferenc. A névsor a legerdekesebb pesti névsor-listák egyike. Ennél csak a távolmaradtak listája volna érdekesebb. (Két kis, kétszemélyes társasasztal többek között, az angol étteremben s természetesen a bárban is.)

4. A bárt megnagyobbították, áttörték a falat és a két kis különszoba helyét is elfoglalták. Makers-triónak hívják az új háromtagú barmzenekart. Három fiatal fiú, mind a három minden jazz-hangszert játszik, hármuknek két zongora is áll rendelkezésükre és többek között egy valódi arany- és több ezüstszaxofon. A Revellers-trió hangutánzó kórus-attraktiótól az olasz canzonékig, az amerikai „song”-okig s „wagner” dalokig mindent tudnak. A szölkönök közöttük egyike a legkéleletebb barmenekeseknek. Hangulatosan, finoman ad elő, kitiűnő színész s a hangja meleg, őszinte, szívvel fakadó... Nagy sikerű volt. (c.)

Belvárosi Színház

Lengyel Menyhért és Karinth Frigyes vigjátéka:

Földnélküly János

„Valami más, mint amit megszoktunk... A humorának, ötletének, fantáziájának, eszprítnek büzijátéka.”
Pesti Napló.

„Ez a vigjáték új, merész, mulatságos és sokszor mélyre gondol.”
Ujság.

„A nagyszerű figurák, a groteszk és regényes alakok nevetően viccesek...”
Esti Kurir.

„Ez a siker egész másfajta irasművet koronázott, mint amilyeneket ebben a színházban eddig játszottak.”
Nemzeti Ujság.

„Karinthy satirizáló elbűnének toledói szikrázásai, Lengyel drámaírói talentumának hatóságai fölvillanyoznak.”
Pesti Hírlap.

„Mély és megdöbentő szimbolikája van ennek a játéknak.”
Magyar Hírlap.

„Ein grosser, chrlicher Erfolg. Der Erfolg.”
Pester Lloyd.

Forum. Buster Keaton csütörtöktől

Még csak 3 napig!

JANNINGS LIANE Haid

idei első nagy filmje nagy alakítása

„A bűnök utcája” „A moszkvai kém”

RADIUS **FORUM**

„Ez hát a szerelem”

Bemutató szombaton

Fővárosi Operettszínház

Békeffi

kizárólag az Andrassy-uti Színházban konferál!

„Szövik az asszony”

104—110. előadás Városi Színház

KÖZGAZDASÁG

A bankok félévi mérlegadatai megmagyarázzák, hogy miért szorították meg a hiteleket

(A Reggel tudósítójától.) Kinek van itt oka panaszkodni a megnehezült idők járásán, amikor a vezető budapesti pénzintézetek félévi mérlegeit összevetve, meglátó örömmel látja, hogy

a dolgozó banktöke tavaly óta 2008 millióról 2222 millióra emelkedett.

Hiszen ez abszolút számban 214 millió pengő évi szaporulatot jelent, százalékban kifejezve pedig a 10%-nál is magasabb százalékos emelkedés büszke sikerét hirdeti. Aggódo kedélyű emberek nehéz földvidítani és ezért ajánlatos tovább olvasni, hogy ebből az emelkedésből

a bankok idegen tőkéje 1431 millióról 1545-re emelkedett,

ami ismét abszolút számban 111 millió pengő évi emelkedést jelent. Márpedig mi az az idegen tőke? Takarékbetét és folyószámlabetét. Mindkettő, ugye, a megtakarított pénz, a munka gyümölcse, a növekvő jólét hírnöke, vagyongyűjtés eredménye? Hiszen magából

takarékbetétekből is, a folyószámlaéból is egyenként több mint ötven millióval emelkedett az idegen tőke állománya,

tehát ki beszélhet itt arról, hogy a tőkeképződés nem megy a maga egészében, rendezetlen? A földterület lélek, olvasván ez örvendő adatokat, mégis elborul, hallatára azoknak a panaszoknak, amelyek minden zugból kezdnek előszivárogni, sőt ma már hangoskodni is mernek. Ha ilyen szépen fejlődik az idegen tőke állománya, miért hallatszik a ridék felől a panasz, hogy a hiteleket restrikingálják, hogy gazda, iparos, kereskedő alig kap hitelt, hogy a fővárosban néha garasok okok miatt is régi, tisztes cégek kénytelenek beszűkíteni üzemi-üket, mert nincs pénz és nincs hitel. Egy kissé tovább kell vizsgálódnunk ezek közt a számok közt, hogy feleleltek kapjunk ezekre az ellentmondásokra. A számok beszélnek s elárulják, hogy ebből a 114 millió többletből mit adtak vissza a bankok hitelt kereső ügyfeleinknek. A lombardkölesimék a mérlegük szerint tavalyhoz képest tízecegy millióval

csökkentek

az adások tartozása pedig tavaly óta csak 18 millióval, a váltótéca körélcse pedig mindössze 40 millióval. Ne feledjük el, hogy fentebb 114 millióval többletnek mondtuk az idegen tőke emelkedését, amelyre tehát csak 58 millió hitel esik.

Az elért idegen tőkeszaporulatnak tehát csak a felét tehetik ki a kibélyezett új tőkek.

Ez már meglepő, sőt megdöbbentő adat. Mi okozza ezt a hitelnyújtástól való rettegést? Mi viszi a bankokat annak az üzleti politikának az útjaira, amely ellen hívatásuktól, rendeltetésüktől? A bizalmatlanság talán? Az a felfogás, amelyet egykor úgy fejeztek ki valaki, hogy a hitelüzletnek a legjobb esélye az, ha a hiteltel visszakarapja a pénzt? Vagy ha nem ez, ha nem a bank fogalmával is már ellentétes ilyen felfogás irányítja őket, akkor csak a likviditás fontartása lehet üzleti politikájuk kiinduló gondolata. Hiszen igaz, nem egy esetét láttuk az utóbbi időkben, hogy mit jelent elveszteni a likviditást. De nagy különbség van ügyelni a likviditásra és ügyelni a

bank tulajdonképeni rendelkezésére.

Akit a likviditás megingásától való rettegés odáig ragad, hogy megtagadja érte a bank célját, fogalmát, gazdasági rendelkezését, az bizonyos értelemben máris nem likvid.

Az a hitelrendszer, amely a hiteltől azért retteg, mert hitelnyújtásra mindenáron képes akar maradni, már fogalmilag kimondja magát, hogy sokkal súlyosabb bajban van, mint a likviditás híján. Az a gazdasági hívó, amelyen a budapesti bankok vezetői állanak, ki is zárja ezt a verszengény, fogvaegő féltelmet. A bajnak tehát valahol másutt, mélyebben kell feködnie. És erre a bajra is megtaláljuk a választ ezekből a mérlegadatokból. A bankkimutatások szerint a bankok értékpapíralományának értékösszege emelkedett. Ez az emelkedés nem nagyon jelentékeny, hiszen mindössze 205 millióval szemben 217 milliót tesz ki, vagyis csak 5 7/10%-ot. De ha az értékpapírok árfolyamát a tavalyival összehasonlítjuk, akkor ez az emelkedés már jóval lényesebb és így másból nem magyarázható, mint abból, hogy

a bankok a konszervjúkhöz tartozó iparvállalatok részvényeit vásárolták össze.

A Frankfurti Biztosító összeomlása miatt Németországban a vállalatok vezetőinek megrendszabályozását sürgetik

(A Reggel tudósítójától.) A Frankfurti Biztosító összeomlásának közgazdasági tanulságait eddig annyiban szűrték le a teoretikusok, hogy a biztosító társaságok maradjanak a maguk kaptafájánál s ne foglalkozzanak sem részletüzlet-finanszírozással, sem egyéb spekulációval. A hét folyamán a világraszóló arányú bukás rokkajáról a tanulságok egyik fonalaít is sikerült legombolyítani s ezek már jóval kevésbé elméletiek. Tudvalevő, hogy a Frankfurtinak

két igazgatóját leletartóztatták, a harmadik megszökött

s hogy a Frankfurti bukása magával rántotta a Délnyugati bankot, ez viszont a Frankfurtban székelő Nyugati bankot is, amelynek négy-százec márká követése van az előbbin. Az a krízishangulat, amely ez összeomlások folytán a tőzsdén keletkezett, még jobban elmélyült, amikor hírtelen nyilvánvalóvá vált, hogy az elberfeldi Vaterländische und Rhénania is nagy veszteségeket szenvedett ugyanezek hitelbiztosítási üzletek következtében. A megdöbbenés azonban valóságos pánikká változott, amikor két nappal később

a stettini Germania biztosító vezérigazgatóját hírtelen füllgelyszettették állásától,

mert a fölügyelőbizottságnak azokat az üzleteket, amelyeket egyébként vesztéség nélkül kötött három évvel ezelőtt, egyszerűen elfelejtette bejelenteni. A német közgazdaságban minden ok megvan arra, hogy

Ez a jelenség mély bepillantást enged a bankpolitika mai irányába. Bankjaink is, mint általában ma az európai bankok, nem elsősorban hitelintézetek már, hanem iparvállalatok és ipari konszernek irányítói. Az idegen tőkéket nem a hitelügynek kielegítésére használják föl,

hanem iparvállalataik finanszírozására

és a közönség tőkéiből alaktalanak nagy ipari konszerneket, majd ezek révén gyakorlatnak ipari önkényuralmat a magángazdaság terén. A háboru után mindenütt erőszakolták a nemzeti iparokat és ezzel kapcsolatban vezetőik be azt a vámvédelmi rendszert, amelynek hasznai biztosabb üzletnek látszottak a bankok számára, mint a rendez banküzlet. Most ez a bankpolitika még csak a közönség hitele terén mutatja első erős és kedvezőtlen visszahatásait.

de nem fogja-e később a bankokat hajba sodorni, különösen, ha a mai vámvédelem, amint minden jel igazolja, össze fog roppanni?

Az ipari vállalkozás nem a bankok földadata, hanem a közönségé. A bankok mindig a hitel-organizáció eszközei voltak és azok is maradnak az egészségesen fejlődő gazdasági társadalmakban. Ha a háboru szélvihara közt eltértek is eredeti rendeltetésüktől, vannak olyan jelenségek, amelyek komoly megfontolásra kell, hogy indítsák vezetőiket, vajjon nem kell-e visszatérni erről a veszedelmes útról oda, ahová őket tulajdonképeni rendelkezésük szólítja.

a számonkérés most már a vezető személyek ellen induljon meg,

hiszen az év eleje óta a berlini konfekciós iparban nem kevesebb, mint 110 cég jelentett fizetésképtelenséget s csak a minap volt kénytelen a régi és nagytekintélyű Levin konfekciós cég is összehívni hitellezőit, miután egy nappal előbb a gombari terén vezető hatalmas Cohn Károly ötmillió részvénytársaság szüntette be fizetését. Mindezekből az összeomlásokból meg lehetett állapítani, hogy

nem is elsősorban a rossz konjunktura, hanem személyi okok idézték elő.

A biztosító társaságok tragédiáját mindenütt az okozta, hogy a vállalatok vezető emberei minden ok nélkül és a társaságok szabályai ellenére kockázatos üzletekre fogtak, amelyekből nem vállalataik, hanem

a maguk számára akartak nagy hasznokat szerezni

s amikor aztán spekulációik esődot mondtak, a veszteségeket vállalataik nyakába szóták. Ami a konfekciósipar válságait illeti, megállapítást nyert, hogy majdnem kivétel nélkül az alapító apák könnyelmű utódnak spekulációi herdtáltak el a vagyont s hogy ahelyett, hogy a tisztes üzlet hasznait keresték volna, mint apáik, a nyersanyagpekuláción akartak meggazdagodni. A német gazdasági élet nagy tragédiáinak ezek a személyi motívumai érdemesek arra, hogy

mi is körülnézzünk,

vajjon csak a rossz gazdasági okok idézik-e elő nálunk is a nap-nap mellett ismétlődő katasztrófákat és megkérdézzük, vajjon időszéri-e éppen most azt hangzatosatni, hogy a részvényjog reformja fölösleges és hogy nem kell az senki másnak, csak — a boulevard-sajtónak?

Okos ember csak: **JÓ-t** vegyen.
Olcso **bunda Dán-tól** legyen

Dorottya u. 5

Fontos Önnek az egészsége?

Ugy **sürgösen** gondoskodjék **jó szőrmatraccáról**, mert anélkül nem teljes a pihenése!

Uj-típusú **szőrmatraccunk 65.-** (nem afrik) ára **6 havi részleire** P

Közölte **pontos ágyméretét** és a kitért **szőrmatraccot lakására küldjük**

Sándor „Ideál“ paplangyár IV. Kammermayer Károly-u. 1 (Központi városháza)

Erzsébet-kört 33 **P** Szencziócs táne, variété és kabaré-műsor

Kezdeté 10 1/2 órakor **A P**

PAPAGÁJ

39 remek szám **G** Záróra

Óriási siker **A J** **6** órakor

SZAKORVOSI rendelés tér- és nemibetegk részére **SZÜST SALVARSAN OLTAS**
Rendelés egész nap, Rákócl-ut 32, I. e. 1. Rókusall szemben

Amiről mindenki beszél

A tőzsde vezető köreiben a hét folyamán élénk diskussziók tárgya volt az a példátlan leromlás, amely a tőzsdei üzletet most már több mint két év óta jellemzi s ha egyhangu volt is az a fölfogás, hogy az üzletmenet sohasem a vezető személyek ténykedésében leli magyarázatát, mégis sok szempont sürgeti a tőzsde vezetőségében kívánatos személyi változások napirendrehozását. Tőzsdénket minden físzületet megérdemlő férfiak vezeték ugyan, de az idők változása több agilitást, több kezdeményező szellemet kíván s ezért már most előkészítik azokat a személyi változásokat, amelyeket a jövő évi közgyűlésen okvetlenül keresztül akarnak vinni. Beavott tőzsdei körökben befejezett dolgoknak tartják, hogy Végh Károly, a tőzsde elnöke hosszú ideig vivelt elnöki állásától megváltik s ugyanezek megvárni készül előkelő pozíciójától Fleissig Sándor is, aki az értékét szedte, valamint Frey Kálmán is távozni készül a gabonátőzsde éléről. A távozni készülő vezetőség helyébe természetesen nem könnyű megfelelő vezető embereket találni, de a tanács köreiben mégis kialakult már, hogy Végh Károly helyébe Korányi Frigyes, Fleissig helyébe pedig Eber Antalt fogják ültetni. Frey helyének betöltése már több gondot okoz, mert a gabonátőzsde tanácsosa közt több olyan van, aki a marsallbotot hordja a tarisznyájában. A személyi változások kiegészítését annál is inkább időszerűnek és fontosnak tartják, mert egyfelől olyan fontos kérdések elintézése vált eszedékessé, mint a részvényjog reformja, a részvények törzése s a tőzsde üzleti tevékenységének elősegítése, másfelől bizonyos elernyedés is tapasztalható a tőzsde ügyének ellátásában. A tanács tagjainak bíráskodási ügyeiben és a tandíjszabásokban való részvétel és érdeklődés egyre csökken, mintha csak az üzleti forgalom marazmusa áterjedt volna most már az adminisztráció terére is. Friss, új életet sürget a tőzsde parkettje s ezzel kapcsolatban új, fiatalabb erőket a vezetőség.

A terményértékesítés ügyében a minisztertanács legközelebb összeül. Ez az a hír, amely igazolomban tartja a magyar közgazdaságot. Megnéztük a nap-tárl. Az aratás hathatalt elzárta fejeződött be. Megkérdeztük, hogy mi történt a magyar gyümölcsös? Azt felelték: a diunya megrohadt, a többi gyümölcs részben kvalitatív minőségű, részben a kivétel egészben követelményének hiánya folytán nem került kivételre, úgy, ahogy kellett volna. A paradicsom

ittthon áll még... Es most minisztertanács lesz a terményértékesítés ügyében.

Optimista, pesszimista című társasítékekhoz érdekes és perdöntő adatokat szolgáltat a Konjunktúra-kutatóintézet most megjelent, augusztus hó végén lezárt helyzetjelentése, amelyet a közgazdasági hivatalos nyelvről egyszerű magyar nyelvre lefordította, a következőkben ismeretünk: A télen és tavasszal fokozatosan romlott a gazdasági helyzet és korai volna azt hinni, hogy most már javulás állott be. Nem, csak a rossz gazdasági helyzet állandósult. A nemzetközi pénzücaci nem javult s ha sikerült is a nyár végén nagyobb külföldi kölcsönhöz jutni, a gazdasági élet ettől nem lendült föl. A mezőgazdasági értékesítési lehetőségeitől nem lehet remélni a helyzet javulását, a kereskedelmi mérleg javulása csak akkor biztató jelenség, ha nem álcemeli jellegű, mezőgazdasági kivitelünk fejlődése a sertésexport és főzélék-félék terén öröndetes ugyan, de szemben áll vele a tavalyi buzakészletek nagysága. Ami javulás beállott a vas-és gépiparban, azt ki egyenlített az éptőpar hanyatlása és a közvetlen fogyasztásra termelő iparágak helyzetének további romlása. Az üzleti belforgalom vesztett terjedelméből, a reagibilis árak és tőzsdei árfolyamok hanyatlottak, a fizetőkép telenség száma megnőtt, az óvallott váltók száma felszokott s közfeltehető az a föltéves, hogy az ősz hónapokban a fizetési válság fokozódni fog. A konjunktúra-kutatóintézet a megállapításaiért szavalt az elnökök, amelynek élén Popovics Sándor áll, tagjai: mindenki, aki valamit számít a magyar közgazdasági életben. Egy sem optimista.

A mezőgazdasági gépipar öt legnagyobb képviselője nagybankok konzernjéhez tartozik s így annál inkább esodáható, hogy az iparág terén eddig a legnagyobb szervezetlenség uralkodott. Igaz, hogy minden évben tandíjszabásokat folytattak a gyárak vezetői iparáguk racionalizálása és bizonyos gépek gyártásának megosztása kérdésében, de eddig sohasem sikerült nekik vezteges megállapodásra jutniok, migénem most a finanszírozás nehézségeinek kényszerítő hatása alatt s mert a mezőgazdasági hitel folytán a gazdáknak nem egyszer hat-évi hitelt is kénytelenek voltak egyes gyárak nyújtani, végre legalább annyiban megegyeztek egymás közt, hogy három éven túl többé egyik gyár sem adhat hitelt. Ezt a megállapodást a mezőgazdasági gépgyárak a minap írták alá s az így alakult kondiokartel tagjai a következő gyárak lettek: a Magyar Állami Gépgyár, a Hofherr és Schrantz és az Első Magyar Gazdasági Gépgyár. Föltűnő, hogy a Kühne, továbbá a Weiss Manfred-művek mezőgazdasági gépgyára nem csatlakoztak a megállapodáshoz, amint hogy a mezőgazdák körében az is nagy meglepetést keltett, hogy az Állami Gépgyár, amely eddig minden karteltől távol tartotta magát, a megegyezéshez csatlakozott. Gazdasági körökben egyébként az a vélemény, hogy ez a gentleman agreement csak az első lépés egy további megegyezéshez, amelyet aztán a racionalizálás és az önköltségi árak lecsökkentése fog követni, amelyet a kivétel esökkenése követel.

A mérnökrendelet ügyében, amint már ismeretes, a napokban az ipari érdekeltségek küldöttsége járt Bud Jánosnál, aki a deputációnak azt felelte, hogy észrevételeiket vizsgálat tárgyává teszi és a rendeletet október hó végéig nem fogják végrehajtani. Jóllehet

mérnök-körökben lehetetlennek tartják, hogy a kereskedelemügyi miniszter egyszerűen dezavualja elődje rendelkezését, amelyet egyébként a minisztertanács is letárgyalta és így ahhoz Bud, mint a kabinet tagja már hozzájárult, az ipari körök erősen folytatják az ostromot a rendelet ellen. A kereskedelmi kamara az érdekeltség körében sürgősen gyűlti a rendelet elleni észrevételeket s amint A Reggel értesül, a kérdést a hó utolsó hetében tartandó kamarai teljes ülés elé viszi. Ipari körökben a rendelet ellen újabbán az is fölhozzák, hogy az nem keletkezett a rendelkezések előkészítésének szóhasznos utján, mert sem az ipari, sem a törvényelőkészítési osztály előtti sohasem volt, sőt ez a két osztály a rendelet-tervezetet nem is ismerte. E hírek szerint Herrmann miniszter Buday Béla ny. államtitkár bizta meg a rendelet előkészítésével és így azt tulajdonképpen a miniszteriumon kívül készítették elő, kizárólag mérnökári érdekek figyelembevételével és az ipari szempontok teljes mellőzésével. Azt is hangoztatják, hogy a mérnökrendelet tulajdonképpen semmi más célt nem szolgál, mint azt, hogy a mérnöki kamara erejét és hatalmát növelje illetve létjogosultságát alátámaszsa. A mérnöki kar már hosszú idő óta sürgeti kari ügyeinek rendezését, ugyanannya, hogy a mérnöki kamara közgyűlését, amelyet az év három első hónapjában kellett volna összehívni, Kossalka elnök máig sem merte összehívni, mert a mérnökrendelet terfő ált hozása nélkül a kamara vezetőség erősen támadásoknak volna kitéve. Legutóbb június 31-ére akarták összehívni a közgyűlést, de aztán miniszteri engedéllyel újabb elhalasztották. Az ipari érdekeltségek azt mondják, hogy a mérnöki kamara nyugodt közgyűlésének biztosítása nem lehet elég ok arra, hogy ipari tevékenységüket ilyen rendlettel korlátozzák, annál kevésbé sem, mert a kamara is, de a rendelet is csak a tisztviselőmérnökök érdekeit védi, a magánmérnököknek pedig legfőképpen csak kari híúságát elégíti ki. Amint látható, a harc keményen folyik a két tábor között s Herrmann miniszter ugyanecek kemény diót hagyott hátra utódjának.

Inkasszóipar — mert ilyen is van —, abból áll, hogy egy idő óta gombamódra szaporodó vállalatok körlevelekkel árasztják el a jöhömszést és az itteni viszonyokkal ismeretlen külföldi gyárosokat és nagykereskedőket, följajánlva nekik szolgálataikat magyarországi követeléseik behajtására. Az „ipar” aztán nagyon sok esetben abból áll, hogy a külföldi követeléseket itt csakugyan be is hajtják, de a behajtott pénzt nem küldik el a megbízóknak, ami közhiteli szempontból súlyosan esik latba a hazai piac megbizhatóságának megítélésénél. Ilyen körülmények között az Országos Hitelvédő Egyesület az ilyen inkasszóipar üzésére kaució és előzetes kamari engedély föltételének kikötését kéri. A kamara elvben helyesli ugyan ezt az újabb iparengedélyhez kötet, de mert a közhiteli szempontok követelik, elhatározta, hogy a kormányhoz fordul az O. H. E. kérésének teljesítése érdekében.

Utólréhetetlen! Tartóssága örökös!
Legtakarékosabb, leghigiénikusabb tütés!

ZEPHIR
faüzeltésű, léglúteses folytonegő kályha
10 kiló FÜT 24 órán
10 kiló fával
egy normál szobát.
Nagyobb típusok 3-4 szobás lakást is egyetemesen tütenek.

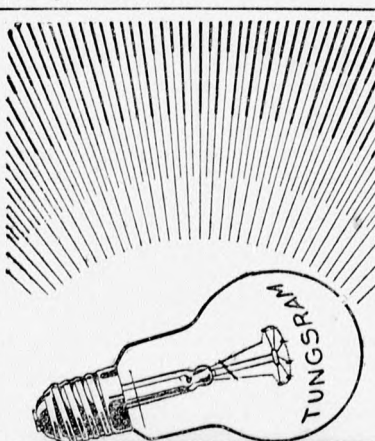
Vegyszűrűvelésű Rekord és Zephir folytonegő kályhák. Eltete takaréktüzhelyek. Kéménytoldók.

Még ma kérjen árjegyzéket, mielőtt tüzelőanyagát beszerzi. Ingyen és bérmentve küldi:

HÉBER SÁNDOR
kályha- és tüzhelygyára
Budapest, Vilmos császár-ut 89 (Hajós-utca sarok)
Kályhánkiből lerakat az összes vidéki városokban

Mein-kávé
Three Stars
Illatos keverék, hozzáértők és inyenek számára, a leghomabb aromájú fajtákból összeállítva, 1/4 kg P 320

TUNCSRAM

ABBZIA HOTEL AUGUST PENSIONE
Magyar konyha! Magyar tulajdonosok! Mérsékelt árak!
Központi fekvés, strandfürdő, hajóállomás, kurpark, tiszomszédóságban

Zongorák, pianinók
legjobbák
legelőcsőbbak
legkönnyebb feltételekkel

Reményinél
Budapest VI, Király-utca 58-60. szám

„MARS”-féle golyócsapágyu gyermekkosci világhírű!
Árusítja kizárólag: **BRUCK VI, Andrassy-ut 38** (Párisi Aruházzal szemben)

Dr. KAJDACS szakorvos,
rendelt: 10-4 és 7-8-ig
VII, József-körut 2. szám férfi- és női betegnek

A magyar adófizető néhány nap múlva megszabadul régi adóhátraléka lidércnyomásától

(A Reggel tudósítójától.) A nemzetközi pénzügyi tudomány művelőinek körében Magyarországnak mindmáig az volt a híre, hogy sehol

Európának egyetlen államában sem szerepel az adóhátralékok összege olyan óriási summával, mint nálunk.

Évről-évre hatalmas összegeket vitt át az új adószámlára az államháztartás, s hogy az elvülés be ne álljon, évről-évre szadista kéjjel írták a hátralékos adófizető terhére a fölgylemlelt óriási kamatokat. Ha aztán a hátralékos adós fizetett is valamit, a *fietségek a legtöbb esetben a kamatok fődözésére sem voltak elegendők, a legutolsó év adója fizetetlen maradt, utána újból jelentős kamattelher került a számlára s az adófizető, mint a modern Sziszifusz, görgette följéle a veszedelmes lejtőn a sziklát, amelynek a súlya évről-évre nőtt.* A stabilizáció éveinek adóhátraléka pedig egészenen fantasztikus méreteket öltött, mert az adósok réges-régen elvesztették vagyonukat, de adótarozásuk, mint könnyű lidércnyomás, maradt lelkiükön. Ez az adóanarchia kimondhatatlan bizonytalanságot teremtett a gazdasági életben.

Az adóhátralékok, mint ismeretlen koeficiens szerepeltek a forgalomban s a hiteléletben,

s egy magyar pénzügyminiszternek sem tartozik az ismeretlen magyar adófizető olyan elismeréssel és olyan hálaival, mint *Wekerle Sándornak*, hogy bátor elhatározással kioperálta ezt a fekélyt a magyar életből. A pénzügyminiszter elérte, hogy

néhány héten belül most már az adóhátralékok rendezése befejezést nyer, le lehet zární ezt az áldatlan kontót.

Nem egyéb ez az operáció, *mint egy óriási, s az egész országra kiterjedő kényszerűgyógyászat az állam s adóalanyai között*, amely ugy a hitellezőre, mint az adórsra üdvös, mert a tartozást arra a mértékre szállítja le, amelyet az adós megfizetni képes, a hitellező pedig tisztán lát s ehhez képest állíthatja föl a maga számadásait.

De ezzel a rég esedékes rendezéssel, amelyet tulajdonképen elődjének kellett volna elvégeznie, a magyar pénzügyminiszter a nagy föladatnak csak egyik felét végezte el. A másik fele ezután vár megoldásra.

Arra nincs reményesség, hogy a mai viszonyok között, a mai gazdasági bizonytalanságban, s ezzel a mai képviselőházzal a nagy magyar adóreformot, előkészíthesse és végrehajtassa. De arra igenis van mód, hogy a mai zavaros, az ország vagyoni és jövedelmi viszonyainak egyáltalán meg nem felelő adórendszer legáltalabb egy szerkezetben a való élethez adaptálják.

A szörnyű adóhátralékok forrása nem annyira az adófizetők viszonyaiban, időköz-

ben beállott változásokban, mint inkább a túlzott és alapatlan kivételekben keresendő.

Minél aránytalanabb adóval terhelik meg a polgárt, annál nehezebben fizeti meg, vagy még helyesebben, annál kedvetlenebbül fizeti adóját. Budapest kivételével nincs Magyarországnak olyan városa, községe, faluja, ahol az emberek ne ismerék pontosan egymás kereseti viszonyait. Mindenki, aki szoros közönségben él embertársaival, meglehetősen pontosan tudja, mit keres a másik, mennyit költ s mennyi a vagyona. *Ezért az adókérvető bizottságok tevékenységét nagyobb bizalommal s liberálisabban kell értékelni.* Milyet nagyobb a magyar polgár, de minden polgár mozgási szabadsága, annál becsületesebben s pontosabban teljesíti a kötelezettségeit. S ha bármely polgári köztület, legyen szó akár egy kis községről, akár a budapesti ügyvédi kamaráról, pontosan tudja, *mennyi csik red az állam pénzügyi terhéből, maidem számszerűsítő igazságossággal fogja fölőszteni ezt a teherhányadót a saját tagjai között.* Ennek azonban egy feltétele van. Eszedig az, hogy

ennek a közönségnek az évek egy bizonyos sorára pontosan tudnia kell, mennyi adót, mennyi terhet várnak tőle.

Nem elég a magyar pénzt s a magyar államháztartás bevételi oldalát stabilizálni, ami az elmúlt évek során, sajnos, tulságos sikerrel történt.

a kiadásokat is stabilizálnunk kell három vagy öt évre s a stabilizált kiadásokon belül igyekeznünk kell a bevételeket az adófizető polgárság valóságos kereseti viszonyaiival összhangba hozni.

Csak akkor, ha a magyar adófizetők tudni fogják, ennyi s egy pengővel se több bevételre van szüksége a magyar államnak, hogy évek sorára fixrozott kiadási fődözhesse, csak ha pontosan tudja, ennyit s egyetlen pengővel se többet kell ennek vagy amannak az adófizető közönségnek az államkincstárba beszolgáltatnia, *csak akkor fog megindulni a magyar adómorál kialakulása*, csak akkor érünk el oda, ahol a nyugati államok már régóta tartanak, ahhoz a lelki állapothoz, amikor az adófizető a gondolata a német Reichstag köréből indult ki, azzal a céllal, hogy az állami kiadások lavinaszerű emelkedésének gátat vessenek. *Ami a hatvanmillió, a világgazdaság s a világpolitika kellős közepén álló birodalomban csak nagy nehézségek leküzdésével valószínűleg meg, az nálunk, ahol tökéletesen centralizált s újfakált állami apparátus áll e célra rendelkezésre, semmiféle akadályba nem ütközik.* *Wekerle miniszter ur okos és belátó pénzügyérnek bizonyult eddig, talán sikerül tanácsosaitval megértetnie, hogy az adóhátralé-*

kok rendezése félrendszabály maradjon, ha az állami kiadások stabilizálásával s az adóközösségek terheinek fixrozásával ki nem egészíti.

A leölt baromfi esete a legjellemzőbb példája annak, hogy nem nagy közgazdasági programokra van szükség közgazdaságunk bajainak orvoslása terén, hanem egy kis józan gyakorlatiásga. *Amióta Stein Emil a tranzítókereskedeleme érdekében tartott előadását megtartotta, egyre nagyobb erővel terelődik a figyelem azokra az apró képtelenségekre, amelyek a forgalmat fölöslegesen megakadályozzák s most már kormánykörökben is belájták, hogy ezeken sürgősen szeritni kell.* A leölt baromfi tranzítóforgalmában például az a neveltség eljáras van érvényben, hogy az országhatáron bejövő baromfi állatorvosi vizsgálat nélkül nem eresztik be. Amikor aztán a baromfi Pestre ér, a vámbázban m.gint meg jelenik az állatorvos s megint vizsgál. A baromfinak a hűtőházba való elhelyezése azonban megint nem történhetik meg állatorvos nélkül és így most már *harmadszor vizsgálják meg.* A dolog még itt nincs befejezve. A leölt baromfi tranzítóáru lévén, ki is megy az országhatáron és itt újból meg kell vizsgálni. *Négyeszer vizsgálja hát az állatorvos a Magyarországon keresztül utazó leölt csirkét, libát s ezért vagononként körülbelül száz pengőt kell fizetni.* Megkérdetük, hogy bannak a tranzító leölt baromfiaval Ausztriában s azt felelték, hogy ott az egész vizsgálat csak formálítás és az összes költség vagononként 6 schilling 40 garas. A leölt baromfi esete többet mond a magyar gazdasági politikáról, mint egy kötet könyv.

Csak most kezdenek ráeszmélni arra mérnök-vállalkozói körökben, hogy milyen képtelenül nehéz feladat elé állította őket a kereskedelműgyi miniszter az állami utépítésekre kiírt versenytárgyalás feltételeivel. A tárgyalások az egész héten át folytak a vállalkozó érdekeltségük körében s egyelőre arra a megállapításra vezettek, hogy a feltételeknek két kikötése az, ami szinte illuziórússá teszi számukra a reális kalkulációt. Az egyik az, hogy *hat éven át a főtartási költségeit a forgalom nagyságának ismerete nélkül kiszámítani alig lehet, a másik pedig az, hogy ötszázalékos pénzt nem kérhet komolyan tőlük az állam ott, ahol a bankkamattól 8%.* Ilyenformán a kalkulációnál olyan egységárok jönnek ki, amelyek mellett félo, hogy a *külföldi versenyzőkkel szemben megállni egyáltalán lehetetlenség lesz.* A vállalkozók arra készülnek, hogy memorandumban fordulnak a kereskedelemügyi kormányhoz s *kérni fogják a versenytételek megfelelő módosítását.* A tárgyalások kezdetén a miniszterhez intézendő kérelmek dolgában nem volt egységes fölfogás, de aztán a nagyvállalkozók is kijelentették, hogy a többség álláspontjához csatlakoznak és így az egész érdekeltség egységes elhatározása alapján jut a kérelem a miniszterhez. *Ami a finanszírozás kérdését illeti, a bankok szintén egységesen fognak eljárni s amint értesülünk, a Kereskedelmi Bankot kérték föl, hogy a finanszírozási tárgyalások ügyében a bankokat a vállalkozókkal szemben képviselje.*

Érdekes tartalommal megjelent:

I. évfolyam.

Budapest, 1929 szeptember 15.

9-10 szám.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egész évre 20 pengő
 Fél évre 10 pengő
 Egyes szám ára 1 pengő

FELELŐS SZERKESZTŐ: KÁRMÁN ALADÁR

Megjelenik: minden hó 1-én és 15-én.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V., Arany János-utca 9. Postatakarékpénztári csekk száma: 50.456.
 Telefon: Aut.: 156-70.

FŐBB TARTALOM: A nemzetközi pénzügy helyzete a magyar közgazdaság szempontjából. Irta: Kornfeld Pál báró. — Bud János még az ősszel megindítja a MÁV nagy rekonstrukciós munkálatait. — Mit kíván az ipar és a kereskedelem az új kereskedelmi minisztertől. Mi legyen Bud János programja? — A Pénzüntézetí Tiszviselők Egyesülete szerint, a pénzüntézeteknél nem történtek lényeges tiszviselői elboesztatások. — Terheli-e a pénzüntézeteket felelősség a mostani pénzhányért s a pénzüntézetek uralkodó feszültségért? — A világgazdaság iskolája. Irta: Szávay Gyula. (Tárca). — A köztiszviselőik szövetkezete végrehajtási privilégiumot kért a kormánytól a köztiszviselőik fizetésére. — Vigyázat! Jobb, mint a mostak! — Mi az az Osthandel? Irta: Ráskai László. (Berlini tudósítás). — A TEBE kötelékébe tartozó budapesti pénzüntézetek egységes félvli mérlegei 1929. június 30-án. — Az Unió színház közgazdasági drámája a csódrátokon keresztül. — Az eladó felel azért, amit árjegyzékében állít. — A gazdasági válságon felül speciális otaí is vannak a budapesti értéktőzsdé letörésének. — A mi levelezőadónkból. (Hegedüs Loránt, Budapest). Irta: Nagy Imre. (Tárca). — A legutóbbi emissziók. — Amerikában nem a jegybank igazgatói, hanem a nagy magánbankárok az irányítói a gazdasági életnek és a pénzüntézetnek. — A csódrák és kényszerűgyógyászatok terén az iram egyre nő és a tempó mind szédületesebb. (György Ernő, az OHE igazgatójának nyilatkozata), stb., stb.

VASÁRNAPI SPORT

Prágában játsszák le szeptember 25-én a harmadik Ujpest-Rapid Középeurópai Kupa-mérkőzést

Bécs, szeptember 15.

(A Reggel tudósítójától.) A Rapid az osztrák szövetség nyomására beadta a derekát és immár hajlandó kiállani a harmadik mérkőzésre az Ujpesttel szemben. A bécsi futball-szövetség helyiségében vasárnap délelőtt összeült Középeurópai Kupa-konferenciának ilyen körülmények között nem volt más dolga, mint hogy kijelölje azt a semleges pályát, amelyen az Ujpest és a Rapid az elsőket, vagyis a Középeurópai Kupa döntőjébe való jutást most már véglegesen eldöntse. A határozat arra vall, hogy Bécs és Prága a magyar csapat roszására megint összejártszott, amennyiben

a harmadik meccs színhelyül Prágát, a Slavia pályáját jelölték ki,

ahol a legutóbbi esch-magyar Európa Kupa-mérkőzés eseményei után az Ujpest aligha számíthat barátságos fogadtatásra. A magyar csapat és a Rapid a bizottság határozatát elfogadta.

A döntő mérkőzést hétköznapon, szeptember 25-én játsszák le,

így tehát egyik csapat bajnoki programját sem zavarják meg. A meccs vezetésére a lipcsei Fuchsot kéri föl, aki legutóbb a pesti Ujpest-Sparta Mitropacup-mecsen bírászkodott.

A bajnok Hungária 1:1-es eldöntetlent játszott az ujonc Pécs-Baranyával

A Ferencváros első bajnoki mérkőzésén 3:1-re verte a megerősített miskolciakat. — Orth csapata, a Budai Harihárom 7:0-ra győzött a Bástya ellen, míg az Ujpest csak két szerencsегőállal tudta legyűrni a Kispestet

(A Reggel tudósítójától.) A futballjáték szélessége vasárnap fölborított minden papírfórt és olyan szenzációs meglepetésekkel szolgált, amelyek érdekfeszítést nyújtottak az idej-bajnokságot. Ki gondolta volna például, hogy a Hungária bajnoksapata saját otthonában egy pontot adjon le a főenyesen tebeesült ujonc Pécs-Baranyának, amely telkes játékkal valóban rá is szolgált erre az 1:1-es eldöntetlencre, a tönkroperált kék-fehér csatársorral szemben. Pedig amíg a Hungáriának nem sikerül tényleg — és nem csupán a papíron — megtalálnia „standard” csapatát, addig minduntalan ki lesz téve hasonlóan kellemetlen meglepetéseknek. Pécs-Baranya pedig: föl a fejét! Aki bajnokból is ki tud préselni egy pontot, afölött igazán korai lenne megkondítani a lélekharangot. Es most térjünk át a Budai Harihárom hőstétlérre, arra a 7:0-ás győzelemre, amely a bajnoki lista élére állította a már-már „nagy” csapatnak számító budaiakat. A Bástya két hete 5:0-ra verte a Boeskyt s most 7:0-ra kapott ki a Hariháromtól, ami csak védelmének teljes összeomlásával magyarázható. A mérkőzés hőse — he jóseik oly hosszú szünet után ezt írni megnit — Orth volt, aki számos gólhelyzetet dolgozott ki (egy gólt „személyesen” is rugólt), de végre mellő partnere akadt a párat-

lanul gólképes Emberben. A budai center egymaga öt gólt szerzett csapatának. Ember legyen, aki utánaesindlja. A megerősödött Attila első ellenfele volt a Délamerikából hazatért Ferencvárosnak, amely biztosan győzött, ha „csak” 3:1-re is, ami viszont a miskolciak jelentékeny javulása mellett bizonyít. Az idei bajnokság favorija mindenképen a Ferencváros, tekintettel arra, hogy a Hungária már három pontot vesztett, az Ujpest pedig győnge játék után (istenem, mi lesz a szeptember 25-4 harmadik Rapid-mecsen Prágában?) csak két szerencsés szabadrúgással tudta 2:0-ra legyűrni a Kispestet. A Boesky és a Somogy 2:2-ös eldöntetlenben egyeztek ki, a III. kerület pedig 2:1-re verte a javító Nemzetit. A bajnoki tabella ezek után így fest:

1. Budai Harihárom	2	2	0	0	10:0	4
2. Ujpest	2	2	0	0	6:2	4
3. III. kerület	2	1	1	0	4:3	3
4. Ferencváros	1	1	0	0	3:1	2
5. Somogy	2	0	2	0	4:4	2
6. Bástya	2	1	0	1	5:7	2
7. Hungária	2	0	1	1	3:5	1
8. Nemzeti	2	0	1	1	2:3	1
9. Attila	2	0	1	1	2:4	1
10. Boesky	2	0	1	1	2:7	1
11. Pécs-Baranya	2	0	1	1	1:4	1
12. Kispest	1	0	0	1	0:2	0

Pécs-Baranya—Hungária 1:1 (1:0)

Hungária-ut. — 15.000 néző. — Bíró: Kann Frigyes

Az ujonc elsőosztályú pécsi csapat sikerrel mutatkozott be Budapesten. Ellenfele a tavalyi bajnok, a Hungária csapata volt, amely újból hatalmas csalódást okozott híveinek. A váratlan pontvesztésére elsősorban Kalmár hiányának tudható be. Kalmár nélkül ugyanis béna a bajnoki csatársor és teljesen gólképtelen, ezenkívül

ismét rosszul állították össze a Hungária csapatát: Tieska újra fehetetlen volt a jobbszélen, Nádler és Sebes pedig nem valók a csapatba.

A Hungária kinosan rosszul játszott ezen a mérkőzésen. A telkes pécsiek mértékben kiérdemelték az egy pontot. Ők rugták a vezető gólt, azután pedig kiváló védekezéssel csak a kiegyenlítésig engedték jutni a Hungáriát. A bajnoksapat csatársorának dadogó játéka miatt nem tudta gólokra fírlváltani főlenyét, a Pécs-Baranya pedig gyors akciójával mindig nagy veszélybe hozta ellenfele kapuját. A játék nem mozgott magas nívón, de mindvégig hevesiramu volt. Az első félidőben

a Hungária gólképtelen főlenye után a Pécs-Baranya váratlan gólt ért el.

A második félidőben újból a Hungária támadott, többet, de a védelembe húzó pécsiek sikeresen védekeztek és a Hungária csak kiegyenlített tudott. Az utolsó neydródában vihar kerekedett és hatalmas szél fújt — a Hungária ellen. Ez fölhozta a pécsieket és az utolsó percig nyílt volt a mérkőzés.

A Pécs-Baranyában a védelem kiválóan dolgozott.

Szulik bravurosán védett, Sevensics és Krebs klasszshátvédemkát produkáltak. A szorgalmas halvesorból Horváth—Halas, a csatársorból Pajor és Kautzky emelkedett ki. Ugylátszik, a Pécs-Baranya sikerrel fogja megállítani helyét az első ligában. Ha még kevesebb is a tudás, pótolja a hatalmas telkesedés. A Hungáriát már pályaralépések bízmatlanul fogadta a közönség. A Tieska, Sebes, Barátky, Skvarck, Hirzer összeállítású csatársor kevés jót ígért, de ezt legalább betartotta. A mérkőzés azután megmulatta, hogy

a Hungária vezetősége ismét hibázott.

Nádler egész győnge volt és helyette Rebrót kellett volna játszani. Tieska a jobbszélen újra idegenül mozgott és ez a nagy tudású játékos (ezen a poszton) egyetlen labdát sem tudott jól megjátszani. Sebes csapárváltozás rossz volt, de a többieknek sem ment a játék. Mandl és Kompóti játéka állja csak ki a kritikát. Érdekes megemlíteni, hogy a Hungária közönsége tinteztett az egyesület vezetősége ellen és elkecserevésében a pécsi csapatot biztatta.

A Hungária támad először. Tieska és Sebes akciójából az utóbbi lövészt Szulik védi. A II. percben Hirzer lefutását Jövessel fejezi be, de a kapus kornerre ment. Ezután főnyomulnak a pécsiek és percekig kétféle támadnak. Tritz a 16-osról kapu felé lögy szabadrúgást. A Hungária védezsény támadásait biztos lábbal rombolja szét a pécsi védelem. Barátky helyzetet dolgoz ki Sebesnek, aki azonban csak

a kapu mellé lö. A 40. percben a pécsi Jobbszárny vezet támadást.

Pajor a 16-osról ügyesen lö és a labda a felsőkapufáról bepattan a hálóba.

A Hungária csak kornerrel válaszol. A 43. percben érdekes eset történik. A tribrünről valaki sértő szavakat kiabál, amire Kam bíró nyomban letújja a játékok. Alig lehetett elhitetni vele, hogy a sértés nem neki szólt.

A II. félidőben újból a Hungária kezdi az ostromot. Már az első percben Tieska labdája Krebs kezére pattan, de a hands nem volt szándékos. A 7. percben

Barátky 20 méteres szabadrúgása a felső kapufáról kipattan és a résen álló Hirzer gólt fejel (1:1).

A gól után nyomását főlenybe kerül a Hungária. A csatárok azonban nem tudnak újabb eredményt elérni és a Barátky—Sebes helyesere sem használ. A 20. percben a pécsi jobbszél, Foór elé Németh kifut, a csatár éri el előbb a labdát és lö az úres kapura. Mandl azonban a vonalon állva fölszabadít. Mandl merész hazaadását Németh csak kornerrel tudja védeni, majd az előző jelenet ismétlődik meg azall a különbséggel, hogy most Kautzky lö az úres kapu mellé. Kíttör a vihar és erős szél támogatja a pécsieket, akik ennek ellenére két csatárukat a védelembe vonják, majd megakadályozzák az elkecserevésben támadó kékfekérek góllövését. Az utolsó percben Sebes kerül jó helyzetbe, de addig késtekedik, amíg elnyomják.

Nyilatkozatok:

Révész Béla, a Hungária tréneré:

— Bár sokat mondhatnék a csapat összeállításának körülményeiről, nem szólok semmit!

Brüll Alfréd, a kékfekérek elnöke:

— Tieska az én kívánságomra játszott jobbszélként ezen a mérkőzésen...

Déri, a Pécs-Baranya ügyvezetője:

— Nagyon igyekeztünk, hogy budapesti bemutatkozásunk a közönség jó benyomását szerezzon rólunk. Ez sikerült, mert az eldöntetlen eredmény teljesen reális.

Somogy—Boesky 2:2 (2:1)

Debrecen — 2000 néző — Bíró: Juhász

Erős küzdelmet vívott a két csapat. A Boesky technikás csatárait többet támadtak, de a gólhelyzeteket gyakran elidegeskedték. A Somogy ritkábban került főlenybe, de ilyenkor mindig védelemes tudott lenni, a védelem pedig kitűnően állotta meg a helyét.

A Boesky erős támadásokkal kezd és főlenye körülbelül 5 percig tart. Ekkor korneret is ér el a Somogy ellen. A 7. percben Somogy rug eredménytelen korneret Boesky ellen. Erős Somogy-támadás következik, amelyből

Jakube a vezető gólt lövi.

A Boeskyt a nem vár eredmény erős támadásokra készíteti, de Semler a legbiztosabb helyzetekben is hibáz. A 16. percben Markost elfautolták. A Boesky határozott főlenybe kerül, a Somogy ritkább támadásai azonban veszedelmesek. A 25. percben

egy váratlan lerohanásból Galambos a somogyiak második gólját lövi.

A heves Boesky-ellentámadások, a biztos Somogy-védelem hiúsulnak meg. A 40. percben

Markos lefut és gólt lö.

A félidő Boesky-támadásokkal végződik. A második félidő 15. percéig a Boesky 5 korneret ér el, de értékesíteni nem tudja. A 21. percben a Boesky tiszta helyzetbe kerül, de Semler ront. A Boesky-főleny továbbra is tart és a 35. percben

a Somogy-kapu előtti kavardásból Ságby étes lövés selet klegyenlt: 2:2.

A Somogy ellenfőmadásai nem hoznak eredményt.

III. ker. FC—Nemzeti 2:1 (1:1)

Határ-utca — 2000 néző — Bíró: Iváncsics Mihály

A III. kerület—Nemzeti találkozás erősiramu játékot hozott. Győzött a III. kerület, de csak nagy nehezen, mert a Nemzeti egyenrangú volt vele. A mérkőzés sorsa azon dőlt el, hogy

a III. kerület belőtte a II-esét, a Nemzeti pedig nem.

Az első félidő legnagyobb részében a Nemzeti támadott és meg is szerezték a vezető gólt, amelyet II-esből egyenlítették ki az öbudaik. A második félidőben viszont a III. kerület volt frontban és bár a Nemzeti is vezetett veszedelmes akciókat, azok rendre a jól védő Fehér kezében akadtak el.

Nemzeti-támadásokkal indul meg a játék, a jó formában levő Fehér azonban a logichezbb lövésüket is fogja. Az öbuda csapat a 9. percben indítja első támadását, amely már a Nemzeti fődözetoron megakad. A játék ettől kezdve nyílt. A 13. percben a Nemzeti támadását kapu mellé való lövéssel fejezi be. A 16. percben ugyanez történik az öbuda csatársorral is. A 18. percben az egyik Nemzeti-támadásnál

Odry váratlanul élesen kapura lö és a labda Fehér kezéből a hálóba pottol. (0:1).

A tempó erősödik. A 30. percben a Nemzeti korneret ér el.

A 36. percben a bíró II-esét létel a Nemzeti ellen, amelyből Drömter klegyenlt. (1:1).

A 40. percben vehemens Nemzeti-támadás: rendkívül veszélyes helyzet a III. kerület kapuja előtt. Fehér azonban mindent ment.
Szület után a játék tempója fokozódik. A 10. percben a Nemzeti szabadrugást rug, később a bíró II-est ítél a III. kerület ellen, amelyet Győri rug, Fehér azonban véd.
A 18. percben ismét izgalmas jelenet az óbudai kapu

előtt, amelyből egymásután két korner lesz. Az óbudai csapat ekkor ellentámadásba megy át és
Schüller-Konyor-összjátékából az utóbbi a második gólt lövi.
Ettől kezdve a III. kerület fölénye állandósul. A 35. percben az óbudai csatásor veszélyes helyzetet teremt, amelyből a labda kapu fölé kerül.

A vasárnapi tizeneggyel nincsen esélye a győzelemre. A Kispest rendkívüli lelkesedéssel harcolta végig a mérkőzést és halforást is a védelembe vonva vissza, kis hája, hogy egy igen értékes pontot nem hódított el az Újpestől. A kispestiek védelme alaposan megerősödött a Vasasoktól elszerződöttel *Rozgonyival*, ugy, hogy *Dénesnek* alig nyílt alkalma bravurozabb akciókra, míg a két gólnál a tömörült védelem akadályozta meg a védeben: Auer két szabadrugása, de különösen a második, menthetlenül zugott a kapuba. *A Kispest legjobb embere Rozgonyin kívül a jobbhalf, Raix volt, annál tragikusabb, hogy a csapat éppen az ő két gáncsa miatt vesztette el a mérkőzést.* A csatásor, *Senkey II.* kivételével, nem sok vizet zavart.

A magyar amatőr-válogatott 3:2-re kapott ki Bécsben az osztrákoktól

Bécs, szeptember 15.

(A Reggel tudósítójától.) Magyarország válogatott csapata éppen most vasárnap harcolt ki Prágában győzelemmel is fölépítő döntőt és e bravúrával az Európa Kupáért küzdő öt nemzet élére került. Ezzel szemben amatőr-válogatottjainkat vasárnap Bécsben újabb vereség érte.

Ugy, hogy most már a *düsten utolsó helynél aligha kerülhetünk előbbre az amatőr Európai Kupa-küzdőben.* Az osztrák-cseh mérkőzés előtt a Hohe Warte-pályán állt starthoz a két amatőr együttes és az *délnek iramu, változó küzdelem mindvégig felkeltő a bécsi közönség figyelmét.*

A magyar csapat pompásan kezd, mert

Ferencváros—Attila 3:1 (1:0)

Miskolc. — 7000 néző. — Bíró: Bíró Sándor

A miskolci közönség ünnepi fogadtatásban részesítette a Ferencvárost, amely Délamerikából való hazakeresése óta most szerepelt először hazai közönség előtt.

A hosszú és fáradságos túra hatása megtámasztja a Ferencvárosi flukon: fáradtan mozognak.

de így is biztosan győznek, mert bizony az Attila új csatárai nem váltak úgy be, ahogy a miskolciak szeretnék volna.

Szemelő csöben *Schwartz Gyula*, az Attila elnöke üdvözölte a Ferencvárost. Üdvözlőszavaira *Martinszy Lajos* válaszolt. Az Attila választ kapta a Ferencváros kezdi a játékot. Már az első percben Penta hendest vét. A második percben az Attila korner ér el. *Bukovi kifejezi, az újabb lövést Amsel pompásan védi.* Most formás támadások következnek mindkét részlől, de eredménytelenül, majd *Siklóssy vé hendest a kapu előtt. A helyzet II-es gyenges, de a bíró nem adja meg.* Kohut önző játékkal kapu mellé gurít, majd Bukovi faultolja Opát. Az 5. percben a Ferencváros ér el korner, de ez is eredménytelen. A 9. percben újabb ferencvárosi korner. *Bán kifejezi. A 16-oson tisztán álló Opát elgancsolják, de a bíró nem ítél szabadrugást.* A 17. percben újabb ferencvárosi korner, amelyet Dankó kifejez, de a

résen álló Ráiszó a kapuba vágja (1:0). Amsel egymásután két nehéz labdát gó. A Ferencváros szabadrugása Szedlacek ofszájd-helyzetén akad meg. Szemző szépen véd. A játék most igen

Budai Harihárom—Bástya 7:0 (6:0)

Hungária-ut. — 12.000 néző. — Bíró: Magyar János

Hatalmas és váratlan győzelmet arattak a budaiak a Bástya ellen. A formában levő csapat *jelentéktelen megerősödött Orthal, aki remek labdaszátsával nagyon följavította a csapat gólképességét.*

Orth egy hét alatt is sokat javult és szemmel láthatóan nyeri vissza régi tudását és önbizalmát.

Egy-egy remek húzásánál önfelédten tapsolt a közönség és mint évekkel ezelőtt, hatalmas ünneplésben részesült a kitünő játékos. A budaiak remek játékaival szemben *nagyon gyöngön ment a szedlecknek.* Különösen a védelem játszott mélyen formája alatt és erősen ludas a hét kapott gólnban. *A budaiak csatársora az első féldőben ellenállhatatlan volt.* Főleg

Ember, a mezőny legjobb embere,

aki ebben a féldőben egymaga négy gólt rugott. A második féldőben már engedett a Harihárom az iramból és nem ambicionálta a további gólzást. A győztes csapat védelme sziklaszilárdan állta a rendszertelen szedeki támadásokat. *Lövi a védelemben, Kaltenecker a halvesorban, Ember, Orth és Schmidt a csatár-*

Újpest—Kispest 2:0 (0:0)

Megyeri-ut. — 3500 néző. — Bíró: Csárdás Gusztáv

Az Újpest második győzelmét az „elintézetnek” hitt Kispest ellen *sokkal nehezebben vívta ki, mint az első fordulón a Hungária ellen.* Igaz, hogy balszerencse is üldözöte akcióinak végrehajtásában, mégis, ha paradoxonnak hangzik is, a szerencsésnek köszönhető, hogy az utolsó negyedőrában a maga javára döntötte el a küzdelmet, amennyiben

Auer két ártatlannak hitt szabadrugást góllá értékesített.

Enélkül a meccs eldöntetlenül végződött volna. Az Újpest Wilhelm helyén *Eichbaummal* állt

Dobos halösszekötő már a 4. percben a vezetőt gólt rugja,

Kann, az osztrákok balszélsője azonban, *védelmünk hibáiból egy perccel belül kiegyenlített.* Szaniszló középcsatár szabadrugásából a 9. percben

ismét a magyarok szerzik meg a vezetést, de Kubesch, fizigenyésből, *másodszor is kiegyenlített.* 2:2.

A második féldőben az osztrákok vannak fölényben és Kann a 22. percben a győztes gólt rugja. Bíró: *Jogsitz* (Jugoszlávia). Az amatőr Európa Kupa állása most a következő:

1. Ausztria	---	2	2	0	0	6	3	4
2. Lengyelország	---	2	1	0	7	3	3	
3. Csehszlovákia	---	2	0	1	3	5	1	
4. Magyarország	---	2	0	0	2	3	8	0

heves, a 35., 36. és 39. percben ferencvárosi, a 41. és 43. percben Attila-kornerek esnek, de eredménytelenül. Az Attila a féldő végén rohamoz és a 44. percben Szeder csak mellé lö. Az eredmény nem változik.

A második féldő nagy ferencvárosi fölénykel indul már a 4. percben

Takács II. kisziklik, *16 és az éles lövés Bán lábáról a balsorokba pattan: (2:0) üngöl!*

Takács II. 23 m.-ről lött hatalmas bombája alig hátszalnyira süvít el a héc fölért. Kohut éles lövését Szemző szépen huzzza le.

Opata szabadrugása Amsel kezei közül a felső kapulercére perdül és a visszapattanó labdát a behoránno Szeder bevágja: (2:1).

Bán a kapuvonálról *biztos gólt ment.* Kása beadását Hajós kapásból élesen mellé lövi. Most sorozatos Attila-támadások következnek. A 17. percben a Ferencváros ér el korner.

Takács II. egyéni játékkal a két hátvéd között a harmadik és egyben a végeredményt jelentő gólt lövi.

Most változatos mezőnyjáték következik. A Ferencváros kornerét Kohut kapu mögé irányítja. Takács II. élesen mellé lö. Szedlacek biztos helyzetben hibáz. A 32. percben az Attila ér el korner. *Bukovi elköszöl, de a szabadrugást az Attila-csatárok elrontják.* A 38. percben a Ferencváros ér el újabb korner. A féldő végén az Attila elkéseredetten támad, de az eredményen változtatni nem tud. A Kornerárny 15:7 Ferencváros javára.

sorban elsőrangban játszottak. A Bástyában *Beneda* rosszul védett, *Kronenberger*, a válogatott balhalf gyöngén játszott balhátvédlet és partnere, *Wahl*, teljesen esődtől mondott. A győnye védelem mindent megmaruzár. A fődözetek hátul tartózkodtak, emiatt a csatásor nem tudta a labdát magánál tartani.

A meccs góllal kezdődik. *Ember lövése váratlanul a hálóba kerül.* Állandón a budaiak támadnak és a 12. percben Orth elbuktatásáért megítélt 20 méteres szabadrugást *Ember belövi.* A 24. percben

Orth a 16-osról pompás lövéssel a harmadik gólt rugja.

A Bástya-védelem föltűnően győnye és a 30. percben *Ember lövést Beneda védí ugyan, de mégis becsuszik a labda a kapuba.* Alig kezelenek újra,

Ember ezuttal két méterről az ötödik gólt lövi. A 40. percben *Cumpft passzát Lyka értékesíti.*

A második féldőben nem nagyon erőlteti magát a budai csapat, amire a Bástya kerül fölténybe, de gólt elérni nem tud. A 22. percben

Ember Lyka passzából bombalövéssel beállítja a végeredményt.

Orth szerez majdnem újabb gólt. *Fejese alig került el a kaput.* Az utolsó percben Póssák keresztülmegye a budai védelemben, sőt a kifutó kapuson is, de nagy elképézésre az üres kapu mellé helyezi a labdát.

starthoz, aki azonban nem volt sokkal rosszabb *Kvasznál és Borsányinál.*

Annál nagyobb csalódást keltett a Hungária ellen megnyert meccs hőse: *Mészáros, aki jobbszélső partnerével, Stréckkel együtt a támadások kerekítője volt.*

de a balszárny is csak akkor lendült bele a játékba, amikor *P. Szabó* a kissé túlbecsült *Harmattal* helyet cserélt. Föltűnő bizonytalan volt a közvetlen védelemben *Kövadó* is, úgy, hogy a harmadik Rapid-mérkőzésre alighanem *új formációban kell az Újpestnek kiállnia.*

Újpest csak az első negyedőrában játszott szép futballt.

de a jól fölépített támadásokból hiányzott az energikus befejezés. Az Újpest első gólhözvetése a 17. percben adódik, de *P. Szabó centerét Mészáros öt lépésről a felhők közé továbbítja.* P. Szabó következő támadása korner eredményez. Tíz percig a sérült Kövágó nélkül játszik az Újpest, miáltal a Kispest kerül frontba, de Auer korner árán tisztáz. Kövágó visszatérésevel újra a lila-fehérek támadnak, de csak kornerrel veszélyeztetnek, *Auer parádés lövése a kapufaról pattan vissza,* a következő percben pedig ugyancsak Auer a kispestiek balszélsőjének veszélyes centerét korner árán teszi ártalmatlanná.

Szünet után is hátha bízta a közönség a honi csapatot, az Újpestet nem zútként ki kényelmes tempójából.

sőt az utolsó félőrában a heves szélvihár is az újpestiek ellen fordul. A lila-fehér csapat a meddő játék miatt föltűnően ideges. Borsányi „leteríti” Kispest balhátvédjét, majd Fogl III. Paczeltól „késztí ki”. A Kispest két korner után Újpest is kornerrel veszélyeztet, gól azonban csak a 30. percben esik. Raix 17 méterrel Kispest kapuja előtt elgancsolja P. Szabót és

Auer szabadrugására Dénes későn vetődik (1:0) és a jelenet pontosan megismétlődik a 42. percben, amikor Raix és Rozgonyi együttesen fogja közre P. Szabót.

Újra Auer fut neki a labdának, amely második is utat talál a kispestiek hálójába.

Közben az eső is megered, a közönség pánikszerezenekül, de nem veszt semmit, mert a két szerencsés körülmények között megszületett gól után az Újpest sem ambicionálja tovább a játékok.

Eldöntetlenül mérkőzött a Sabária és a Vasas

(A Reggel tudósítójától.) Az Üllői-uti pályán ezer néző előtt játszották le a II. liga „derbi-meccsét”, amelyen a Sabária volt fölényben, de csatársora, a régi tradíciókhoz híven, *eztallt és gólképtelen volt.* A mérkőzés erős iramu, helyenként durva játékok hozott.

Sabária—Vasas 0:0.
Turul—Kossuth 6:1 (3:1).
Merkur—BAK FC 2:1 (0:0).
Zala-Kanizsa—Terézváros 2:0 (1:0).
VAC FC—Soroksár 1:0 (0:0).

Ausztria válogatott csapata 2:1-re verte Csehszlovákiát

Bécs, szeptember 15.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése. Az osztrák futball vasárnap három fronton harcolt és — ha csak egy-egy gólkülönbséggel is, de — *győzött.* Az amatőr válogatott csapat 3:2-re verte a magyar amatőröket, Bécs csapata 5:4-re győzte le a prágaiakat Prágában, míg a „nagy” meccsen, Bécsben 2:1-re diadalmasodott Ausztria válogatott csapata Csehszlovákia fölött.

Nagyvezér néző előtt játszotta le a Hohe Warte-pályán Csehszlovák és Ausztria nemzetközi labdarugómérkőzést, amelyet Ausztria csekély góldifferenciával 2:1 (2:1) arányban nyert meg. A meccs délképpén, helyenként kissé erősen, de minden durvaságtól mentesen folyt le. Mindamellét

Cipera cseh csatár a második féldőben sérülése miatt csak statisztált.

A cseh támadósor lelke *Kratochvíl* volt, akinek pompás szabadrugásából született meg a 28. percben a csehnek vezető gólja. A 38. percben *Gschweidl kiegyenlített,* de egy percre rá Cipera durva faultot vét a 16-oson belül. A bíró, az olasz Carraro haladéktalanul

II-est ítél, amelyet Wesselik góllá értékesít.

A második féldőben a csehek 10 emberrel mégis visszacsnek, de az osztrák támadásoknak további eredménye nem lesz. A csehek közül *Junek, Kratochvíl és Planicka,* az osztrákok közül *Gschweidl és Horváth* excelláltak.

Bécs—Prága 5:4 (3:1). A Bécs—Prága városközi mérkőzés a prágai Letna-pályán 5:4 (3:1) arányban végződött a bécsiek javára. A cseh támadásban *Sima, Hromatka és Beibl,* az osztrákok részéről *Stoiber* és *Schall* voltak eredményesek. Bíró: *Fuchs* (Lipsee).

Salamander SC—Csepeli Papírüz 4:3 (futball-szerzőmérés). Salamander SC—Comptacor SC 0:6 (női hazenna bajnoki mérkőzés).

A Magyar Lapterjesztők SC kedden este nyolc órakor rendkívüli tisztújító közgyűlést tart a Dob-utca 71. szám alatti kávéházban.

Fölényesen nyertük meg Bécsben a magyar-osztrák uszómérközést

Magyarország—Ausztria 43 $\frac{1}{2}$:33 $\frac{1}{2}$ — Bárány a vegyes stafétában 58.5 másodperces szenzációs időt uszott

Bécs, szeptember 15.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) A Dianahab uszodájában vasárnap este szufolt nézőtér előtt folytatták a magyar-osztrák uszómérközést, amely annak ellenére, hogy az első napi eredmények alapján 20 $\frac{1}{2}$:15 $\frac{1}{2}$ pontarányban Ausztria vezetett, a magyarok fölényes győzelmével végződött. A 100 méteres sprintben és a négyszer 200 m-es gyorsstafétában nem fenyegette veszély Magyarországot elsőségét, annál bizonytalanabb volt a két mellúszó klasszifikáltsága miatt, a vegyes staféta kimenetele. Itt Hild métereket veszített és a Bárány helyett a hátúszásban indult Bitskey II. is növelte a hátrányt, de

Bárány 58.5 másodperces fenomenális időt uszott ki és méterekkel a mi javunkra döntötte el a verseny sorsát.

A verseny második napjának eredménye a következők:

4x200 méteres staféta: 1. Magyarország (Barányai-Tarródi-Wannie I.—Wannie II.) 10 p. 03.6 mp. 2. Ausztria 10 p. 35.6 mp.

100 méteres gyorsúszás: 1. Wannie II. 1 p. 02. mp. 2. Mészöly 1 p. 02.4 mp. 3. Goldberger (osztrák) 1 p. 06 mp.

3x100 méteres vegyes staféta: 1. Magyarország (Hild-Bitskey II.—Bárány) 3 p. 35.2 mp. 2. Ausztria 3 p. 40.7 mp.

Barsi végleg megnyerte a Horvátovich-vándordíjat

(A Reggel tudósítójától.) A MAC ősi nemzetközi atletikai viadalai valamikor a szezon legnagyobb eseményei közé tartoztak, amiól sűrűbb volt a vasárnapi verseny, amelyen alig jelent meg közönség, úgy, hogy több volt az átléta, mint a néző.

A nap legkiemelkedőbb eredményét a nyaralásából visszatért Barsi érte el, aki 800 méteren, tréning nélkül, 1 p. 55 mp.-es kitünő idő alatt győzött és sorrendben harmadszori győzelmével végleg megnyerte a Horvátovich-vándordíjat. 14.82 méteres pompás eredménnyel nyerte Darányi a sulydobást, a többi eredmény azonban annál siralmasabb. Eredmények:

100 m. gát: 1. Kolman (SzSE) 15.8 mp. 2. Ferenccz (MAFC) 16.2 mp. 3. Dénes (MAFC) 16.4 mp. — Távolugrás ötös csapatverseny (Budapest bajnokság): 1. MAC 655 cm. átlag. 2. MAFC 615 cm. átlag. 3. PFC 611 cm. átlag. — Rúdugrás: 1. Karlovits (MAC) 340 cm. — 100 yard: 1. Paitz (BEAC) 10.1 mp. 2. Solt (BSE) 10.2 mp. 3. Németh (MAC) 10.2 mp. — Sulydobás: 1. Darányi (MAC) 14.82 m. 2. Cserenyai (BTC) 13.72 m. 3. Kiss (MBSE) 13.33 m. — 500 m.: 1. Barsi (BBTE) 1 p. 55 mp. 2. Szabó (MAC) 1 p. 56.8 mp. 2. Rózsa (MTE) 1 p. 59.6 mp. — Diszkoszvetés ötös csapatverseny (Budapest bajnokság): 1. MAC 37.60 m. átlag. 2. MAFC 37.54 m. átlag. 3. BTC 36.98 m. átlag. — 220 yard: 1. Farkas (BEAC) 22.9 mp. 2. Kurunczy (TSE) 22.9 mp. 3. Szabó (MTK) 23.7 mp. — 5000 m.: 1. Szerb (MAC) 15 p. 42.2 mp. 2. Csáky (GYAK) 16 p. 08.4 mp. 3. Piros (KEAC) 16 p. 14.6 mp. — 400 m.-es gát: 1. Somfai (MAC) 58.4 mp. 2. Szentgyörgyi (MAFC) 60.6 mp. 3. Twordy (SZTC) 61.4 mp. — 1500 m.: 1. Baloni (MAC) 4 p. 15.2 mp. 2. Lakos (TSE) 4 p. 18.6 mp. 3. Schüssler (MTK) 4 p. 19.2 mp. — 10x100 m.-es staféta: 1. MAC 1 p. 52 mp. 2. MTK 1 p. 54.5 mp. 3. MAFC 1 p. 54.6 mp.

Marvalits harmadik lett Párisban. A párisi atletikai versenyen a francia Noel 46.92 méteres eredménnyel győzött a diszkoszvetésben. Marvalits 44.43 méterrel harmadik lett a francia Winter mögött, aki 44.66 métert dobott. — A többi eredmény: 100 m. síkfutás: 1. Geerling (Chemnitz) 10.6 mp. 2. Théard (Haiti). 3. Auvergne. — 400 m. sík: 1. Moulines 49.2 mp. 2. Pettersen (svéd). 3. Gallier. — 800 m. sík: 1. Ladoumège 1:55.2 mp. 2. Sera Martin 1:57.8 mp. 3. Gallier. — 5000 m. síkfutás: 1. Petkiewicz (lengyel) 15:25.4 mp. 2. Datigues. — 400 m. gát: 1. Facelli (olasz) 52.6 mp. (olasz rekord!) 2. Pettersen (svéd) 3. Kosztrzewski (lengyel). — Sulydobás: 1. Noel 14.21 m. — Magasugrás: 1. Dupierre 185 cm. 2. Philippou 181 cm.

Az MTK nyerte a Szücs-vándordíjas ifjúsági atletikai versenyt. A BBTE-pályán megtartott verseny eredményei: 10x100 m. staféta: 1. MTK (Hortobágyi, Bíró, Angyal, Somodi, Torbágyi, Mészai, Karácsonyi, Nothoff, Salgó, Melykúti) 1 p. 55.4 mp. 2. PFC 1 p. 56 mp. 3. MAC 1 p. 56.6 mp. — Rúdugrás Budapest bajnokságáért: Bajnok: Zsuffka (MAC) 330 cm.; 2. Csontos (MTK) 330 cm.; 3. Melykúti (MTK) 300 cm. A szombaton 381 cm-es ifjúsági rekordot ugró Zsuffkától győző teljesítmény. — Távolugrás ötös csapatverseny Budapest bajnokságáért: Bajnok: PFC (Kiss 647, Kovács 618, Szemmel 612, Somló 605, Kovács 608) 617 cm. átlag; 2. MTK 614 cm. átlag; 3. MAC 599 cm. átlag. — Diszkoszvetés ötös csapatverseny Budapest bajnokságáért: Bajnok: MAC (Paksy 34.60, Füzessy 32, Szász 30.75, Balatoni 30.72, László 28.10) 31 m. 23 cm. átlag; 2. MTK 30 m. 29 cm. átlag; 3. BBTE 28 m. 50 cm. átlag. — 10x1000 m. stafétafutás: 1. MAC (Palotás, Paulik, Sinkó, Duka, Temesvári, Istenyi, Andor, Petrik, Nádujfalvy, Mészáros) 29 p. 29 mp.; 2. MTK 29 p. 50 mp.; 3. Vasas 30 p. 03.6 mp. — A Szücs-vándordíj végeredménye: 1. MTK 27 pont; 2. MAC 25 pont.

Az UTE nyerte a pestvidéki kerület összes staféta-bajnokságait, a 4x1500 métert 18 p. 09.8 mp., a 4x100 métert 44.4 mp., a 4x400 métert 3 p. 37.3 mp. és a 4x1000 m. ifjúságit 47. mp.-es új kerületi rekordokkal.

AUTÓ ÉS MOTOR

Hans v. Stuck (Austro-Daimler) súlyos sérülése ellenére pompás utvonalekorddal győzött a vasárnapi semmeringi versenyen

Verseny után azonnal megoperálták

Bécs, szeptember 15.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Győztesen főnyi közönség jelenlétében tartották meg vasárnap Ausztria legnagyobb hegyi versenyt, a semmeringi versenyt, amelyre

ezek autómobil és hateraz motorkerékpár vonult föl

a nézősereggel. A verseny hőse a nálunk is jól ismert Hans von Stuck, akit páratlan vakmerőségéért a „hegyek királyá"-nak neveznek.

Stuck a tréningek alkalmával súlyos térsérülést szenvedett,

ennek ellenére elindult a versenyen és Austro-Daimler-kocsijával szenzációs utvonalekordot állított föl és a nap legjobb idejét futotta.

Közvetlenül a verseny után kórházba szállították Stuckot, ahol

térdvérömlést állapítottak meg és azonnal megoperálták.

Stuck ideje 6 p. 30.4 mp., tehát 10 mp.-cel jobb Caracolla rekordjánál. A verseny második

Vida I. nyerte a szept. kerékpárversenyt. A MKS déli kerülete vasárnap rendezte országos kerékpárversenyt Szeged városi bajnokságáért és a Kelemen-vándordíjért. A táv körülbelül 120 km. volt. Eredmények: Főverseny: 1. Vida I. BSE 4:02.36 ó. 2. Cseppeghy BSE rajta. 3. Szemes MTK rajta. 4. Garay Postás 4:02.40 ó. 5. Arp. KK 4:02.42 ó. Vida II. Klárafalván a versenyen indult. — Hataldók: 1. Vitéz Nyomdász 4:04.30 ó. 2. Domján RKE 4:06.03 ó. 3. Bodnár BSE 4:11 ó. 4. Csányi Szeg. Vas. 4:11.53 ó. 5. Trányi Nyomdász 4:14.34. Bodnár. A verseny titkos favorita Kiszombornál már négy kilométer előnyre tett szert, innen kezdve rosszul taktikázott és a hátréba szorult. — Kezdők: 1. Acs Postás 4:05.50 ó. 2. Gerlich J. BSE. KK 4:05.03 ó. 3. Kiss II. Szeg. Vas. 4:12.15 ó. 4. Strankovics Arp. KK 4:12.48 ó. 5. Hofner A. Szeg. AC 4:14.48 ó. — Szentorok: 1. Tóth Edison. A versenyben 98 versenyző indult, 84 Hódmezővásárhelyen fordult és 60 érkezett célba. A Kelemen-vándordíj (félméter magas cüstkapu) ismét a Postások érdemébe került.

Az amerikai teniszbajnokságot Tilden nyerte meg, aki a döntőben 4:6, 6:2, 2:6, 6:4, 6:3-ra verte Huntert.

Új női rekord a magasugrásban. Az FTC vasárnap délelőtti országos női atletikai versenyt rendezett, amelyen Vértessy Katalin (Testnevelési Főiskola) 1.30 méterre javította meg a magasugrás Országos rekordját.

Kiadója: Lázár Miklós a Reggel Lapkiadó Részvénytársaság.

Felelős kiadó: Róna Ödön igazgató

Világosság könyvnyomda rt., Budapest, VIII., Conti-utca 4. Műszaki igazgató: Deutsch D.

A vasárnapi monzai autóversenyéről szóló tudósításunk a 4. oldalon.

+ Versenykocsik is részt vehetnek az október 6-i jánoshegyi versenyen. Október 6-án, vasárnap rendezi a Magyar Atletikai Club negyedik jánoshegyi versenyt, amely az év egyik legkiemelkedőbb autósportversenye lesz. A versenyen szülő- és oldalkocsis motorkerékpárok, cyclecarok, tura-, sport- és versenykocsik vehetnek részt. Ez az első jánoshegyi verseny, amelyen a versenykocsik kategória is szerepel. A verseny nevezési határideje szeptember hó 30-án lesz, utónevezés nincs. Hivatalos tréning október 3., 4. és 5-én reggel 7 és 9 óra között. Nevezéseket nemcsak a MAC titkársága, hanem a Móra-motorkerékpárgyár Rt. (IV. Váci-ut 1) és a Puch-művek Rt. (Liszt Ferenc-tér 9) is elfogad.

MOTORKERÉKPÁR MŰLÉTHÁL

+ Hogyan bannak az autósokkal a magyar országutakon? (Panaszok lenél.) Milyen tisztelt Szerkesztő Ur! Vasárnap délelőtti autómobil Budapestről elindulva Tóvárosban tartottam. Vértesszőlös falu végén két kerékpáros csendőrről messziről intgetett felém. Megálltam és kérdésekre, hogy mit akarnak, azt feleltek, adjam át vezetői igazolványom betétlapját, mert a falun nyolc kilométernél nagyobb

legszébb teljesítménye Rudolf Runtsch nevéhez fűződik, aki Douglas motorkerékpárján motorkerékpár utvonalekorddal a nap legjobb motoros idejét futotta. Runtsch negyven másodperccel javította meg Schneeweissnak tavalyi föllállított rekordját. A sportkocsikategóriában gróf Arco Zinneberg Miksa győzött Mercedes Benz-kocsin, míg a tarakocsikategóriában gróf Kinsky győzelme folytán ismét az Austro-Daimler márkának szerzett diadalmat. Az oldalkocsis motorkerékpárkategóriát Ört-huber nyerte New Imperial gépen.

Részletes eredmények:

Versenykocsik: Győztes: Hans v. Stuck (Austro-Daimler) 6 p. 30.38 mp.

Sportkocsik: Győztes: gróf Arco-Zinneberg Miksa (Mercedes-Benz) 7 p. 44.3 mp.

Turakocsik: Győztes: gróf Kinsky Ferdinand (Austro-Daimler) 8 p. 19.4 mp.

Szólómotorkerékpárok, 500 km.-ig: 1. Rudolf Runtsch (Douglas) 6 p. 46 mp. 2. E. Meyer (AJS) 7 p. 07.7 mp.

3. Gayer (Indian) 7 p. 11.8 mp. — 550 km.-ig: 1. Michel Gayer (Chater-Leon) 7 p. 02.3 mp. — 750 km.-ig: 1. Rudolf Runtsch (Douglas) 6 p. 32.85 mp. 2. Gal (Sunbeam).

Oldalkocsis motorkerékpárok: 1. Ortruber (New-Imperial) 11 p. 07.4 mp.

sebességgel merem keresztülmenni. Megjézem, egy lélek, de még egy csirke sem tarlóskodott az országúton. Meginvitáltam a derek esendőröket: üljenek föl a kocsiiba, majd meglátják, mi az a nyolckilométeres sebesség. Milyen megröködtek,

CHRYSLER GYORSTHERAUTÓJA „FARGO”
ÁR, TELJESÍTMÉNY, TARTÓSSÁGBAN, UTÓLÉRHETETLEN.
VEZÉRKÉPVISELET VI. ANDRÁSSY-UT 2.

mondván, hogy ők már ültek autóban. Déltűn ugyanezen az úton visszafelé haladva, Felsőgallára értem. A falu föléjutást észlelőlték az emberek, a járdák üresek voltak. Hiába kurtoltam a tömegnek, senki sem mozdult! Az ut szelén láttam két esendőrt. Szólok nekik, miért nem hívják föl az embereket, hogy hagyjanak szabad utat a kocsiinak, a válasz: a csendőrről nem járhat az autók előtt, hogy utal csináljon! Nagyszerűen, a tömeggel folytatott beszélgetés és végül sikeres diplomáciai tárgyalások után, kivérgettem a faluból. Az uton 3 külföldi autóval találkoztam. Vajjon azokkal is ugy bannak, mint velünk? Akkor megértem, miért menekülnek az autók utazó külföldiek Magyarországból! Fogadják, stb. Dr. S. G., főorvos.

MICHELIN PNEU
AUTÓFELSZERELÉSEK
CITROËN ÉS FORD-ALKATRÉSZEK
TELEFON: Aut. 221-97, 285-63
NAGY JÓZSEF
VI. ANDRÁSSY-UT 81

Ujtátrafűred-Magas Tátra
Dr. Szontagh Palace-Szannatorium
Egész évon át üzemben.

CHRYSLER — IT — OTT — MINDENÜNT
ÁR, TELJESÍTMÉNY, TARTÓSSÁGBAN, UTÓLÉRHETETLEN.
VEZÉRKÉPVISELET VI. ANDRÁSSY-UT 2.